

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Nr 3 (189)

Warszawa, 1 lutego 1951 r.

Rok VIII

W. MORAWSKI

Z-ca Generalnego Dyrektora II Zespołu
w Prezydium Rady Ministrów

Nowe zadania rad narodowych na odcinku spółdzielni produkcyjnych

Zagadnienie spółdzielczości produkcyjnej na wsi, będącej wyrazem socjalistycznej przebudowy wsi, wysuwa się jako czołowy problem w działalności rad narodowych. Po reformie ustrojowej naszych władz terenowych, po przekształceniu rad narodowych na terenowe organa jednolitej władzy państwowej, zainteresowanie rad spółdzielczością produkcyjną wzrosło niewspółmiernie, czego dowodem jest coraz częstsze stawianie na sesjach rad i na posiedzeniach prezydiów rad narodowych zagadnienia pomocy spółdzielniom produkcyjnym i popierania ich rozwoju.

Jednak rady narodowe nie brały dotychczas w dostatecznej mierze bezpośredniego udziału w rozwoju spółdzielczości produkcyjnej na wsi. Ruch spółdzielczości produkcyjnej, mający w swoich początkach charakter awangardowy, był nie tylko kierowany, ale i regulowany od strony techniczno - organizacyjnej przede wszystkim przez aparat polityczny.

Obecnie, w okresie coraz szybszego tempa rozwoju spółdzielczości produkcyjnej, czego dowodem jest ponad 2.200 istniejących spółdzielni produkcyjnych na wsi, zachodzi potrzeba zwiększenia bezpośredniej odpowiedzialności rad narodowych za rozwijający się coraz silniej ruch spółdzielczości produkcyjnej, zwiększenia aktywności rad w dziedzinie pomocy i umacniania istniejących i nowopowstających spółdzielni produkcyjnych, czuwania nad przestrzeganiem zasady dobrowolności przy tworzeniu spółdzielni produkcyjnych, wzmocnienia zainteresowania rad zdolnością nowopowstających spółdzielni produkcyjnych do dalszego rozwoju.

W związku z tym regulowanie strony techniczno-organizacyjnej w postaci rejestracji nowopowstających spółdzielni produkcyjnych zostaje obecnie przekazane powiatowym radom narodowym, współdziałającym na tym odcinku z gminną radą narodową i nadzorowanym przez wojewódzką radę narodową.

Wytyczne Kancelarii Rady Państwa i II Zespołu Prezydium Rady Ministrów zamieszczone w niniejszym numerze „Rady Narodowej“ regulują tryb postępowania przy rejestracji nowozakładanych spółdzielni produkcyjnych w sposób następujący:

Wnioski o zarejestrowanie nowozałożonej spółdzielni produkcyjnej wpływają do prezydium tej powiatowej rady narodowej, na której terenie powstaje nowa spółdzielnia produkcyjna.

Po otrzymaniu wniosku przewodniczący prezydium powiatowej rady narodowej powinien w jak najkrótszym czasie zwołać posiedzenie prezydium PRN dla omówienia zgłoszonego wniosku i podjęcia odpowiedniej uchwały.

Wskazaniem jest, aby na tym posiedzeniu byli obecni kierownicy tych wydziałów i referatów, którzy najbardziej są zobowiązani do pomocy nowopowstającej spółdzielni, np. rolnictwa i leśnictwa, handlu, budownictwa i komunikacji oraz przedstawiciele komisji rolnictwa i leśnictwa PRN.

Posiedzenie prezydium powiatowej rady narodowej w sprawie zarejestrowania spółdzielni produkcyjnej ma za zadanie:

omówienie sprawozdania przewodniczącego nowozałożonej spółdzielni produkcyjnej o sytuacji organizacyjnej i gospodarczej nowozałożonej spółdzielni oraz o jej planach na przyszłość;

zapoznanie się z dokumentacją nowozałożonej spółdzielni produkcyjnej i opinią prezydium właściwej gminnej rady narodowej;

przeprowadzenie dyskusji nad sprawozdaniem;

podjęcie uchwały przez prezydium powiatowej rady narodowej o zatwierdzeniu uchwały chłopów w sprawie założenia spółdzielni produkcyjnej; należy przy tym jednocześnie nałożyć obowiązki na odpowiednie wydziały i referaty prezydium powiatowej rady narodowej w zakresie udzielania pomocy nowopowstającej spółdzielni produkcyjnej.

Podjętą uchwałę wraz ze wszystkimi niezbędnymi dokumentami prezydium powiatowej rady narodowej obowiązane jest przesłać natychmiast do okręgowego oddziału C.R.S., który przedłoży ją właściwemu sądowi rejestracyjnemu.

Odpis podjętej uchwały, zatwierdzającej założenie spółdzielni produkcyjnej, powinno prezydium powiatowe-

wej rady narodowej przesłać do wiadomości prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

Należy podkreślić, że sprawozdanie przewodniczącego nowozałożonej spółdzielni produkcyjnej może być złożone bądź przez niego osobiście, bądź też w jego zastępstwie przez jednego z członków zarządu nowozałożonej spółdzielni, na posiedzeniu prezydium PRN.

Jest rzeczą oczywistą, że na jednym posiedzeniu prezydium PRN można rozpatrzyć kilka wniosków o zarejestrowanie spółdzielni produkcyjnych, o ile są one należycie przygotowane wraz z dokumentacją. Niemniej jednak nie należy dopuścić, aby rozpatrzenie już nadesłanych wniosków mogło ulec niepotrzebnej zwłoce przez oczekiwanie na dalsze wnioski, celem wspólnego ich rozpatrzenia.

Jednak na podjęciu uchwały przez prezydium powiatowej rady narodowej i przesłaniu jej do właściwego oddziału CRS i prezydium wojewódzkiej rady narodowej nie kończy się rola prezydium powiatowej rady narodowej. Przeciwnie, podjęcie uchwały zapoczątkowuje pracę prezydium na tym odcinku.

W szczególności prezydium powinno na sesjach powiatowej rady narodowej informować o sytuacji w dziedzinie powstawania spółdzielni produkcyjnych w powiecie, o udzielanej im pomocy przez prezydium powiatowej rady narodowej i jego wydziały i referaty, jak również przez prezydium gminnych rad narodowych. Prezydium powinno zainteresować wszystkie komisje PRN nowozałożonymi spółdzielniami produkcyjnymi, szczególnie na odcinku kontroli społecznej w usuwaniu pojawiających się braków i niedociągnięć.

Na posiedzeniach prezydium powiatowej rady narodowej należy okresowo wysłuchiwać sprawozdań kierowników wydziałów i referatów prezydium powiatowej rady narodowej z przebiegu udzielanej pomocy nowoza-

łożonym spółdzielniom produkcyjnym, kontrolować bezpośrednio rezultaty tej pomocy.

Do obowiązków prezydium wojewódzkiej rady narodowej należy czuwanie nad prawidłowym przebiegiem czynności rejestracyjnych, dokonywanych przez prezydium powiatowych rad narodowych, kontrola tego przebiegu i dalszej pomocy ze strony PRN i GRN nowozałożonych spółdzielni produkcyjnych.

Prawidłowe wykonanie obowiązków prezydium powiatowej rady narodowej w dziedzinie rejestracji nowozałożonych spółdzielni produkcyjnych, sprawna kontrola ze strony prezydium wojewódzkiej rady narodowej, działalność prezydium PRN i GRN na odcinku pomocy i popierania rozwoju spółdzielczości produkcyjnej, włączenie się do tej pracy wszystkich komisji PRN i GRN, łamanie oporu elementów reakcyjnych, przeciwdziałających budowie spółdzielni produkcyjnych na wsi, podniesienie na wyższy poziom pracę rad narodowych, rozszerzenie ich zadania, a tym samym powiąże je mocniej z interesami i potrzebami ludności pracującej wsi, wzmocni ich więź z masami, zwiększy udział rad, organów władzy ludowej, w przyspieszaniu budowy socjalizmu w Polsce Ludowej.

Nowy tryb rejestracji spółdzielni produkcyjnych powinien być sygnałem dla rad narodowych, ich prezydium, komisji i wydziałów do mocniejszego i szerszego niż dotychczas włączenia się do pracy nad socjalistyczną przebudową wsi. Problemem spółdzielczości produkcyjnej na wsi powinny być zarówno prezydium, jak i wszystkie komisje i wszystkie wydziały i referaty rad narodowych. Powinny one aktywnie — każdy na swoim odcinku — współdziałać w umacnianiu i rozwoju spółdzielni produkcyjnych na wsi, udzielać im maksymalnej pomocy, usuwać trudności, włączając się coraz pełniej do pracy nad socjalistyczną przebudową wsi.

A. HEBROWSKI

Zaliczka na pierwszą ratę podatku gruntowego

Zaliczka w roku bieżącym i w latach poprzednich

W Nr 2 Dziennika Ustaw z roku bieżącego, pod poz. 10, ogłoszone zostało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 1951 r. w sprawie obowiązku uiszczenia zaliczki na podatek gruntowy za r. 1951.

Zaliczki na podatek gruntowy pobierane już były w latach ubiegłych, początkowo na podstawie dekretu o podatkach komunalnych, później — na podstawie ustawy o podatku gruntowym, ale były one uiszczane wyłącznie w gotówce i według jednakowej stawki dla wszystkich podatników, miały więc charakter czysto fiskalny. Zaliczka, wprowadzona na rok bieżący wymienionym wyżej rozporządzeniem, jest zróżnicowana pod względem stawki; płacona ona będzie częściowo w gotówce, częściowo zaś w ziemiopłodach (głównie w życie) będąc powiązaną z realizacją planowego skupu zboża. W takim ujęciu zaliczka ta ma duże znaczenie gospodarcze (zapewnienie lepszej aprowizacji ludności miejskiej oraz umożliwienie udzielania na

przednówku pomocy zbożowej najbardziej potrzebującym pomocy gospodarstwom małorolnym) i jest ważnym klasowym posunięciem Rządu: rozporządzenie bowiem nakłada na bogaczy wiejskich, uchylających się od dostaw zbożowych, podwyżkę stawki zaliczki oraz obowiązek spłaty zaliczki w zbożu do wysokości, określonej planem skupu, wprowadza zaś ulgową stawkę zaliczki dla małorolnych i średniorolnych chłopów, którzy wywiązali się w terminie z obowiązku dostawy zboża.

Sprawa ta w świetle postanowień rozporządzenia Rady Ministrów wygląda w sposób następujący:

Zasadnicza — 60%-owa — stawka zaliczki

Zasadniczo zaliczka wynosi 60% wymiaru podatku, ustalonego za rok 1950 i ma być uiszczona w terminie do dnia 28 lutego b. r. bez wezwania organu finansowego; oznacza to, że gmina nie ma obowiązku doręczać podatnikom podatku gruntowego wezwań płat-

Terminowe uiszczenie zaliczki na podatek gruntowy i F. O. R. jest wyrazem troski o dalszy rozwój gospodarczy i kulturalny wsi

nicznych na tę zaliczkę, a w razie nieuiszczenia zaliczki do dnia 28 lutego może po tym terminie zastosować postępowanie egzekucyjne.

Od tej stawki 60%-owej przewiduje rozporządzenie odchylenia w dół i w górę, a mianowicie:

Ulgowa — 50%-owa — stawka zaliczki

Podatnikom podatku gruntowego, objętym zobowiązaniami, wynikającymi z planowego skupu zboża w roku gospodarczym 1950/51, wysokość zaliczki obniża się do 50% wymiaru podatku ustalonego za r. 1950, jednakże pod warunkiem, że: 1) dokonali oni dostaw zboża w ramach ustalonego rocznego planowego skupu i 2) ich łączna podstawa opodatkowania w r. 1950 nie przekraczała równowartości 360.000 złotych (10.800 zł w nowej walucie). Jeżeli więc podstawa opodatkowania u danego podatnika w r. 1950 przekraczała 360.000 zł, to płaci on obecnie zaliczkę na podatek gruntowy według stawki 60%-owej, chociażby dokonał dostawy zboża w ramach ustalonego rocznego planu skupu. Według tej samej stawki 60%-owej podatek ten będzie płacił zaliczkę także w tym przypadku, jeżeli wprawdzie do dnia wejścia w życie rozporządzenia (16 stycznia b. r. nie dokonał pełnej dostawy zboża w ramach ustalonego rocznego planu skupu, ale dokona jej w terminie do dnia 28 lutego b. r. Również według stawki 60%-owej będzie płacił zaliczkę podatek, którego podstawa opodatkowania w roku 1950 nie przekraczała wprawdzie równowartości 360.000 zł, ale który do dnia wejścia w życie rozporządzenia nie dokonał dostawy zboża w ramach ustalonego rocznego planu skupu.

Zwiększona — 75%-owa — stawka zaliczki i jej uiszczanie w życie

Natomiast podatnikom podatku gruntowego (wszystkim, a więc bez względu na wysokość podstawy opodatkowania), objętym zobowiązaniami wynikającymi z planowego skupu zboża w roku gospodarczym 1950/51, którzy w terminie do dnia 28 lutego r. b. nie dokonają dostawy zboża w ramach ustalonego rocznego planowego skupu zboża, wysokość zaliczki podwyższa się do 75% wymiaru podatku, ustalonego za rok 1950. Ponadto podatnicy ci obowiązani są uiszczyć w życie całość zaliczki albo jej część, odpowiadającą równowartości zboża niedostarczonego w ramach ustalonego rocznego planowego skupu zboża za rok gospodarczy 1950/51. Równowartość jednego kwintala żyta i pozostałych zbóż, uiszczanych w ramach zaliczki, przyjmuje się według cen zboża, płaconych producentowi w roku gospodarczym 1950/51 przez punkt skupu, właściwy dla miejsca położenia gospodarstwa rolnego. Wreszcie rozporządzenie zastrzega, że całość lub część zaliczki płatna w życie nie może być uiszczona w gotówce; jeżeli jednak podatek wpłacił pewne kwoty na poczet zaliczki płatnej w życie, to nie zwalnia go to od dostarczenia żyta, a kwoty wpłacone będą zarachowane na podatek gruntowy, wymierzony za r. 1951 lub na inne należności, oparte na wymiarze tego podatku (np. na F.O.R.).

Motywy uzasadniające zróżniczkowanie stawek zaliczki

Z treści ustępu poprzedniego wynika, że stawka 75%-owa może być zastosowana do wszystkich podat-

ników podatku gruntowego, którzy w terminie do dnia 28 lutego b. r. nie dokonają dostawy zboża w ramach ustalonego rocznego planu skupu, że więc odnosić się ona może również do małorolnych i średniorolnych chłopów.

W praktyce jednakże ta 75%-owa stawka nie znajdzie napewno zastosowania do małorolnych, w niewielkich tylko przypadkach stosowana będzie do średniorolnych, a dotyczyć będzie głównie bogaczy wiejskich.

Jak bowiem wynika z dotychczasowego przebiegu skupu zboża, plan skupu wykonany został w przeszło 70%, przy czym w dostawie zboża przodują gospodarstwa biedniackie i przeważająca część gospodarstw średniorolnych. Małorolni i ogromna część średniorolnych chłopów spełnia swój obowiązek wobec Państwa z pełnym poczuciem odpowiedzialności za udział w wykonaniu naszych planów gospodarczych. Natomiast największe zaległości w dostawie zboża przypadają przede wszystkim na gospodarstwa bogaczy wiejskich i na niewielką grupę gospodarstw średniackich, których właściciele ulegają jeszcze podszeptom bogaczy. Słusznie tedy rozporządzenie Rady Ministrów nakłada na tych ostatnich większe świadczenia w ramach zaliczki na podatek gruntowy, gdy równocześnie niższa stawka zaliczki jest wyrazem uznania i formą nagrody dla tych podatników, którzy wykazali zrozumienie swych obowiązków wobec Państwa.

Ulgi dla gospodarstw biedniackich i dla członków spółdzielni rolniczych w podstawie obliczania zaliczki

Jeśli chodzi o troskę Rządu o byt małorolnych i średniorolnych chłopów, to znajduje ona wyraz jeszcze w jednym ustępie omawianego rozporządzenia, na który warto zwrócić uwagę i który powinny mieć na uwadze organa powołane do poboru zaliczki. Ta troska Rządu wyraża się mianowicie w ustaleniu podstawy do obliczenia zaliczki. W szczególności — przy ustalaniu kwoty zaliczki uwzględnia się ulgi, przyznane podatnikom podatku gruntowego na podstawie art. 11 ust. 1 — 5 i art. 15 ust. 2, pkt. 1) lit. b) ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o podatku gruntowym (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 250), oraz rozporządzeń Ministra Finansów z dnia 15 września 1950 r. w sprawie obniżenia podatku gruntowego dla członków zrzeszeń uprawy ziemi (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 392) i z dnia 18 października 1950 r. w sprawie obniżenia podatku gruntowego podatnikom, których grunty weszły w skład rolniczych spółdzielni produkcyjnych lub zrzeszeń uprawy ziemi. (Dz. U. R. P. Nr 48, poz. 438).

Co to są za ulgi i kogo dotyczą?

Art. 11 ustawy o podatku gruntowym w ustępach 1 — 5 traktuje o ulgach rodzinnych.

Jeżeli podatek ma na utrzymaniu więcej niż czworo dzieci, korzysta z ulgi w wysokości 25% podatku; jeżeli ma więcej, niż sześćdziesięciu dzieci — w wysokości 50% podatku; jeśli ma więcej niż ośmiu dzieci — jest całkowicie zwolniony od podatku.

Jeśli podatnikiem jest kobieta, to korzysta z ulgi: 25%-owej, gdy ma na utrzymaniu więcej niż dwoje dzieci, z ulgi 50%-owej — gdy ma więcej niż czworo dzieci, a ze zwolnienia całkowitego od podatku — gdy ma więcej niż sześćdziesięciu dzieci.

Za dzieci uważa się dzieci z małżeństwa, pozamałżeńskie, przysposobione i pasierbów do lat 14, jeżeli

w roku poprzedzającym rok podatkowy nie posiadały własnych źródeł dochodu; ulgi przyznaje się według stanu z dnia 31 grudnia roku, poprzedzającego rok podatkowy. Ta sama ulga przysługuje również podatnikowi, gdy ma dzieci starsze, pobierające naukę lub odbywające praktykę zawodową — do ukończenia przez nie dwudziestego czwartego roku życia, jeżeli nie posiadają własnych źródeł dochodu.

Ale ulga rodzinna odnosi się tylko do tych podatników, których roczna podstawa opodatkowania nie przekracza 260.000 zł (7.800 zł w nowej walucie), w żadnym więc razie nie może być stosowana do bogaczy wiejskich.

Druga ulga — z wymienionego wyżej art. 15 ustawy o podatku gruntowym — dotyczy również tylko gospodarstw mało- i średniorolnych; według tego przepisu obywatelskie komisje podatkowe powołane są do obniżania podatku gruntowego dla gospodarstw mało- i średniorolnych, których obciążenia, przy zachowaniu tej samej powierzchni, a bez zastosowania przepisów art. 8 o dochodach z działów specjalnych, wzrosło niewspółmiernie do średniego wzrostu przychodowości w gminie.

Rozporządzenie Ministra Finansów z 15 września 1950 r. przyznaje rolnikom, będącym członkami zrzeszenia uprawy ziemi, ulgę na rok podatkowy 1950 w wysokości 30% tej części podatku gruntowego, która przypada z gruntów włączonych przez podatnika do wspólnej uprawy.

Rozporządzenie zaś Ministra Finansów z 18 października 1950 r. przyznaje ulgę w wysokości 50%

M. NOWAKOWSKI

Wiosenna akcja siewna

Nadchodząca wiosenna kampania siewna będzie drugą z kolei akcją siewną realizowaną w ramach Planu 6-letniego.

Zeszłoroczna wiosenna akcja siewna, mimo pewnych błędów, na ogół została przeprowadzona pomyślnie, a to dzięki świadomemu włączeniu się szerokich mas chłopskich mało i średniorolnych do planowej gospodarki narodowej oraz terminowemu wykonaniu zadań produkcyjnych.

Poważny wkład pracy chłopów, robotników i pracowników P.G.R., P.O.M., S.O.M. oraz członków spółdzielni produkcyjnych, ponadto duży wysiłek mobilizacyjny ze strony terenowych rad narodowych i organizacji społecznych — spowodowały, że siewy wiosenne zostały przeprowadzone szybciej i lepiej, w sposób bardziej zorganizowany i planowy, niż w latach ubiegłych.

Uchwała Prezydium Rządu z dnia 26 lipca 1950 r. o akcji siewnej jesień 1950 r. i wiosna 1951 r. (Monitor Polski Nr A-91, poz. 1132) podaje, że jednym z zasadniczych doświadczeń akcji siewnej wiosennej 1950 r. opartym na licznych wypowiedziach chłopów na zebraniach gromadzkich jest to, że okazała się potrzeba postawienia zadań produkcyjnych na **akcję siewną jesienną 1950 r. i wiosenną 1951 r. łącznie.**

Takie postawienie zadań produkcyjnych pozwala każdemu chłopu na właściwe zaplanowanie powierzchni zasiewów i na przygotowanie odpowiednich stanowisk pod rośliny, na właściwe zastosowanie obornika i nawo-

drugiej raty podatku gruntowego podatnikom, którzy w r. 1951 po przeprowadzeniu indywidualnych zbiorów wstąpili do zarejestrowanych rolniczych spółdzielni wytwórczych, rolniczych zespołów spółdzielczych lub do zarejestrowanych zrzeszeń uprawy ziemi oraz dokonali zespołowo siewów jesiennych.

Zadania rad narodowych i ich organów w związku z poborem zaliczki

Właściwe i sprawne wykonanie rozporządzenia Rady Ministrów o zaliczce na podatek gruntowy w r. 1951 zależy w dużej mierze od ustosunkowania się do tej sprawy rad narodowych (głównie gminnych) oraz ich organów, szczególnie zaś komisji rolnych i aparatu podatkowego. Prezydium rad narodowych wespół z komisjami rolnymi i w kontakcie ze Związkiem Samopomocy Chłopskiej oraz z organizacjami politycznymi i młodzieżowymi powinny ułożyć plan działania, którego wytycznymi będzie: doprowadzenie do wiadomości wszystkich chłopów treści rozporządzenia i uświadomienie ich o korzyściach z terminowego wykonania planu dostaw zboża, dopilnowanie prawidłowego poboru i ściągania zaliczki i tepienie spekulacji bogaczy wiejskich celem wykręcenia się od uiszczenia należnej od nich pełnej zaliczki, zwalczanie wszelkich przejawów biurokratyzmu przy skupie zboża i pobieraniu zaliczki.

W pracy powyższej powinna radom narodowym i ich organom przyświecać świadomość, że chodzi o wykonanie zadania, mającego dla naszej gospodarki narodowej duże znaczenie.

Zadania te, jak podaje dalej wymieniona uchwała, stawiają przed rolnictwem szereg ważnych zagadnień, jak powiększenie powierzchni zasiewów pszenicy, jęczmienia, kultur technicznych, dalsze ulepszenie gleby, lepsze i racjonalniejsze nawożenie, pełniejsze wykorzystanie sprzętu mechanicznego, powiększenie upraw kontraktowanych, dalszą likwidację odłogów i ugorów.

Dla wykonania tych zadań konieczna jest jednak pełna mobilizacja wszystkich sił i środków.

W celu mobilizacji milionów chłopów, robotników rolnych, członków spółdzielni produkcyjnych, pracowników P.G.R., P.O.M., S.O.M., T.O.R. — należy na wiosnę 1951 r. jeszcze szerzej niż na wiosnę i w jesieni 1950 r. organizować zebrania gromadzkie oraz narady produkcyjne w wymienionych organizacjach i przedsiębiorstwach, aby doprowadzić akcję siewną do jej bezpośrednich wykonawców.

Oczywistym jest, że do współdziałania w zakresie mobilizowania i uaktywnienia mas chłopskich w zakresie wiązania indywidualnej gospodarki rolnej z wymaganiami gospodarki planowej, dla dopilnowania sprawnego i planowego przebiegu akcji siewnej w P.G.R. i spółdzielniach produkcyjnych — muszą być powołane wszystkie czynniki mające bezpośredni jak i pośredni kontakt ze ~~wsią~~ drąż możliwości łatwiejszego oddziaływania na sam przebieg akcji siewnej.

Do tych czynników w pierwszym rzędzie zaliczyć należy rady narodowe oraz ich organa wykonawcze i pomocnicze, a przede wszystkim komisje rolne.

Zanim omówię zadania rad narodowych w akcji siewnej przytoczę niektóre niewłaściwości jakie miały miejsce w ubiegłym roku — po prostu dlatego, aby nie powtórzyły się podczas nadchodzącej wiosennej akcji siewnej, jak również w okresie jej przygotowywania.

Najpoważniejszym błędem było małe zainteresowanie się naradami gromadzkimi ze strony przydiów P.R.N. i G.R.N.; np. w powiecie stargardzkim nie obsłużone zostały wszystkie narady gromadzkie, a w powiecie gryfickim i szczecińskim zadania produkcyjne rozdzielono na gromady, pomijając szczebel gminny.

W takich powiatach jak Gniezno, Wągrowiec, Nowy Tomyśl, Czarnków — zebrania gromadzkie albo nie stały na wysokości zadania, albo też nie odbyły się w ogóle.

W zakresie likwidacji odlogów nie powinny się powtórzyć wypadki odmawiania przez P.G.R. przyjmowania nadwyżek gruntowych, których zagospodarowanie przekraczało możliwości gospodarki chłopskiej (zespół Krzemlin w pow. pyrzyckim). Hasłem naszym musi być „ani jeden ha gruntów ornych nie będzie leżał odlogiem“.

Niedopuszczalne są wciąż jeszcze powtarzające się fakty niewykorzystywania całkowitych przydziałów nawozów z puli gospodarki chłopskiej i stwarzania remanentów w magazynach. Niski procent rozprowadzenia pewnych nawozów należy częściowo tłumaczyć słabym jeszcze uświadczeniem chłopów o konieczności stosowania wszystkich gatunków nawozów i dlatego trzeba pamiętać o pouczaniu chłopów o celowości gospodarczej używania różnych rodzajów nawozów. W parze z uświadczeniem chłopów powinna też iść wydatna pomoc ze strony naukowców-rolników, aby wspólnie z praktyką rolniczą ustalili racjonalne wykorzystanie nawozów na poszczególnych rodzajach gleb.

Mimo dokładnego przygotowania akcji siewnej zdarzały się sporadyczne przypadki niedociągnięć w dostawie materiałów siewnych kwalifikowanych, zwłaszcza — jeśli chodzi o należyte ich oczyszczenie. Przypadki takie notowano w dostawie materiału siewnego do Spółdzielni Lusówko, Jamkowice, Sady, Chwalibogowo (woj. poznańskie).

Gdziegdzie znowu niedostatecznie była propagowana akcja zaopatrywania mała i średniorolnych chłopów w kredyty na zakup nawozów sztucznych, na materiał siewny oraz na orkę i siew, wskutek czego często chłopci nie wiedzieli o istnieniu kredytów na te cele.

Również na skutek niedoprowadzenia w wielu miejscowościach kredytów do kas gminnych rolnicy mieli poważne utrudnienia, ponieważ musieli pobierać kredyty z powiatowych oddziałów Banku.

Należy zatem zwrócić specjalną uwagę na prawidłowy i maksymalny rozdział kredytów z tym, że kredyty te winny w pierwszej kolejności otrzymywać zespoły uprawowe, a dopiero po zaspokojeniu ich potrzeb należy zasilać indywidualnych rolników.

Również na odcinku pomocy sąsiedzkiej były niedociągnięcia. Plany tej pomocy w gminach i gromadach nie były wszędzie należycie rozpracowane, powtarzały się wypadki kumoterstwa; np. Prezydium G.R.N. w gminie Dębno, pow. Chojna nie ukarało ob. Solpe Franciszka uchylającego się od świadczenia na rzecz

wdowy ob. Złobickiej mimo konkretnego wniosku soltysa gromady Smolnica.

Również niedopuszczalne jest, aby pomoc sąsiedzka pozostawiona była w dalszym ciągu dobrowolnym umowom pomiędzy świadczącymi, a korzystającymi z pomocy, gdyż umowy takie prowadzą z reguły do wycisku biedoty wiejskiej przez bogaczy wiejskich przy okazji tak zwanego „odrobku“.

Przytoczonych tutaj przykładowo błędów i niedociągnięć bynajmniej nie należy uogólniać — nie miały one charakteru powszechnego, niemniej nie należy ich lekceważyć.

Tylko całkowite ich wyeliminowanie zadecyduje o pełnej realizacji i przekroczeniu norm produkcji roślinnej w 1951 r. i zapewni wczesne i szybkie wykonanie siewów wiosennych, stanowiące gwarancję wysokich plonów.

Wysoki plon i powiększenie arealu zasiewów przez likwidację odlogów stworzy podstawę dla dalszego wzrostu towarowości i wysokiej wydajności produkcji zwierzęcej, dla dalszej poprawy sytuacji na odcinku zaopatrzenia miast w żywność i surowce dla przemysłu, dla dalszego wzrostu dobrobytu ludności pracującej miast i wsi i dalszego wzrostu siły gospodarczej naszego kraju.

Dlatego rady narodowe, ich prezydium i komisje rolne, przenosząc w teren założenia i wskazania Partii i Rządu w zakresie podniesienia produkcji rolnej, winny w ścisłym porozumieniu z działającymi na ich terenie organizacjami politycznymi i społecznymi dążyć do sprawnego i szybkiego przeprowadzenia siewów wiosennych.

W szczególności w okresie przygotowawczym do siewu prezydium rad narodowych powinny:

1. powodować w porozumieniu ze Związkiem Samopomocy Chłopskiej odbycie zebrań gminnych i gromadzkich, na których zebrani jak najliczniej chłopci mogliby omówić w każdym szczególe plan akcji siewnej dla danej gminy, czy gromady;
2. dopilnować podjęcia na czas odpowiednich uchwał przez G.R.N. w oparciu o dekret o pomocy sąsiedzkiej w rolnictwie, który winien stać się jednym z poważnych czynników ułatwiających realizację planu akcji siewnej. Szczegóły dotyczące sposobu organizowania pomocy sąsiedzkiej w rolnictwie zawarte są w artykule pt. „Pomoc sąsiedzka w służbie mała i średniorolnych chłopów“ ogłoszonym w Nr 18 „Rady Narodowej“ w 1950 r. Ambicją G.R.N. powinno być maksymalne wykorzystanie siły pociągowej dla pomocy gospodarstwom biednym pozbawionym sprzętu. Należy w zarodku likwidować próby wykorzystywania przez bogaczy wiejskich dekretu o pomocy sąsiedzkiej dla swoich celów, jak również uchylania się od obowiązków wynikających z powołanego dekretu;
3. dopilnować zakończenia z awczasu prac transportowych i szarwarkowych, aby siła pociągowa mogła być maksymalnie wykorzystana do prac siewnych.

Komisje rolne powinny:

1. z awczasu wejść w przygotowania S. O. M. i G. P. M. do orki i siewów wiosennych oraz do akcji oczyszczania i zaprawiania ziarna, oraz

- zbadać jakość i terminy wykonania remontów przez T.O.R. i warsztaty S.O.M.;
2. czuwać, aby wszystkie S. O. M. zawnazszy zawarły z chłopami umowy o pracę w akcji siewnej oraz opracowały szczegółowy plan pracy i marszrutę dla każdego traktora, aby przestrzegane było pierwszeństwo w korzystaniu z usług S. O. M. przez chłopów biednych i średniorolnych;
 3. zwrócić baczną uwagę na prawidłowość i terminowość przeprowadzania przez przemysł i spółdzielczość zawierania kontraktów i umów plantacyjnych z chłopami oraz dopilnować wykonania kontraktów, to znaczy, aby zakontraktowany areał był obsiany. Przypomnieć należy, że akcja kontraktacyjna winna być wykorzystana dla ożywienia działalności grup producentów oraz kół gromadzkich Z. S. Ch. oraz, że z pomocy państwowej związanej z kontraktacją i umowami plantacyjnymi powinny korzystać przede wszystkim gospodarstwa małe i średniorolne,
 4. zwrócić pilną uwagę na terminowe dokonywanie zamówień przez P. Z. G. S. i spółdzielnie gminne na ziarno kwalifikowane i jednolito odmianowe, nawozy sztuczne, środki ochrony roślin, materiały pędne i inne środki niezbędne dla przygotowania siewu;
 5. czuwać nad racjonalnym i terminowym podziałem środków rzeczowych i kredytów pomiędzy poszczególne powiaty, gminy i gromady oraz pomiędzy poszczególne gospodarstwa gwarantując bezwzględnie pierwszeństwo dla gospodarstw małych i średniorolnych.

Jeśli chodzi o siewy w P.G.R.-ach i spółdzielniach produkcyjnych, komisje rolne powinny zapoznać się dokładnie z planem siewów tych jednostek gospodarczych oraz dopilnować, aby plany te były przedyskutowane na naradach wytwórczych. Komisje mają zawnazszy skontrolować wykonanie wszelkich prac przygotowawczych, jak zwózkę nawozów sztucznych, rozwiezenie na czas obornika, przygotowanie materiałów pędnych, oczyszczenie ziarna itp.

Zaznaczyć należy, że okres zimy powinien być w pełni wykorzystany do przygotowania siewu wiosennego pod każdym względem. Chodzi tu nie tylko o gromadzenie materiałów siewnych w ilościach odpowiadających potrzebom terenu, przeglądy i remonty maszyn rolniczych, przygotowanie planów pomocy sąsiedzkiej i ich przedyskutowanie na zebraniach względnie na naradach wytwórczych itp., ale chodzi też o to, aby okres poprzedzający kampanię siewną wykorzystać też dla instruktażu agrotechnicznego oraz dla przeanalizowania na zebraniach gromadzkich i naradach wytwórczych w P.G.R.-ach i spółdzielniach produkcyjnych organizacji pracy w czasie samego siewu.

Jest to zagadnienie bardzo ważne i dlatego komisje rolne winny przyczynić się, aby w okresie zimy taki właśnie instruktaż był przeprowadzany na zebraniach i naradach produkcyjnych oraz by w zebraniach tych brali udział chłopci z gospodarki indywidualnej.

Prezydium rad narodowych wyższych stopni, jak i komisje rolne, winny utrzymywać stałe kontakty z prezydiami i komisjami rolnymi rad narodowych niższego stopnia i udzielać im wszelkiej pomocy w usuwaniu ewentualnych trudności w akcji przygotowawczej.

Przygotowania do wiosennej akcji siewnej winny być omówione na jednej z sesji rady narodowej. Sesje te można organizować w P. G. R.-ach, spółdzielniach produkcyjnych, w spółdzielczych lub gromadzkich ośrodkach maszynowych przy masowym udziale chłopów i robotników rolnych i technicznych.

Dobrze przygotowane sesje gminnych rad narodowych powinny przygotowania do siewu wiosennego „zapisać na ostatni guzik“, tzn. po wnikliwej analizie sprawozdań kierowników referatów do spraw rolnych, wysłuchaniu oceny i wniosków komisji rolnych oraz po przeprowadzonej dyskusji — powinny dać nie tylko orientację radnym, ogółowi chłopów i robotników o rzeczywistym stanie prac przygotowawczych do siewu, ale dać ewent. uchwały wskazujące konkretne błędy, powody ich powstania, sposoby i terminy ich usunięcia, oraz kogo gminna rada narodowa czyni odpowiedzialnym za usunięcie błędów i usprawnienie przygotowań do siewu.

Ale to nie wszystko.

Całkowite powodzenie akcji siewu zależne jest nie tylko od jej rzetelnego przygotowania, ale też od samego sposobu przeprowadzenia siewów, od sprawnego realizowania planu siewu, planu pomocy sąsiedzkiej, sprawnego obsługi gospodarstw przez ośrodki maszynowe itp.

Jak potrafiłszyśmy przygotować się do siewu należyście, tak też powinniśmy już sam siew przeprowadzić sprawnie, szybko i jak najlepiej.

I w tym okresie trzeba żądać wykazania dużej czujności ze strony prezydiów i komisji rolnych rad narodowych, maksymalnego ich udziału w doglądaniu przebiegu siewu w każdym gospodarstwie rolnym, a to celem paraliżowania z miejsca szkodliwej działalności bogacza wiejskiego i doprowadzenia siewu do końca planowo.

Jasnym jest, że gminy i gromady oczekiwać będą pomocy ze strony władz powiatowych. Powiat może w wielu wypadkach pomóc, poradzić, przyspieszyć, ustrzec przed złą drogą, wytłumaczyć cel działania.

Względy te nakładają na prezydium i komisje rolne P. R. N. bezwzględny obowiązek dopomożenia gminom i gromadom w planowym przeprowadzeniu siewu.

Pracy będzie dużo. Trzeba będzie wejrzeć w każde gospodarstwo rolne, poznać jego zadania produkcyjne, jego zaopatrzenie w nawozy, ziarno, w maszyny do orki i siewu, zapoznać się z planami pomocy sąsiedzkiej i śledzić przebieg ich realizacji.

Rady narodowe mobilizują chłopów małych i średniorolnych, członków spółdzielni produkcyjnych, robotników P.G.R. oraz cały fachowy aparat rolny do sprawnego wykonania akcji siewnej

Trzeba będzie obserwować orkę i siew nie z za biurka przewodniczącego, czy sekretarza Prezydium G. R. N. w drodze „wyręki“, ale samemu pójść w pole i z bliska zobaczyć przebieg pracy, nawiązać kontakt z robotnikami P. G. R., członkami spółdzielni produkcyjnych przy warsztacie pracy i w czasie pracy, wysłuchać ich uwag, ale też i samemu umieć oceniać przebieg siewu i uzgadniać go z planem siewu, wychwytywać odchylenia od planu, badać przyczyny tych odchyżeń i podejmować niezwłocznie kroki w celu ich zlikwidowania.

Trzeba będzie przyjrzeć się pracy w polu chłopów małych i średniorolnych, sprawdzić zgodność zasiewu z jego zadaniami produkcyjnymi, wysłuchać go uważnie, wypytać, czy ewentualnie miał jakie trudności w przy-

gotowaniu do siewu, jak np. w uzyskaniu kredytu na siewy, nabyciu nawozów sztucznych, ziarna kwalifikowanego itp. Pomóc biedocie wiejskiej w kłopotach i usuwaniu braków — to zadania przede wszystkim komisji rolnych.

Trzeba rzetelnie spełnić obowiązek społeczny niesienia pomocy terenowi w tak doniosłej dla bytu całego narodu akcji, jaką jest siew w skali ogólnopństwowej.

W poczuciu dobrze spełnionego obowiązku każda komisja rolna, czy każde prezydium rady narodowej, złożą sprawozdania swojej radzie narodowej na najbliższej sesji po zasiewach, z przebiegu kampanii siewnej wiosennej 1951 r.

ST. MATUSZEWSKI

Pełnomocnik Rządu
do Spraw Walki z Analfabetyzmem

Przed ostateczną likwidacją analfabetyzmu

Spółeczeństwo polskie przystąpiło w obecnej kampanii jesienno-zimowej do decydującej walki z analfabetyzmem. Prezydent Bolesław Bierut w artykule pt. „Polska na drodze budownictwa socjalistycznego“, omawiając rozwój czytelnictwa i ruchu oświatowego w mieście i na wsi, wskazał między innymi i na problematykę walki z analfabetyzmem. Jeszcze raz podkreślił, że „plan walki z analfabetyzmem stawia sobie za zadanie całkowite jego zlikwidowanie już w 1951 roku“.

Jakie więc poczyniono przygotowania do rozpoczętej obecnie decydującej kampanii jesienno-zimowej i jaki jest faktyczny stan walki z analfabetyzmem?

1. Dotychczasowe osiągnięcia

Masową organizację kursów i zespołów nauczania dorosłych rozpoczęliśmy w ubiegłym roku w tak zwanej kampanii jesienno-zimowej. Do dnia 31 grudnia 1949 roku zorganizowaliśmy 28.036 kursów, obejmujących nauczaniem 491.464 osoby. W wyniku nauczania do dnia 30 czerwca 1950 roku wypuszczono z wynikiem zadawalającym 319.841 absolwentów, którzy otrzymali zaświadczenia o ukończeniu kursów początkowej nauki czytania i pisania.

W kampanii wiosenno-letniej 1950 roku z tego względu, że szczególnie na terenie wsi rozpowszechniony jest analfabetyzm, a trudno jest organizować i prowadzić kursy w okresie pilnych prac w polu — zdołaliśmy zorganizować znacznie mniej kursów niż w okresie zimowym, bo zaledwie 6.785 z 111.240 uczącymi się. Kampania ta została zakończona z końcem grudnia 1950 r. Podsumowania z tej akcji jeszcze nie mamy. Będzie ono możliwe w końcu miesiąca stycznia. Do 1 grudnia z kursów letnich mieliśmy 55.026 absolwentów, a 1.714 kursów zorganizowanych w okresie do dnia 30 czerwca pracowało jeszcze w grudniu, kończąc naukę zgodnie z planem do 1951 r.

W wyniku dotychczasowych prac zlikwidowano całkowicie analfabetyzm w 26 powiatach, a ponadto w 80 miastach, 206 gminach, 4.283 gromadach, 214 spółdzielniach produkcyjnych, w 495 państwowych gospodarstwach rolnych i 489 dużych zakładach pracy. Na koniec miesiąca stycznia sygnalizują nam pełną likwidację analfabetyzmu powiaty: Brodnica, Gostyń, Między-

chód, Nysa i Żnin oraz dziesiątki miast, gmin, wiosek i zakładów pracy.

Trudno jest dokładnie określić, ile jest w Polsce jeszcze dziś analfabetów. Rejestracje przez nas dokonywane w ubiegłym roku pokazywały cyfrę około 1.500 tysięcy osób. Byli w tym jednak i półanalfabeci, którzy w międzyczasie douczali się w domu i w myśl ustawy z dnia 7 kwietnia 1949 roku nie mogą być kwalifikowani jako analfabeci. Byli i tacy, których komisje do walki z analfabetyzmem zwalniały od obowiązku uczęszczania na kurs ze względu na stan zdrowia lub wiek.

Przeprowadzony w ubiegłym roku spis ludności, uwzględniający problematykę analfabetyzmu, ułatwi nam skrupulatniejsze podsumowanie obecnego stanu analfabetyzmu i dokładniejsze wykonanie zadań, wpływających z ustawy.

2. Podjęte zobowiązania

Na odbytych konferencjach aktywu masowych organizacji społecznych, które odbywały się w końcu ubiegłego roku i, obecnie, w styczniu — podjęto zobowiązania likwidacji analfabetyzmu w następujących terminach:

- a) Prezydium CRZZ przy udziale przewodniczących i sekretarzy wszystkich centralnych związków branżowych oraz przy udziale przewodniczących i sekretarzy CRZZ podjęło uchwałę o likwidacji analfabetyzmu wśród swoich członków w instytucjach i na zakładach pracy do dnia 1 maja 1951 r.
- b) Aktywo centralny i wojewódzki ZMP i Liga Kobiet na naradach, które miały miejsce w październiku, podjął analogiczne uchwały. Uchwały Zarządów Głównych tych organizacji zostały podjęte w grudniu.
- c) Zarząd Główny ZSCh przy udziale swego aktywu centralnego i wojewódzkiego podjął uchwałę o likwidacji analfabetyzmu wśród wszystkich członków zrzeszonych w kołach gromadzkich do dnia 22 lipca 1951 roku.

Charakterystycznym dla nowego etapu jest pełniejsze włączenie się kierownictw organizacji masowych

do akcji zwalczania analfabetyzmu. Dotychczas często brali w niej udział tylko kierownicy wydziałów lub referenci dla spraw oświatowych.

Wojewódzkie komisje do walki z analfabetyzmem dawały zobowiązania przez swych pełnomocników do W. A. na odprawie zwołanej w dniu 18 października r. ub. odnośnie pełnej likwidacji analfabetyzmu na swoim terenie do końca 1951 roku.

I tak województwa: gdańskie, katowickie, poznańskie, polskie, szczecińskie i zielono-górskie zobowiązały się zlikwidować analfabetyzm do dnia 1 maja 1951 roku; województwa: bydgoskie, kieleckie, krakowskie, łódzkie i m. Łódź, olsztyńskie, rzeszowskie i miasto stołeczne Warszawa do dnia 22 lipca, a województwa: białostockie, koszalińskie, lubelskie, warszawskie i wrocławskie do dnia 7 listopada 1951 roku.

3. Organizacja kursów — gwarancją wykonania planu

Przy rozważaniu wykonalności podejmowanych jesienią zobowiązań brano pod uwagę najważniejszy warunek m. nowicie: czy jest już obecnie możliwość zorganizowania kursu, zespołu lub zastosowania form indywidualnego nauczania w każdej wsi, w każdym zakładzie pracy lub instytucji. Nie było głosów, że takie możliwości nie istnieją. Na odwrót stwierdzono, że wszędzie w Polsce jest obecnie na froncie kulturalno-oświatowym taka sytuacja, że w tej decydującej kampanii jesteśmy już zdolni objąć nauką każdego nieumiejącego czytać i pisać. Zarządzenia po linii Kancelarii Rady Państwa, PKPG i zainteresowanych ministerstw — oraz dodatkowe instrukcje wydane przez władze państwowe umożliwiają realizację tych planów.

Warunki do likwidacji analfabetyzmu są więc dobre.

Chodzi teraz o wykonanie podjętych zobowiązań. Chodzi o stworzenie szerokiego frontu współzawodnicstwa, które mobilizować ma wciąż nowe koła społeczników do działalności na tym polu. Chodzi o pełne włączenie się organizacji społecznych, związków zawodowych i wszystkich ludzi dobrej woli do wykonania tych wielkich zadań na odcinku upowszechnienia oświaty, których wypełnienie stanowić będzie dumę narodu polskiego.

A jak wygląda organizacja kursów i przygotowania do tej ostatniej, wielkiej, decydującej walki z analfabetyzmem?

Cyfry które posiadamy nie mogą nas w pełni zadowolić.

Na dzień 7 listopada, ku uczczeniu 30-ciej Rocznicy Rewolucji Październikowej mieliśmy zorganizowanych w całym kraju 8.461 nowych kursów, w dniu 1 grudnia było 15.135 kursów z 227.329 uczącymi się i 16.018 osób uczących się indywidualnie. Jest to cyfra duża, ale wysoce niezadawalająca. Mamy raporty, że powstają codziennie dziesiątki i setki nowych kursów, ale, aby plan wykonać, winno pracować w kampanii jesienno-zimowej, przy dobrej frekwencji około 30 tysięcy kursów i zespołów, oraz „ysiące analfabetów a zwłaszcza półanalfabetów winno uczyć się indywidualnie. Obecnie masowa organizacja wszystkich form nauczania jest właśnie główną gwarancją wykonania planu.

4. Zima — zadecyduje

Zima zadecyduje o realizacji planów. Zima zadecyduje nie tylko dlatego, że jest najłatwiejszą porą do

organizowania kursów i dlatego trzeba ich tworzyć jak najczęściej; nie tylko dlatego, że ludzie mają najczęściej stosunkowo czasu na naukę i trzeba ten czas wykorzystać, nie tylko dlatego, że trzeba uczyć się w zimie, aby zdać egzamin na dzień 1 maja, dzień, który jest terminem większości zobowiązań likwidacji analfabetyzmu — ale zima zadecyduje jeszcze i dlatego, że na ten okres nastawiona jest najszerzej praca kadry pedagogicznej, a jak pokazało doświadczenie postawienie kursu na właściwym poziomie organizacyjnym i pedagogicznym daje dopiero niezawodne wyniki.

Organizacje społeczne, które w myśl zobowiązań, podejmują opiekę nad wszystkimi kursami i zespołami w kraju, winny więc obecnie przejawiać pełną troskę odnośnie zorganizowania kursów, odnośnie skierowania nań wszystkich, którzy podlegają nauczaniu w myśl ustawy, przypilnowania pełnej frekwencji na kursach i okazania pomocy zwłaszcza kobietom, które mają trudności w pozostawieniu dzieci bez opieki w domu.

Popularną formą nauczania winno stać się obecnie nauczanie indywidualne. ZMP-owcy, idąc śladami Komсомоłu, zobowiązują się, choć jeszcze nie w tej skali, w jakiej należy spodziewać się, wprowadzić w czyn hasło: „Każdy ZMP-owiec nauczy czytać i pisać przynajmniej jednego analfabetę w 1951 roku“. Aby hasło to było faktycznie wprowadzone w czyn — należy, aby Zarząd Główny i zarządy terenowe akcją nauczania indywidualnego szczegółowo zaplanowały i zabezpieczyły jej realizację.

Zima zadecyduje również o sprawności komisji do walki z analfabetyzmem wszystkich stopni, bo praca na ostatni rok likwidacji analfabetyzmu winna być dokładnie zaplanowana, gdyż wiąże ze sobą dodatkowe czynności kontrolne w stosunku do poczynionych zobowiązań, w stosunku do możliwych prób „mydlenia oczu“ przez gorliwców likwidujących analfabetyzm jedynie w wykazach i sprawozdaniach.

Komisje winny z tytułu swego obowiązku pomyśleć już teraz o skrupulatnym zapoznaniu się z tymi ludźmi, którzy zasługują przez swą ofiarną pracę na wyróżnienie, aby społeczeństwo polskie zapamiętało ich nazwiska jako tych, którzy zrealizowali w Polsce Ludowej marzenia najszlachetniejszych synów narodu polskiego na przestrzeni dziejów — marzenia o zanieśieniu światła oświaty na poddasze fabryczne i pod strzechy wieśniacze.

5. Rosną nowe kadry

Mamy już setki przykładów aktywizacji i awansu społecznego byłych analfabetów. Otrzymujemy dziesiątki listów, w których starzy i młodzi, mężczyźni i kobiety dziękują władzom Polski Ludowej za naukę na kursach początkowego czytania i pisanania.

Władysław Czub, na przykład, członek Woj. Rady Narodowej we Wrocławiu, b. analfabeta, nauczył czytać i pisać wszystkich niepiśmiennych w gromadzie, z której pochodzi i obecnie kończy likwidację analfabetyzmu w swej gminie. — Dnia 23 listopada 1950 r. powiedział na posiedzeniu Woj. Rady Narodowej: „Czas u nas przestać gadać pięknie o likwidacji analfabetyzmu, trzeba zacząć robić. Wzywam wszystkich radnych, by doprowadzili do likwidacji analfabetyzmu w swoich gromadach i zakładach pracy“. Na wniosek Władysława Czuba podjęto zobowiązania doprowadzenia do cał-

kwitej likwidacji analfabetyzmu w woj. wrocławskim do końca 1951 roku.

Aktywistka Ligi Kobiet Janina Limanowska z pow. głogowskiego, woj. zielonogórskiego, zorganizowała agitację na rzecz kursów początkowego czytania poprzez absolwentów tych kursów. Między innymi wciągnęła do agitacji absolwentkę, kobietę, która awansowała z robotnicy niewykwalifikowanej na brygadzystkę w dziale hodowlanym PGR. Na skutek działalności absolwentów kursu doprowadzono do 100 proc. frekwencję na obecnie pracujących kursach.

Marian Dymitrów — z gminy Kolbuty, pow. gdańskiego po zakończeniu kursu awansował na sołtysa, jego syn poszedł po zakończeniu kursu nauki początkowej do szkoły oficerskiej.

Zofia Adamska z gminy Przybić, pow. gdańskiego po zakończeniu kursu została kierowniczką Koła Gospodyń Wiejskich, a Władysław Kaszuba komendantem gminnym S. P., obecnie awansował na komendanta powiatowego. Irena Zaborowska z gminy Trobica po

kursie nauki początkowej skierowana została na kurs polityczny.

22-letni Cygan Józef Suchecki, w powiecie lubańskim, uczy 17 Cyganów; ma 100%-ową frekwencję i dobre postępy. Wszyscy uczący się są zadowoleni z kursu i dziękują Polsce Ludowej za opiekę i umożliwienie nauki.

*

Polska na początku realizacji Planu 6-letniego urzeczywistnia to, co jest jednym z istotnych warunków jego wykonania. Urzeczywistnia powszechną oświatę, dostarcza tysiące nowych rąk i światłych umysłów do wykonania wielkich zadań budownictwa ustroju socjalistycznego w Polsce.

Kształcą się robotnicy i chłopci, przekształcają się miasta, przekształca się, tworząc nowe formy gospodarcze, elektryfikująca się polska wieś.

Warto jest więc być się o pełną likwidację analfabetyzmu, bo warto jest być się o szczęśliwe jutro, o socjalistyczną przyszłość narodu polskiego.

Pod znakiem walki o likwidację analfabetyzmu

Prowadzona od 1949 r. akcja likwidacji analfabetyzmu przyniosła już duże rezultaty. Rząd Polski Ludowej włączył poważne zasoby sił ludzkich i materialnych do walki z analfabetyzmem. Rząd, na podstawie dotychczasowych osiągnięć w tej akcji, ustalił jako końcowy termin likwidacji analfabetyzmu w całym kraju dzień 31 grudnia 1951 r.

Termin ten bynajmniej nie wyklucza szybszego zakończenia tej akcji tam, gdzie istnieją ku temu warunki, szczególnie przy zastosowaniu współzawodnictwa i uruchomianiu dalszych środków i rezerw osobowych i pozostających w dyspozycji Państwa, jak również organizacji społecznych.

Centralna Rada Związków Zawodowych rzuciła godne naśladownictwa hasło szybszego wykonania ustawy i wysunęła dzień 1 Maja 1951 r. jako termin zakończenia walki z analfabetyzmem na terenie wszystkich zakładów pracy.

W związku z powyższym, Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego wezwał do ostatecznego zakończenia likwidacji analfabetyzmu wśród robotników w zakładach pracy na dzień 1 Maja 1951 r., zlecając jednocześnie dyrektorom (kierownikom) zakładów pracy udzielanie daleko idącej pomocy przy likwidacji analfabetyzmu na swoim terenie oraz dając odpowiednie w tym przedmiocie instrukcje.

Podjęta przez CRZZ inicjatywa spowodowała wydanie przez Prezesa Rady Ministrów zarządzenia z dnia 21 grudnia 1950 r. Zgodnie z tym zarządzeniem:

- 1) Kierownicy urzędów i instytucji państwowych wspólnie z przedstawicielami właściwego związku zawodowego opracują plany akcji zmierzające do likwidacji na terenie tych urzędów i instytucji analfabetyzmu w terminie do 1 Maja 1951 r.
- 2) W ramach planów kierownicy urzędów i instytucji państwowych polecają kierownikom personalnym:
 - a) dokładne ustalenie liczby analfabetów i półanalfabetów zatrudnionych w danym urzędzie lub instytucji,

- b) sprawdzanie umiejętności czytania i pisania nowoprzyjętych pracowników,
- c) kierowanie na kurs dla analfabetów osób wymienionych w punkcie a,
- d) przeprowadzanie stałej kontroli frekwencji uczestników kursów oraz odpowiednie oddziaływanie na opornych i zobowiązywanie ich do nauki,
- e) w razie rozwiązania stosunku służbowego z pracownikiem - analfabetą, albo też w razie przeniesienia go do innego urzędu lub instytucji — zawiadamianie kierownika tego urzędu lub instytucji o stopniu przeszkolenia danego pracownika.

- 3) Wszyscy analfabeci i półanalfabeci, zatrudnieni w urzędach i instytucjach państwowych powinni być objęci w grudniu 1950 r. nauką na kursach lub nauczaniem indywidualnym.

Ponadto zarządzenie Prezesa Rady Ministrów podaje, że kursy nauczania początkowego należy w zasadzie organizować w miejscu pracy, kierownicy urzędów i instytucji wyznaczają do tego celu odpowiednie lokale, oraz zwrócić się do związku zawodowego o przydzielenie nauczyciela; wyróżniających się na kursie nauczania początkowego należy mieć na względzie jako jeden z warunków awansu pracownika. Za organizację, przebieg i kontrolę likwidacji analfabetyzmu wśród pracowników odpowiedzialni są kierownicy urzędów i instytucji.

Rzucone przez CRZZ hasło powinno rozejść się szerokim echem po całym kraju i ambicją wszystkich organizacji, szczególnie młodzieżowych, zawodowych i społecznych, nauczycieli, pracowników państwowych, każdego społecznego aktywisty powinno być maksymalne włączenie się do walki z analfabetyzmem prowadzonej przez Państwo i dopomożenie komitetom społecznym do W. A. w przyśpieszeniu likwidacji analfabetyzmu i przedterminowego zakończenia tej akcji.

Rady narodowe współpracują w likwidacji analfabetyzmu

A. SZMIDT

Z-ca Przewodniczącego
Prez. Woj. R. N. Bydgoszcz

Gminne rady narodowe w woj. bydgoskim ożywiają swą działalność

Prezydium Woj. R.N. w Bydgoszczy poświęciło wiele czasu analizie pracy terenowych rad narodowych, ich prezydium oraz komisji opierając ją na materiale z przeprowadzonych inspekcji, nadesłanych protokółów posiedzeń i sesji oraz na spostrzeżeniach, poczynionych przez członków Prezydium w terenie. Na podstawie tej analizy Prezydium doszło do wniosku, że wiele terenowych rad narodowych i ich prezydium niewłaściwie pracuje, że w terenie rzadko przeprowadza się analizę własnej działalności i nie stosuje się właściwej krytyki i samokrytyki, że skład socjalny rad narodowych jest niewłaściwy — za mało robotników, za mało członków spółdzielni produkcyjnych, kobiet i młodzieży, natomiast za duży procent pracowników umysłowych. Powiązanie z terenem słabe, łączność ma miejsce dość często jedynie podczas wykonywania zleconych akcji, bierność komisji rad, nieprzestrzeganie przez członków prezydium podziału czynności (niektórzy przewodniczący jednoosobowo aprobują całą korespondencję wychodzącą z prezydium w obawie, że inni członkowie prezydium mogą nieświadomie zrobić coś złe) i wiele innych niedociągnięć. Prezydium Woj. R. N. postanowiło osobiście, oraz za pośrednictwem swego aparatu inspekcyjnego i przez szkolenie zmienić styl pracy w radach i prezydium, ze specjalnym uwzględnieniem szczebla gminnego, gdzie było najgorzej.

W wyniku kilkumiesięcznej pracy nad podniesieniem poziomu pracy GRN poprzez szkolenie na urzędzanych przez Prez. Woj. R. N. kursach, za pośrednictwem wizytacji gmin i gromad oraz udziału w obradach GRN i ich prezydium stan ten zmienił się radykalnie na lepsze. W większości gminnych rad narodowych został osiągnięty lepszy styl pracy i właściwy skład socjalny, co w poważnym stopniu wpłynęło na ożywienie działalności komisji.

Przykładem dobrej pracy G.R.N. i jej Prezydium jest gmina Pyszkowo w powiecie włocławskim, gdzie Prezydium załatwia wszelkie sprawy kolektywnie przy współudziale komisji, gdzie przewodniczącym Prezydium jest małarolna chłopka — ob. Ciechalska.

Tam Prezydium odbywa stałe posiedzenia raz w tygodniu. Na porządku dziennym oprócz spraw organizacyjnych, finansowych, czy też personalnych stawia się każdorazowo jedno aktualne zagadnienie, jak np.: akcja żniwno-omłotowa, pomoc sąsiedzka, akcja wykopkowa, analiza wykonania szarwarku, realizacja podatku gruntowego i SFOR-u, remonty i zaopatrzenie w węgiel szkół, planowy skup zboża itd.

Po przeanalizowaniu poszczególnego zagadnienia przez Prezydium w oparciu o wnioski właściwej komisji podejmuje się konkretną uchwałę.

Tam radni podzielili teren gminy pomiędzy siebie, biorąc pod opiekę po jednej gromadzie. Na każdej sesji radni składają sprawozdania z życia i pracy gromady, którą się opiekują, przenoszą na sesję braki i niedociągnięcia gromady, informują Radę o życzeniach gromady. Poza tym radni po każdej sesji składają na zebraniu gromadzkim sprawozdania z działal-

ności Rady. W ten sposób nastąpiło bardzo mocne powiązanie Gminnej Rady Narodowej i jej Prezydium z masami pracującymi w terenie.

W wyniku takiej pracy i ścisłego powiązania się z terenem gmina Pyszkowo, aczkolwiek należąca do rzędu najmniej zamożnych, przoduje obecnie nieomal we wszystkich akcjach państwowych w powiecie.

A oto konkretne przykłady rezultatów pracy GRN w Pyszkowie, osiągniętych przez ścisłe powiązanie Rady z terenem, przez kolektywną pracę Prezydium i aktywność komisji:

1. Plan skupu zboża gmina wykonuje co miesiąc z nadwyżką, ponieważ plan skupu został należycie klasowo przez Prezydium rozpracowany i rozłożony na gromady oraz zlokalizowany w każdym gospodarstwie. W każdej gromadzie sołtys posiada plan skupu zboża z rozbiorem na poszczególne gospodarstwa i przeprowadza systematyczną kontrolę wykonania planu sprzedaży zboża przez poszczególnych gospodarzy.
2. Podatek gruntowy i SFOR zrealizowano przedterminowo. Tak gromady jak i sołtysi otrzymali premie za terminowe i sprawne ściągnięcie należności podatkowych. Praca nie była łatwa, gdyż bogacze pragnęli sparaliżować planową akcją podatkową, np. bogacz Stanowski z Mielinka od trzech lat nie płacił podatku gruntowego i nie uiszczał wkładów na SFOR, chciał podobnie uczynić i w tym roku, a i tu nowe jednolite organa władzy ludowej — prezydium GRN — wykazały należyty czujność klasową. Prezydium wspólnie z Komisją Finansowo-Budżetową i Rolną rozpracowało dokładnie i ustaliło zdolność płatniczą opornego bogacza i z całą bezwzględnością wyegzekwowało podatek gruntowy od niego w 100%.
3. Dobrze pracują oprócz dwu wyżej wspomnianych komisji również komisje: Drogowa oraz Oświaty i Kultury. Mają one poważne osiągnięcia. Np.: Komisja Drogowa zbadała dokładnie stan dróg gminnych, opracowała kosztorysy napraw i budowy dróg, skontrolowała wykonanie szarwarku, wskazując jednocześnie na uchylających się bogaczy, postawiła na sesji rady wnioski, które zostały uchwalone, a następnie przez Prezydium wykonane. Komisja Oświaty i Kultury bardzo dobrze rozpracowała potrzeby szkół (zaopatrzenie w pomoce naukowe, węgiel itp.), budowę nowych klas szkolnych, remonty budynków szkolnych. W dawnym pałacu obszarniczym po gruntownym remoncie uczą się dziś dzieci chłopskie.
4. Dzięki należytej opiece Gminnej Rady Narodowej w większości gromad został zlikwidowany analfabetyzm. Dziewięć świetlic gromadzkich w ciągu ostatnich 6-ciu miesięcy zostało wyposażonych w należyty sprzęt i meble.

Takiego stylu pracy dorobiła się i Gminna Rada Narodowa w Podwiesku, w powiecie chełmińskim, gdzie na sesjach rady członkowie, analizując krytycznie

i samokrytycznie swoją działalność wskazują właściwe metody pracy.

Tak G.R.N. jak i Prezydium przez swoją rzetelną i świadomą pracę zdobyły sobie zaufanie podstawowych mas chłopskich, mało i średniorolnych chłopów i skutkiem tego także ta gmina, należąca do najuboższych w powiecie wywiązuje się ze swych obowiązków należycie i została zaliczona do gmin przodujących w powiecie. Takich gminnych rad narodowych jak w Pyszkowie i Podwiesku jest wiele w woj. bydgoskim.

Wyniki pracy GRN i Prezydium w Podwiesku są następujące:

1. Podatek gruntowy i SFOR zrealizowano przedterminowo.
2. Zbiórka na Odbudowę Warszawy — plan wykonano w 119%.
3. Analfabetyzm zlikwidowano całkowicie.
4. Skup zboża — plan za miesiąc grudzień i miesiące poprzednie wykonano w 100%, a nawet z pewną nadwyżką.
5. Gromady obecnie prowadzą współzawodnictwo pomiędzy sobą w zbiorce podarków dla dzieci koreańskich.

Nie wszystkie jednak komisje GRN w Podwiesku dobrze pracują, pomimo przeprowadzonego szkolenia ich członków przez Prezydium PRN w Chełmnie. Poważny dorobek mają za sobą Komisja Finansowo-Budżetowa, Rolna oraz Oświaty i Kultury. W pracy tych komisji przodują członkowie Józef Jarosz i Stanisław Jędrzejczak, którzy dosłownie żyją zagadnieniami wchodzącymi w zakres właściwości komisji, a swoim przykładem dodatnio wpływają na pracę innych członków, pobudzając ich do czynnej pracy.

Lecz są gminy, gdzie praca prezydiów i komisji pozostawia wiele do życzenia, gdzie komisje nie przygotowują planów pracy i nie przejawiają należytej działalności, prezydium nie wykonuje swych zadań, każda akcja idzie opornie, a niektórzy członkowie prezydiów GRN uginają się pod naciskiem bogaczy, przez co wróg klasowy ma wpływ na tok pracy Prezydium GRN. Tam spłata podatku gruntowego, planowy skup zboża, kontraktacja i inne akcje natrafiają na trudności. Do takich należy gmina Lisewo w powiecie Chełmno, w której bogacze opanowali przewodniczącego Prezydium GRN — ob. Mendiaka. Nic też dziwnego, że bogacze w tej gminie drwili sobie z wysiłków Państwa Ludowego nad poprawą bytu mas pracujących i nad odbudową kraju, byli bowiem pod przemożną opieką kumotra kułackiego „pana prezesa Mendiaka“ który bronił interesów bogaczy.

Jednak Gminna Rada Narodowa, analizując na ostatniej sesji przyczyny słabych wyników pracy Prezydium stwierdziła wrogą robotę Mendiaka i zdjęła go z zajmowanego stanowiska, a pozostałych członków Prezydium ostro skrytykowała za brak czujności i szkodliwy liberalizm. Małorolni chłopci gminy Lisewo przyjęli z wielkim zadowoleniem wiadomość o dokonanej przez GRN zmianie na stanowisku przewodniczącego Prezydium.

Drugim przykładem złej pracy jest Prezydium GRN w Sędzinie pow. aleksandrowskiego, które nie przejawiało żadnej inicjatywy, wszystkie zleczone sprawy załatwiano bezdusznie i mechanicznie. Nie przejawiały tam należytej aktywności i komisje GRN.

Prezydium GRN w Sędzinie nie potrafiło odróżnić bogacza od biedniaka, wszystkich podciągało pod jeden strychulec. Weźmy jako przykład planowy skup zboża. Tam plan na gromady opracowano mechanicznie „od morga“, bez stosowania progresji, bez badania możliwości produkcyjnych gospodarstwa, bez wniknięcia w jego potrzeby konsumcyjne.

Jako konkretny przykład służyć może gromada Ujma-Duża, gdzie z powodu wrogiej postawy tamtejszych bogaczy, której prezydium GRN nie potrafiło złamać, plan nie został uchwalony, w związku z czym Prezydium samo ustaliło plan dla poszczególnych gospodarstw tej gromady, przy czym ulegając naciskowi wroga klasowego, podeszło do lokalizacji planu w gospodarstwach chłopskich mechanicznie, nie stosując progresji użyło ten sam współczynnik w stosunku do bogaczy co i do średniorolnych chłopów: 2 q żyta, 1,5 q pszenicy i 1 q jęczmienia na 1 ha.

Inny przykład bezduszności i biurokratyzmu Prezydium GRN w Sędzinie: ob. Sobociński posiadający 6 ha z reformy rolnej zadeklarował i odstawił następujące ilości zboża: 14 q żyta, 15,8 q pszenicy i 5 q jęczmienia. Tymczasem Prezydium GRN zatwierdzając lokalizację planu w gromadzie Sędzin dokonało poprawek w pozycji ob. Sobocińskiego na: 12,66 q żyta, 2,88 q pszenicy i 3 q jęczmienia, nie biorąc wcale pod uwagę zadeklarowanych i sprzedanych już ilości zbóż (mimo, że było w posiadaniu tych danych), a tym samym niepotrzebnie zniżyło plan w gospodarstwie ob. Sobocińskiego.

W przeciwieństwie do pozytywnej i pełnej świadomości politycznej postawy ob. Sobocińskiego wykonującego należycie swoje obowiązki wobec Państwa Ludowego bogacz Lewandowski posiadający 20 ha w tej samej gromadzie, mając znacznie większe możliwości sprzedał w tym samym czasie tylko 12,3 q pszenicy, tj. o 3,5 q mniej aniżeli 6-cio hektarowy chłop Sobociński.

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej przez swą czujność wykryło tę prokułacką robotę Prezydium GRN w Sędzinie i spowodowało natychmiastową zmianę w Prezydium GRN. Plan przez nowe Prezydium został poprawiony, uwzględnia on obecnie istotne możliwości zdjęcia nadwyżek zbożowych w pełnym aspekcie klasowym.

Jedną z przyczyn tego stanu rzeczy na terenie gminy Sędzin była słaba aktywność komisji Rady. Komisje nie mają planu pracy, zbierają się rzadko. Poszczególne komisje nie przeprowadzają kontroli działalności poszczególnych referatów Prezydium GRN.

Czynny udział poszczególnych komisji w rozpracowaniu planu skupu zboża na gromady oraz kontrola wykonania planu przyczyniłyby się do właściwego w aspekcie klasowym rozpracowania planu jak również do terminowego i sprawnego przeprowadzenia zdjęcia nadwyżek zbożowych z terenu gminy.

Dużą pomocą w pracach rad narodowych są w wielu gminach dobrze pracujące kluby radnych, które wiele zagadnień przepracowują na swych posiedzeniach i gotowe wnioski stawiają na sesjach. Kluby radnych wpływają na pracę poszczególnych komisji, gdyż członkowie komisji obowiązani są składać sprawozdania w swych klubach z dokonanych przez nich prac. Również kluby radnych dodatnio wpływają na frekwencje na sesjach.

Nie mało przyczyniają się do aktywizacji rad narodowych gromadzkie zebrania sprawozdawczo-informacyjne, na których radni składają sprawozdania z pracy rady, wysłuchują krytyki społeczeństwa, przyjmują wnioski i dezyderaty na sesję rady. Przez takie powiązanie rad z masami pracującymi ludność nabiera coraz większego zaufania do organów jednolitej władzy państwowej. Setki przeprowadzonych zebrań dało prezydiom terenowych rad narodowych wiele cennego materiału, pomogło walnie do usunięcia wielu bolączek terenu, wykryło wrogów i szkodników gospodarczych, uzdrowiło stosunki w niejednej gminnej spółdzielni

J. GARLICKI

Kierownik Wydz. Organizacyjnego
Prez. Woj. R. N. Kraków

Rady narodowe w realizacji terenowego planu inwestycyjnego

Rok ubiegły — 1950 — był nie tylko pierwszym rokiem 6-letniego Narodowego Planu Gospodarczego — ale równocześnie pierwszym rokiem realizacji ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej. Niewątpliwie obu tym zagadnieniom b. ściśle łączącym się ze sobą rady narodowe poświęciły cały swój wzmożony wysiłek.

Nie były to jednak poczynania zgoła nowe dla terenu. Zarówno bowiem zadania gospodarcze miały swoje doświadczenia w 3-letnim Planie Gospodarczym, jak i zadania organizacyjne rad narodowych opierały się w pewnej mierze na dotychczasowej działalności tych organów, funkcjonujących na zasadzie przepisów ustawy z dnia 11 września 1944 r.

Przystępując do oceny prac i trudności rad narodowych w realizacji planu inwestycyjnego należy podkreślić, że rozwój gospodarstwa narodowego odbywa się według prawa rozszerzonej socjalistycznej reprodukcji. Reprodukacja zaś środków produkcji dóbr kulturalnych i usług oraz rozszerzenie podstawowych zasobów odbywa się głównie poprzez inwestycje.

Właściwe przeto zaplanowanie zamierzeń inwestycyjnych oraz harmonijna realizacja inwestycji w ramach planu odgrywa zasadniczą rolę w dynamicznym socjalistycznym rozwoju wszystkich działów gospodarki narodowej.

Województwo krakowskie posiada bardzo korzystne naturalne warunki rozwojowe (geologiczne, hydrologiczne itp.) a wykazuje olbrzymie zacołanie gospodarcze z lat międzywojennych. Plan inwestycyjny województwa pozwoli na zasadniczą zmianę jego struktury gospodarczej i socjalnej.

Doceniając tedy wielkość i znaczenie dla rozwoju gospodarczego planowej realizacji inwestycji — Prezydium Woj. R. N. już w miesiącu czerwcu ub. r. w kilka dni po swoim ukonstytuowaniu się podjęło opracowywanie planów inwestycyjnych dla całego terenu województwa na rok 1951 — zwracając równocześnie uwagę na realizację bieżącą inwestycji terenowych.

Z chwilą powołania zaś do życia komisji Woj. R. N. w II-giej połowie lipca ub. r. Prezydium Woj. R. N. zainteresowało resortowe komisje zagadnieniami inwestycyjnymi, przedkładając pod ich obrady ocenę i współdziałanie w usuwaniu trudności w realizacji inwestycji. Sprawa inwestycji była też przedmiotem obrad wszyst-

„Samopomoc Chłopska“, wyjaśniło ludności wiele spraw dla niej niezrozumiałych względnie przez bogaczy i spekulantów rozmyślnie spaczanych, a w dalszym ciągu zebrania te wyrabiają inicjatywę twórczą, dają możliwość wyszukania nowych, pozytywnych i twórczych ludzi spośród robotników oraz mało i średniorolnych chłopów.

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej bacznie śledzi pracę wszystkich ogniw terenowych jednolitej władzy państwowej, czuwa osobiście i przez swoje organa kontrolne i instrukcyjne nad właściwym stylem pracy terenowych rad narodowych i ich prezydiów.

kich przewodniczących komisji Woj. R. N., w wyniku których zostały przedłożone na sesję plenarną Wojewódzkiej Rady Narodowej wnioski:

- dotyczące właściwego wykorzystania remanentów materiałów budowlanych przez celowe przerzuty nadwyżek materiałowych na inne inwestycje, wykazujące brak tych materiałów;
- dotyczące wykorzystania uczniów i absolwentów szkół wyższych i średnich zawodowych do sporządzania dokumentacji technicznych (mniej skomplikowanych);
- dotyczące oceny wykonawstwa inwestycyjnego w terenie i wnioski co do realnych i celowych przerzutów limitów inwestycyjnych na obiekty, gdzie te kredyty mogły być celowo wykorzystane.

Wspólne zaś wnioski komisji Woj. R. N. i Prezydium Woj. R. N. wysunęły na 2-dniową sesję plenarną Woj. R. N. w dniach 8 i 9 września ub. r., jako czołowe zagadnienie „sprawę wykonania terenowego planu inwestycyjnego“.

Na wrześniowej sesji plenarnej przewodniczący prezydium Woj. R. N. wygłosił referat, dotyczący przebiegu wykonawstwa inwestycyjnego ze szczegółową oceną całego terenu (powiatów i miast). Przewodniczący W.K.P.G. ujął w koreferacie przyczyny zaistniałych trudności przedstawiając wnioski zmierzające do usprawnienia dotychczasowego stanu w zakresie wykonawstwa inwestycyjnego.

W wyniku wygłoszonego referatu i koreferatu wywiązała się żywa dyskusja radnych, która dostarczyła bogatego materiału z terenu. W toku tej dyskusji przedstawiciel Miejskiej Rady Narodowej zgłosił imieniem Krakcwa pomoc w realizacji inwestycji najsłabszemu powiatowi. Tematem dyskusji była też sprawa współzawodnictwa w zakresie realizacji inwestycyjnej. Sam projekt uchwały został zgłoszony przez jednego z przewodniczących komisji Woj. R. N. w wyniku wspólnej, wniosków powziętych przez przewodniczących komisji.

Wrześniowa uchwała plenarna zobowiązywała zarówno wydziały prezydium Woj. R. N., jak i prezydium rad powiatowych i miejskich miast wydzielonych do wzmożonego wysiłku w kierunku usprawnienia prac inwestycyjnych udzielając szczegółowych wytycznych, oraz nakładając obowiązek na przeniesienie tych zobo-

wiązan poprzez rady powiatowe na wszystkie terenowe rady narodowe województwa krakowskiego.

W rozpracowaniu tej uchwały prezydium Woj. R. N. zwołało niezwłocznie naradę kierowników wydziałów prezydium Woj. R. N. udzielając szczegółowych wytycznych do całkowitej realizacji inwestycyjnej. Równocześnie zagadnienia inwestycyjne stały się przedmiotem obrad komisji Woj. R. N. w zależności od ich zakresu działania. Zarówno prezydium Woj. R. N., jak i komisje Woj. R. N. nawiązały pełny kontakt z wydziałami resortowymi i prezydiami rad narodowych niższego stopnia.

Niezależnie od tych poczynań prezydium Woj. R. N. przeprowadzając w 10-ciu powiatach narady aktywów społecznych w skali powiatowej zleciło w porządku obrad, jako czołowe zagadnienie omawiać zadania terenowe w zakresie realizacji inwestycji.

W ten sposób zainteresowano nie tylko komisje rad powiatowych i miejskich zagadnieniami inwestycyjnymi — ale także zmobilizowano szeroki aktyw społeczny do walki o pełną realizację inwestycji w pierwszym roku 6-letniego Planu Gospodarczego.

Dalszym probierzem sprawdzającym przebieg wykonawstwa inwestycyjnego były analizy działalności wydziałów resortowych przeprowadzane na posiedzeniach kolejalnych prezydium Woj. R. N., na których poddawano rzeczowej krytyce słabe pokonywanie przez wydziały trudności w pracach inwestycyjnych. W naradach tych brali udział nie tylko członkowie prezydium, ale także przedstawiciele zainteresowanych komisji Woj. R. N. oraz K.W. P.Z.P.R. W wyniku przeprowadzonej analizy wydziały otrzymywały wskazania w kierunku uzupełnienia swych prac ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień inwestycyjnych.

W ten sposób zdołano wyrobić przekonanie, że zagadnienia inwestycyjne są zagadnieniami o znaczeniu ogólnopaństwowym.

Pod koniec miesiąca listopada ub. r. prezydium Woj. R. N. zgromadziło sprawozdania z wykonawstwa inwestycyjnego i opracowało szczegółowy elaborat z wykonania wrześnieowej uchwały plenarnej w przedmiocie inwestycji, przekładając go na VI-tej sesji plenarnej Woj. R. N. w dniu 29 grudnia ub. r. Sprawozdanie to zostało przyjęte do zatwierdzającej wiadomości przez sesję plenarną.

W wyniku tych poczynań i tak pojętego udziału rad narodowych w terenowym planie inwestycyjnym realizacja jego osiągnęła należyte wyniki.

Nasuwa się jednak pytanie, gdzie należy szukać przyczyny niewykonania w 100% zaplanowanych in-

westycji, skoro zdawałoby się, że ze strony rad narodowych dołożono maksimum starań w kierunku wykonania.

Wydaje się rzeczą słuszną szukać przyczyny w następujących motywach:

- 1) Prace rad narodowych nie były planowe, to znaczy nie przewidywały planowego rozłożenia ciężaru tych prac na cały okres roczny; ale raczej były one spontaniczne, dokonywane już na wyraźne zlecenie Woj. R. N. ze szczególnym nasileniem IV kwartału 1950 r. Okres zaś ten nie może sprzyjać pracom inwestycyjnym z uwagi na:
 - a) zwykle niedogodne warunki atmosferyczne;
 - b) zageszczenie zapotrzebowania na materiały budowlane nieodzowne do prowadzenia inwestycji;
 - c) napiętrzenie się prac, wynikających z akcji zleconych (np. wymiana waluty, Narodowy Spis Powszechny itp.);
 - d) zbyt pośpieszne i niejednokrotnie nieprzemysłane nadsyłanie wniosków dotyczących przerzutów limitów inwestycyjnych;
- 2) w bezplanowym najczęściej „na wyrost” zgłaszaniu wniosków o zapotrzebowanie materiałów budowlanych. Stąd jedne inwestycje przetrzymują ponad stan własnych potrzeb materiały budowlane, inne znów nie mogą być wykonywane z uwagi na brak tychże materiałów;
- 3) w niedoceniu wagi sporządzania dokumentacji prawnej i technicznej. Bezskrytyczne bowiem przekazywanie wszystkich dokumentacji technicznych wyłącznie C.B.P.A. i B. nie wydaje się słusznym. Należy raczej szukać własnych możliwości zwłaszcza w odniesieniu do inwestycji drobnych;
- 4) w niedbałym wykonywaniu w znaczeniu braku terminowości przejętych obowiązków przez przedsiębiorstwa budowlane względnie remontowo-budowlane w zakresie prac inwestycyjnych.

Dlatego u progu drugiego roku Planu 6-cioletniego należy zapoznać się z doświadczeniami lat ubiegłych po to, by doświadczenia pozytywne stosować w pracach inwestycyjnych i to w ciągu całego roku, a nie dopiero pod jego koniec oraz po to, aby unikać z całą stanowczością wykazanych błędów i niedomagań.

Rady narodowe wykonując bowiem nadane im przez ustawę z dnia 20 marca 1950 r. zadania nie mogą zapominać o tym, że działalność ich wtedy dopiero będzie skuteczną, jeśli potrafią włączyć się w prawidłową pełną i skuteczną realizację zamierzeń 6-letniego Narodowego Planu Gospodarczego, niezłomnego fundamentu naszej wielkiej przyszłości.

W. KAWALEC

Z-ca Przewodniczącego
Prez. Woj. R. N. Kielce

Wojewódzka Komisja Planowania Gospodarczego w Kielcach mobilizuje gminne i powiatowe rady narodowe do gospodarczej aktywizacji swego terenu

Wprowadzenie terenowych organów jednolitej władzy państwowej i utworzenie przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kielcach Wojewódzkiej Komisji Planowania Gospodarczego — stało się punktem przełomowym w dziedzinie gospodarczej aktywizacji województwa.

Kielecczyzna, mimo swego centralnego położenia w środku kraju, tworzyła na mapie gospodarczej Polski przedwrześnieowej białą plamę. Powstanie tej białej plamy spowodował ustrój feudalny-kapitalistyczny, który doprowadził do tego, że ta część Polski posiadająca przeszło 700 dworów szlacheckich i około 550

plebani, była do drugiej wojny światowej ośrodkiem największego w kraju nasilenia analfabetyzmu na wsi, z tego stanu szkolnictwa, największego rozdrobnienia gospodarstw wiejskich i najgorszych dróg. Jeśli do tych wiekowych zaniedbań dodać największe w kraju, poza Warszawą, zniszczenia w czasie okupacji, bo zniszczenie 5 przyczółkowych powiatów w 75%, wywiezienie do Niemiec prawie wszystkich maszyn z zakładów przemysłowych, zniszczenie na skutek trwania przez 6 miesięcy frontu ponad 75% inwentarza oraz z tych zniszczeń najważniejsza — liczba 228.267 osób wymordowanych przez hitlerowców — to widzimy, wobec jak wielkiego problemu gospodarczego stoją rady narodowe województwa kieleckiego.

Stwierdzić też trzeba, że na skutek zaniedbań dawnego aparatu administracji rządowej i samorządowej Plan 3-letni niecałkowicie uwzględnił potrzeby i możliwości Kieleccyzny. Prezydium Woj. R. N. dołożyło starań, aby Plan 6-letni uzupełnił te braki. Dlatego też Plan 6-letni województwa był w drugiej połowie 1950 roku wielokrotnie tematem obrad Prezydium Woj. R. N. i komisji Rady.

Plan 6-letni zmienił charakter rolniczy województwa na przemysłowo-rolniczy, usunął zaniedbania w dziedzinie kolejnictwa przez budowę 3-ch odcinków linii kolejowych łączących Kielce z Buskiem, Pińczowem i z Tarnowem oraz linii przechodzącej przez południowe powiaty województwa i przez najbardziej zaniedbane powiaty jak włoszczowski, konecki i opoczyński.

Poza olbrzymią rozbudową przemysłu kluczowego, opartego o surowce miejscowe, a przede wszystkim gipsy, glinki, marmury, piaskowce itp. — rozwinię się bardzo poważnie przemysł drobny, którego wskaźnik wzrostu w Planie 6-letnim podniosło Prezydium Woj. R. N. do 1000 w stosunku do roku 1949.

Realizacja tego planu wymaga wielkiej aktywizacji rad narodowych.

Dlatego też Prez. Woj. R. N. zleciło W.K.P.G. dokładne przepracowanie kierunków rozwoju poszczególnych powiatów i planów aktywizacji powiatów szczególnie zaniedbanych, jak opoczyńskiego, kozienickiego, koneckiego i innych.

W.K.P.G. zainteresowała się przede wszystkim rozwojem drobnego przemysłu i przystosowaniem jego planów rozwoju do warunków miejscowych. Niezależnie od posunięć organizacyjnych, W.K.P.G. przepracowała szczegółowo plany rozwoju drobnej wytwórczości w oparciu o plany produkcyjne drobnego przemysłu państwowego i spółdzielczego. Plany te podane zostały analizie i krytyce przez samych wykonawców tych planów, tj. przez załogi zakładów przemysłowych. I tu okazało się, jak wielkim błędem jest tworzenie planów bez wiązania ich z klasą robotniczą. W wyniku krytyki plany zostały przez załogi, po dłuższych dyskusjach podwyższone, nawet o 100% poprzedniego stanu.

Do aktywizacji szczególnie G.R.N. przyczyniły się powiatowe konferencje gospodarczo-planistyczne, organizowane na wniosek W.K.P.G. przez prezydium powiatowych rad narodowych w ścisłym uzgodnieniu z W.K.P.G. i branżowymi wydziałami Prezydium Woj. R. N.

Już po konferencjach w trzech najbardziej zaniedbanych powiatach, a to w Końskich, w Opocznie i Opatowie, w których wzięło udział około 450 działaczy gospodarczych, w tym wszyscy przewodniczący prezydiów G.R.N. Prezydium Woj. R. N., które brało udział w każdej z tych konferencji, powzięło uchwałę o zorganizowaniu konferencji tego typu we wszystkich powiatach.

Fakt przyjazdu przewodniczącego i członków Prezydium Woj. R. N. oraz kierowników wydziałów Prezydiów Woj. R. N. i dyrektorów central wojewódzkich bezpośrednio na konferencje terenowe, aby z władzami powiatowymi i z prezydiami G.R.N. radzić nad potrzebami, bolączkami, planami i możliwościami rozwoju każdej gminy w powiecie — odbijał się w terenie niezwykle dodatnio.

W krótkich referatach poruszano zagadnienie rozwoju każdej gminy w Planie 6-letnim i możliwości jej dalszej aktywizacji. Referaty były krótkie 25 — 30 min. Wygłaszali je kierownicy poszczególnych referatów prezydiów rad, a to dlatego, aby sami zaznajomili się z problemami swego powiatu i województwa, oraz aby w ten sposób nawiązała się jak najściślej więź prezydiów P.R.N. z G.R.N. Wszędzie po referatach wywiązywała się ożywiona, kilkugodzinna dyskusja. Padały niezwykle ciekawe wnioski co do aktywizacji gospodarczej poszczególnych gmfn.

Tylko w wymienionych trzech powiatach w rzeczowej dyskusji wzięło udział ponad 40 członków rad narodowych. Wskazali oni na konieczność wykorzystania wielu surowców mineralnych, częstokroć nawet sprowadzanych z zagranicy, jak ziemia krzemionkowa w pow. opatowskim, w gromadzie Czyżów, wykorzystanie pokładów ochry, występujących w powiecie koneckim w gm. Kowarczów i Odrowąż. Dotychczas ochrę eksploatowali prywatnie spekulanci, jak Genowefa Cegiełko, mająca biuro w Końskich i Augustyniak Waclaw, którzy ochrę wysyłali do prywatnych zakładów na Śląsku, zarabiając olbrzymie sumy. Natychmiast po konferencji została tam utworzona spółdzielnia pracy.

Prezydium rad wskazały poza tym szereg konkretnych danych co do pokładów rudy żelaznej, np. w powiecie koneckim niezbadanych dotychczas bogatych pokładów cennych glinek ogniotrwałych, eksploatowanych przeważnie przez spekulantów, upominały się o zbadanie, przypuszczalnie znajdującej się, ropy naftowej w jednej z miejscowości, kredy i wapna w pow. opatowskim oraz kamienia gipsowego i kamienia wapiennego, marmurów, żwirów, piasków szklarskich itp.

Niezwykle cenne były zgłoszenia niewykorzystanych obiektów i maszyn, jak np. w Sielpi pow. konecki, tartaków w Końskich, fabryk karfli w pow. opatowskim i opoczyńskim. Ogólnie w tych trzech powiatach zgłoszono około 20 obiektów niewykorzystanych. Wskazano na możliwość eksploatacji i uzyskanie przez to szybkich efektów ekonomicznych — przeszło 10 różnych miejscowych surowców. Wykazano, że np. przez założenie tylko 5 km. toru kolejki wąskotorowej w Łagowie, można uruchomić niewyczerpane surowce łagowskich wapienników, z których wapno jest poszukiwane w całym kraju.

W dyskusji nad referatami rolnymi omówiono możliwości podniesienia plonu z ha, rozwój sadownictwa i warzywnictwa w poszczególnych gminach, rozwój pszczelarstwa, hodowli owiec itp. Radnym, szukającym dróg do rozwoju rolnictwa w poszczególnych gminach, przychodzili z pomocą ich koledzy, członkowie spółdzielni produkcyjnych, którzy mówili w dyskusji o swych osiągnięciach. Np. wielkie wrażenie zrobiło wystąpienie przewodniczącego spółdzielni produkcyjnej w Przeszynie pow. opatowskiego ob. Gierczaka, który wykazał na przykładach, jak można w zespołowej gospodarce zrealizować wszelkie najsmielsze plany rozwoju rolnictwa.

Połączenie problematyki konferencji gospodarczych z omawianiem spraw Planu 6-letniego i zagadnieniami walki o pokój dało duże wyniki.

W zakończeniu konferencji prezydium gminnych rad narodowych zgłaszały chęć organizowania tego typu konferencji, w poszczególnych gminach. Niektórzy radni zobowiązali się do omówienia wyników konferencji w swych gromadach.

Zainteresowanie prezydiów rad narodowych, komisji, oraz poszczególnych członków rad problemami gospodarczymi w zaniedbanych dotychczas powiatach, daje olbrzymie rezultaty. Tak rady jak i poszczególne instytucje szczebla wojewódzkiego i powiatowego podejmują odpowiednie zobowiązania organizacji terenu. Np. zgłoszenie przez Centralę Przemysłu Ludowego i Artystycznego swych planów zatrudnienia wszystkich chałupników w pow. opatowskim zostało przyjęte przez rady z dużym zadowoleniem.

W oparciu o zebrane na konferencjach materiały władze wojewódzkie wydały około 25 decyzji o utworzeniu spółdzielni pracy, organizowaniu poszczególnych zakładów itp. W pismach do W.K.P.G. i Prezydium Woj. R. N. inne powiaty domagały się zwołania podobnych konferencji.

Prezydium Woj. R. N. przykładą specjalną wagę do rozwoju przemysłu drobnego. Celowi temu służyło szereg konferencji zwoływanych przez W.K.P.G., jak: w sprawie rozwoju sieci spółdzielni pracy, sprawy wykorzystania surowców mineralnych, na której jeden

z robotników kamieniołomów w Wiśniówce zwrócił uwagę na niewykorzystanie olbrzymich ilości gliniek występujących przy eksploatacji kamienia. Bliższa analiza tej gliny wykazała, że może ona zastąpić drogi, sprowadzany z zagranicy talk i służyć może do produkcji środków owadobójczych, np. azotoxu, do zwalczania stonki. Jedna z G.R.N. zainteresowała W.K.P.G. eksploatacją piaskowca ogniotrwałego w Tumlinie dla celów hutniczych, co daje dobre rezultaty. Na innych konferencjach omówiono zagadnienie, wykorzystania i podniesienia produkcji wikliny, wełny, torfu, pszczelarstwa, chmielu itp. Ze względu na dużą wagę problemów drobnej wytwórczości Woj. R. N. powołała specjalną komisję drobnej wytwórczości złożoną z członków Woj. R. N.

Cenne wyniki dały również bezpośrednie kontakty z prasą miejscową i jej korespondentami.

W dniu 31.1.1951 r. odbędzie się wojewódzka konferencja poświęcona zagadnieniom drobnej wytwórczości na tle dotychczasowych osiągnięć i braków, oraz dla omówienia dalszej realizacji uchwały Prezydium Rządu w sprawach drobnej wytwórczości. Specjalnym problemem zainteresowania Prezydium Woj. R.N. są sprawy wykonania planu inwestycyjnego w województwie. Zagadnienie kontroli wojewódzkiego planu inwestycyjnego było tematem wielu obrad Prezydium. Na skutek dużej troski wszystkich prezydiów rad — plan inwestycyjny na rok 1950 został wykonany mimo wielu trudności. Wojewódzka konferencja inwestycyjna odbyta w grudniu ub. r. przy udziale około 200 osób dokonała analizy wykonania planu w r. 1950 i przygotowań do wykonania planu na r. 1951.

Wykonanie ustawy o planowaniu terenowym daje radom narodowym możliwość szerokiej aktywizacji życia gospodarczego w najbardziej nawet zaniedbanych rejonach. Ta wielka zdobycz mas pracujących, wykorzystywana jest już dzisiaj przez rady narodowe woj. kieleckiego. W swojej pracy rady narodowe winny pamiętać o wskazaniach Józefa Stalina, że „Ułożenie planu jest jedynie początkiem planowania. Prawdziwe kiele. wnictwo planowe rozwija się dopiero po ułożeniu planu, po sprawdzeniu jego działania w terenie w toku urzeczywistniania, poprawiania i precyzowania planu“.

ST. KRUZEL

Przewodniczący
Prez. MRN Katowice

Doświadczenia MRN w Katowicach z sesji organizowanych w dzielnicach robotniczych

Stolica Górnego Śląska i Centralnego Zagłębia Węglowego jest dzieckiem rewolucji przemysłowej. Jako miasto — Katowice nie mają jeszcze stu lat istnienia. Wielkie Katowice powstały przez przyłączenie do właściwego centrum kilku gmin okolicznych już w bieżącym stuleciu. Do niedawna poszczególne dzielnice jak: Załęże, Bogucice, Dąb, Zawodzie, Brynów i Ligota były odrębnymi jednostkami administracyjnymi i żyły własnym życiem. Ślady tej samodzielności jeszcze po dziś dzień obserwujemy, mimo, iż w wielu wypadkach puste miejsca między poszczególnymi dzielnicami a centrum zostały zabudowane.

Do utrzymania odrębności poszczególnych dzielnic przyczynia się w Wielkich Katowicach specyficzna kon-

figuracja terenowa miasta. Miasto bowiem — to niezbyt gruba kiszka, ciągnąca się od wschodu na zachód i częściowo z północy na południe. Przemysł węglowy, który powołał do życia miasto, ograniczył go tym samym do specyficznych form nie pozwalających na normalną rozbudowę. Tereny nadające się pod wysoką zabudowę na t. zw. filarze ochronnym, są stosunkowo szczupłe i leżą one jedynie wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych. Z tych więc powodów powiązanie centrum miasta z przedmieściami jest trudniejsze i nakazuje polityce miejskiej odpowiednie kierunki. Dawne Katowice, czyli centrum — to siedziba władz, szkół, administracji przemysłowej i siedziba głównych przedsiębiorstw handlowych. Przez śródmieście prze-

sława się codziennie co najmniej 80 tysięcy ludzi, zachodników i punktów świetlnych należy do najczęściej spotykanych tematów w dyskusji.

Z tych powodów ustalenie jednolitej polityki na terenie miasta zgodnie z zasadami nowoczesnego planowania przestrzennego jest b. trudne. Cały nasz wysiłek inwestycyjny, na razie jeszcze skromny, musimy skierowywać na ewolucyjny rozwój instytucji komunalnych ułatwiających życie mieszkańcom poszczególnych dzielnic.

By opracować odpowiedni plan działania, należy poznać szczegółowo potrzeby poszczególnych dzielnic, ich bolączki i życzenia. Ta konieczność zaznajomienia się gruntownego z potrzebami dzielnic była matką pomyślną urzędowania specjalnych sesji Miejskiej Rady Narodowej w poszczególnych dzielnicach i poświęconych sprawom tych dzielnic.

W Katowicach urządziliśmy dotychczas dwie takie sesje, a mianowicie: sesję poświęconą zagadnieniom dzielnic Zawodzia i Bogucie oraz Dębu i Załęża. Na swe sesje czekają jeszcze Brynów i Ligota. Sesje te były przygotowywane ze specjalną troskliwością. Na porządku obrad umieszczano m. in. sprawozdanie z działalności Wydziału Gospodarki Komunalnej i wszystkich przedsiębiorstw i zakładów miejskich, z prac przeprowadzanych w danych dzielnicach, lub sprawozdanie zarządu jednego z wielkich zakładów pracy z zakresu akcji socjalnej, higieny i bezpieczeństwa pracy oraz życia kulturalno-oświatowego.

Również sprawozdania Komisji Zdrowia i Wydziału Zdrowia, mimo że ogarniały one całokształt działalności na terenie miasta, wypuklały ze specjalną troskliwością wszystkie objawy działalności związane z omawianymi dzielnicami.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej nie poprzestało jednak na wewnętrznych zarządzeniach oraz przygotowywaniu porządku obrad. Należało zainteresować miejscowe społeczeństwo obradami M.R.N. Zawiadomiono o tym społeczeństwo w drodze odpowiednich komunikatów w miejscowej prasie i radio.

W specjalnym apelu Prezydium M.R.N. zapraszało przedstawicieli społeczeństwa do wzięcia udziału w obradach sesji. Apel ten w pierwszym rzędzie był skierowany pod adresem organizacji politycznych, społecznych, oświatowych, sportowych i t. p. przy czym zarezerwowano im możliwość przedstawienia dezyderatów dzielnicy bezpośrednio Radzie.

Mimo tych przygotowań, sesje nie dały w pełni zamierzonych wyników. Dyskusja, choć było ich wielu, nie umieli w szeregu wypadkach ogarnąć szerzej potrzeb danej dzielnicy. Ograniczali się do poruszenia jakiegoś drobniejszego szczegółu, czy jakiejś specjalnej skargi i dezyderatu. Mimo wszystko, z tej niekierowanej dyskusji, można było wyłowić wiele cennych wskazówek dla Prezydium M.R.N. w jego dalszej polityce i programach na przyszłość. W szczególności wyszła na jaw konieczność powoływania do życia nowych i uaktywnienia działalności istniejących już komitetów blokowych i komitetów domowych. Instytucje te bowiem nie mające doświadczeń życiowych, jeszcze słabo działają i np. nienależycie współdziałają z Miejskim Przedsiębiorstwem Hemonotowo - Budowlanym przy przeprowadzaniu remontów. Nie można przy tym zapominać, że właśnie sprawa remontów, sprawa dachu nad głową a następnie sprawa remontów dróg dojazdowych,

zachodników i punktów świetlnych należy do najczęściej spotykanych tematów w dyskusji.

Trzeba też podkreślić pewne zjawisko wstrzemięliwości w braniu udziału w dyskusji ze strony delegatów społeczeństwa spoza Rady. Odnosiło się wrażenie, że delegaci ci ulegają pewnemu onieśmieniu na skutek wystąpień innych bardziej wymownych i oficjalnych przedstawicieli ważniejszych zakładów pracy. Zauważyliśmy to podczas ostatniej sesji w Załężu — Dębie, gdzie po wysłuchaniu oficjalnych sprawozdań większego zakładu pracy pracownicy tego zakładu byli onieśmieni zbytnią pewnością siebie ze strony sprawozdawców i nie brali udziału w dyskusji. Dopiero po sesji dowiedzieliśmy się w toku swobodnych rozmów, że nie wszystko jest tak różowe, jak to nam przedstawiono. Swobodna dyskusja wykazała bardzo dużo niedociągnięć nadających się do usunięcia. W szczególności dowiedzieliśmy się, że nieruchomości mieszkalne, administrowane przez ten zakład pracy pozostawiają dużo do życzenia, o ile chodzi o troskę nad utrzymaniem porządku i czystości na klatkach schodowych itp. To samo możnaby powiedzieć o bezpieczeństwie pracy na zakładzie.

Jednym słowem, na przyszłość, trzeba przyzwyczaić społeczeństwo do traktowania sesji wyjazdowej, nie jako terenu do wysłuchiwania różnych peanów i chwaleb, takiej czy innej komórki życia społecznego, lecz, że to jest teren, na którym tak Rada Narodowa jak i Prezydium chce spotkać się na gorąco z życiem dzielnicy i jej potrzebami.

Na przyszłość będziemy się więc starali przeciwstawić wszelkim możliwym próbom ograniczenia pożądanej dyskusji, krytyki i samokrytyki.

W sumie, dotychczasowe próby, mimo wielu niedociągnięć, zaczynają wydawać owoce. Do plusów należy tu wymienić uaktywnienie działalności poszczególnych wydziałów Prezydium. Każdy wydział stara się w ramach swych możliwości z okazji sesji wykonać jakieś zadanie w danej dzielnicy, jeśli już nie pochwalić, to przynajmniej uniknąć cięgów w dyskusji. Przy tej okazji poszczególni kierownicy oddziałów i referatów zmuszeni są do bardziej konstruktywnego przypatrzenia się życiu dzielnicy i wkroczenia z miejsca w drobne inwestycje, które bez wielkich kłopotów i planowań można załatwić.

Daje się również zauważyć zjawisko bliższego przyglądania się przez społeczeństwo dzielnicy działalności radnych, pochodzących z tej dzielnicy. Przedstawiciele spoza Rady zaczynają pytać się swych przedstawicieli w Radzie, co oni w Radzie robią i czy wykazują się dostateczną aktywnością oraz zainteresowaniem sprawami ich dzielnicy. To ostatnie zjawisko również należy określić, jako pozytywne i napędowe.

Na zakończenie należy wspomnieć o ciekawej inicjatywie Komisji Zdrowia M.R.N. Zainicjowała ona urządzenie wspólnego zebrania z pracownikami poszczególnych szpitali, ośrodków zdrowia oraz wszelkich innych placówek służby zdrowia z terenu miasta. W ten sposób inicjatorzy chcą bliżej przypatrzeć się sprawom zdrowia i zetknąć się bezpośrednio z tymi, którzy pracują zawodowo w terenie.

Dotychczasowe nasze doświadczenia zamierzamy zwielokrotnić przy dalszych sesjach M.R.N. Zamierzeniem naszym jest udoskonalenie kontaktów władzy (teorenowej) ludowej ze społeczeństwem.

Notatki z życia rad narodowych

KOBIETA ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO PREZYDIUM MRN CZĘSTOCHOWA

Zastępcą przewodniczącego Prezydium MRN Częstochowa wybrana została znana działaczka polityczno-społeczna na terenie Częstochowy ob. Zofia Gawron.

Ob. Gawron urodziła się dn. 3.XII. 1898 roku w Częstochowie. Od wczesnej młodości była aktywną działaczką lewicowego ruchu robotniczego. Od roku 1923 należała do K. P. P.

Aresztowana za działalność polityczną od roku 1928 do 1929 przebywała w więzieniu w Piotrkowie.

W r. 1942 zagrożona aresztowaniem przeniosła się do Warszawy, gdzie jednak nie uniknęła teroru hitlerowskiego. Aresztowana przez Gestapo, była więziona na Pawiaku, w Majdanku, w Bergen, w Turynii, w Rawensbrück i w Lipsku.

W r. 1945 w kwietniu, uwolniona z więzienia przez Armię Radziecką wróciła do Częstochowy. Przez dwa lata pracowała w Zarządzie Miejskim, a następnie została urlopowana do pracy w dzielnicy Śródmieście PZPR.

Przez cały czas brała czynny udział w pracy miejskiej rady narodowej, której była członkiem.

KOMISJA OŚWIATY I KULTURY M.R.N. W KIELCACH W AKCJI WYBORÓW DO KOMITETÓW RODZIELSKICH

Komisja Oświaty i Kultury ma już dwuletnią tradycję współdziałania z komitetami rodzicielskimi. W tym roku szkolnym Komisja wzięła czynny udział w pracach związanych z wyborami do komitetów rodzicielskich.

Wybory były przygotowywane przez Komisję Społecznej Akcji Wyborczej Komitetów Rodzicielskich powołaną przez M.R.N., a faktycznie kierowaną przez Komisję Oświaty i Kultury. Członkowie naszej Komisji zorganizowali aktywny, który obsłużył zebrania aktywu szkolnego i zebrania wyborcze komitetów rodzicielskich, czynnie pomagając w przeprowadzeniu samych wyborów. Wyniki przeprowadzonych wyborów są następujące:

członków komitetów rodzicielskich 631, w tym robotników 306, chłopów — 39, inteligencji pracującej — 253, innych 33; mężczyzn — 361, kobiet — 270 (dane na ogólną ilość szkół i przedszkoli 33).

W stosunku do roku poprzedniego zdobycze są poważne. Komisja miała na uwadze osiągnięcie słusznego przekroju klasowego w składzie komitetów rodzicielskich i pod tym kątem przeprowadziła wybory.

Longin Suczyna

Przew. Komisji Oświaty i Kultury MRN w Kielcach

KOMISJA ZDROWIA PRN BRZESKO KONTROLUJE STAN SANITARNY OŚRODKÓW ZDROWIA I PUNKTÓW ZBIOROWEGO ŻYWIENIA

Komisja Zdrowia PRN Brzesko dokonała ostatnio kontroli sanitarnej ośrodków zdrowia w Brzesku, Szczurowej, Wojniczu i kontroli stanu sanitarnego gospody PSS, gospody ZSch, bufetu na dworcu kolejowym w Słotwinie. Na skutek wniosków komisji został przeprowadzony remont gospody PSS i ZSch, zaś bufet na dworcu w Słotwinie został odebrany prywatnej właścicielce, która utrzymywała go w stanie bardzo zaniedbanym i oddany Spółdzielni Kolejowej.

Komisja Zdrowia zwróciła również uwagę na działalność gminnych komisji zdrowia, które przejawiają słabą aktywność. Celem poinstruowania i uaktywnienia gminnych komisji zdrowia w planie pracy komisji przewidziano naradę szkoleniową z udziałem przewodniczących wszystkich gminnych komisji zdrowia.

PREZYDIUM MRN W GDAŃSKU PRZYJMUJE INTERESANTÓW

Prezydium MRN Gdańska wykonując uchwałę Rady Państwa i Rady Ministrów w sprawie załatwiania skarg i zażaleń ludności, rozpoczęło od 8.I. br. przyjmowanie interesantów w godzinach popołudniowych. W pierwszy dzień przyjęć zgłosiło się 40 interesantów.

Drobniejsze skargi i zażalenia zostały załatwione natychmiast. W innych, bardziej skomplikowanych

sprawach, wyznaczono ściśle terminy udzielenia odpowiedzi nie przekraczające 14 dni

MIASTO SULECHOW — SIEDZIBA NOWEGO POWIATU W WOJ. ZIELONOGÓRSKIM

Z dniem 1.I.1951 r. został utworzony nowy powiat z siedzibą w Sulechowie. W skład powiatu wchodzi 3 miasta i 8 gmin. Powiat został utworzony z obszaru dotychczasowego powiatu babimojskiego, z części powiatu świebodzińskiego i części powiatu zielonogórskiego. Ogólny obszar nowoutworzonego powiatu wynosi 72.965 ha i liczy około 30.000 mieszkańców.

W dniu 4.I. b. r. odbyła się w Sulechowie pierwsza, uroczysta sesja P.R.N. w sali Liczum Pedagogicznego, w której wzięły udział delegacje Partii i stronnictw politycznych, organizacji masowych i liczne reprezentacje wszystkich gmin, wchodzących w skład powiatu.

Uroczystą sesję zagał Przewodniczący Prezydium Woj. R.N. Zielona Góra, ob. Jan Musiał. W przemówieniu swym ob. Przewodniczący podkreślił, że nowoutworzony powiat o charakterze rolniczym ma wszelkie szanse zajęcia wśród wszystkich powiatów województwa zielonogórskiego przodującego miejsca w dziedzinie produkcji rolniczej.

Następnie, zgodnie z ustawą nowopowołani radni złożyli ślubowania na ręce Przewodniczącego Woj. R. N. W skład nowoutworzonej Powiatowej Rady Narodowej weszli robotnicy, członkowie spółdzielni produkcyjnych, małe i średniorolni chłopcy, aktywiści organizacji masowych itd.

Na stanowisko Przewodniczącego Prezydium P.R.N. — rada wybrała jednogłośnie ob. Michała Białasa, dotychczasowego Przewodniczącego Prezydium MRN w Babimoście — na zastępcę przewodniczącego Prezydium P.R.N. — wybrany został ob. Waclaw Maiejewicz — z zawodu technik ostatnio Dyrektor Wlkp. Zakładów Drzewnych w Swiebodzinie, sekretarzem Prezydium P.R.N. — wybrany został ob. Romuald Bogdziewicz, dotychczasowy sekretarz Prezydium M.R.N. w Sulechowie.

W ostatnim punkcie porządku obrad pierwszej sesji rada wybrała członków i przewodniczących poszczególnych dziewięciu komisji.

NA DRODZE DO USPRAWNIENIA DZIAŁALNOŚCI KOMISJI RAD NARODOWYCH WOJ. OPOLSKIEGO

W celu uaktywnienia komisji Prezydium Woj. R. N. w Opolu zorganizowało w okresie od 20—30 listopada ub. r. szkolenie członków komisji ze szczebla powiatów i gmin.

Szkolenie odbywało się w powiatowych radach narodowych. Pierwszego dnia w szkoleniu uczestniczyli członkowie komisji PRN i MRN (miast stanowiących powiaty), w drugim dniu członkowie komisji GRN i MRN.

Referaty o organizacji pracy i zadaniach komisji były wygłaszane przez sekretarzy prezydiów PRN. Zagadnienia związane z działalnością poszczególnych wydziałów resortowych omawiali kierownicy tych wydziałów.

W szerokiej dyskusji, która wiążywała się po referatach, członkowie komisji zadawali pytania przyczyniając się do dokładniejszego wyjaśnienia wielu spraw. Dyktanci omawiali także własne doświadczenia wnioskując co należy zrobić, by poprawić pracę komisji.

Obecni na konferencjach szkoleniowych delegaci Prezydium Woj. R.N. podsumowywali dyskusję.

Frekwencja na szkoleniu nie była zbyt dobra; tak np. w pow. Strzelce przybyło tylko ok. 50% członków komisji PRN, to samo w Nysie (PRN i MRN), w Brzegu, w Raciborzu (PRN i MRN), w Opolu i Kluczborku.

Zupełnie źle było ze szkoleniem członków komisji PRN w Prudniku. Na 67 członków komisji przybyło tylko 23. Tymczasem powiat prudnicki spisał się nienajgorzej. Na szkolenie stawilo się ok. 70% członków komisji GRN i MRN.

Najliczniej, bo w 95% przybyli na szkolenie członkowie komisji GRN i MRN pow. grodkowskiego. Warto zaznaczyć, że 70% tych członków komisji to radni.

Prezydium Woj. R. N. widząc w konferencjach szkoleniowych poważny czynnik aktywizujący komisje, postanowiło odbywać tego rodzaju konferencje w dalszym ciągu dwa razy na kwartał.

PREZYDIUM WOJ.R.N. W OL-SZTYNIE ROZPATRUJE SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU WYBORÓW DO KOMITETÓW RODZIELSKICH

Na posiedzeniu Prezydium Woj. R.N. w dn. 10. I. br. członek Prezydium ob. Spurek złożył sprawozdanie z przebiegu wyborów do komitetów rodzicielskich na terenie woj. olsztyńskiego.

Wg sprawozdania akcja wyborcza w szkołach miejskich zakończona została w dn. 19 listopada 1950 r., zaś w szkołach wiejskich w dniu 10 grudnia 1950 r.

Frekwencja biorących udział w wyborach dochodziła od 85—90%.

Słabiej wypadła akcja wyborcza w powiecie kętrzyńskim, gdzie gminne narady nie wykazały należytego zrozumienia ważności i znaczenia wyborów i zdarzało się, że na zebraniach przedwyborczych brak było aktywistów organizacji masowych.

ZMP, LK, ZSCh, nie interesowały się wyborami do komitetów. Organizacje masowe na szczeblu powiatu nie przygotowały swych członków do tej akcji, wobec czego kierownicy szkół nie zawsze mogli zwerbować na zebrania przedstawicieli tych organizacji.

W pow. nidzickim do wyborów nie włączyły się komisje oświaty i kultury GRN — również aktyw organizacji masowych na terenie gmin Sztokowo, Kozłowo i Jedwabno, współpracował słabo.

Mimo tych braków wybory miały na ogół przebieg pomyślny. Niektóre nowowobrane komitety rodzicielskie podjęły niezwłocznie prace i wykazują już dużą aktywność, jak np. w pow. piskim, gdzie komitet rodzicielski w Drygałach objął nad dziećmi opiekę w godzinach pozaszkolnych. Komitet Rodzicielski w Udojach zajął się dowożeniem dzieci do szkół.

Ogółem wybrano komitety rodzicielskie w 1.196 szkołach podstawowych i 350 przedszkolach.

Łączna ilość członków kom. rodzicielskich wynosi 9.760 osób.

Ukonstytuowanie się komitetów rodzicielskich nastąpiło w grudniu 1950 r.

Po dyskusji nad sprawozdaniem Prezydium Woj. R.N. podjęło uchwałę, która m. in. zleca Wydziałowi Oświaty:

- a) prowadzić stałą kontrolę w terenie nad działalnością komitetów rodzicielskich,
- b) zorganizować zjazdy przewodniczących komitetów rodzicielskich na szczeblu gminnym celem szczegółowego omówienia zadań komitetów,
- c) wyróżniać aktywne komitety,
- d) zainteresować komitety i rodziców w większej mierze niż dotychczas wynikami nauczania, pracą organizacji młodzieżowych i włączyć te komitety do akcji zwalczania alkoholizmu wśród dorastającej młodzieży szkolnej.

SPRAWY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO PRZEDMIOTEM OBRAD PREZYDIUM WOJ. R. N. W OPOLU

Na posiedzeniu Prezydium Woj. R.N. w Opolu, odbytym w dn. 14.XII. 1950 r., stanęła m. in. sprawa planu żywienia zbiorowego na r. 1951.

Podstawą planu w skali województwa stały się plany sześciu central: Centralnego Zarządu Przemysłu Gastronomicznego, Kolejowych Zakładów Gastronomicznych, Związku Spółdzielni Spożywców, C.R.S. „Samopomoc Chłopska“, C.S. Mleczarsko - Jajczarskiej i Centrali Rybnej.

Plan na r. 1951 przewiduje szeroki rozwój zakładów zbiorowego żywienia. Podczas gdy w dn. 31.XII. 1950 r. było 186 zakładów żywienia zbiorowego z ilością miejsc — 10.850, to w końcu 1951 r. będzie już 305 zakładów z 18.728 miejsc.

Najsilniej zaznaczy się wzrost placówek żywienia zbiorowego prowadzonych przez C.R.S. „Samopomoc Chłopska“. W ub. roku Centrala ta miała 93 punkty żywienia zbiorowego z 4357 miejscami. Pod koniec br. ilość tych punktów wzrosła do 169, a ilość miejsc do 8.472.

Przy planowaniu sieci placówek żywienia zbiorowego położono nacisk przede wszystkim na rozwój jadłodajni. Takie stanowisko jest słuszne, uwzględnia bowiem potrzeby ludzi pracy.

WKPG samokrytycznie przyznało, że zaplanowano zbyt małą ilość barów mlecznych.

W przedłożonym Prezydium Woj. R.N. projekcie planu WKPG stwierdza, że terminy opracowania zbiorówek, jakie zostały wyznaczone poszczególnym centralom, były zbyt krótkie, co odbiło się niekorzystnie na całości planu.

W projekcie WKPG brak jakiegokolwiek wzmianki o opinii czynnika społecznego — komisji handlu rad narodowych — w tak ważnej sprawie, jaką jest zaplanowanie punktów żywienia zbiorowego.

Dlatego właśnie mimo całej troski o człowieka pracy widocznej w powiększaniu ilości i rozszerzaniu zakładów zbiorowego żywienia istnieje uzasadniona obawa, że plan nie będzie wiernym odbiciem potrzeb ludności pracującej woj. opolskiego.

PREZYDIUM WOJ. R.N. RZESZÓW OCENIA PRACĘ PREZYDIUM PRN DĘBICA

Na posiedzeniu prezydium w dniu 9.XII.50 r. Prezydium Woj. R. N. Rzeszów wysłuchało sprawozdania z działalności Prezydium PRN Dębica i sprawozdania Prezydium GRN Czarna w powiecie dębickim. Wysłuchanie sprawozdania prezydium gminnej rady narodowej umożliwiło głębsze ocenienie prac Prezydium PRN Dębica na odcinku szkolenia, instruktażu i pomocy dla prezydiów GRN.

Na podstawie sprawozdania, wyników kontroli i wyników akcji przeprowadzonych przez Prezydium P.R.N. Dębica po dyskusji prezydium Woj. R. N. podjęło uchwałę nr 319/50, w której daje konkretne wskazówki i wytyczne dla Prezydium P.R.N.

W pierwszej części uchwały prezydium Woj. R. N. stwierdza pozytywne osiągnięcia w pracy Prezydium P.R.N. Dębica, jak: otoczenie opieką spółdzielczości produkcyjnej, czego dowodem jest m. in. pełna realizacja kredytów inwestycyjnych; należyte docenienie znaczenia oświaty dla mas pracujących, czego dowodem m. in. jest przypilnowanie ukończenia budowy trzech szkół i doprowadzenie do stadium końcowego budowy 8 szkół.

W drugiej części uchwały prezydium Woj. R. N. wskazuje na szereg braków w pracy Prezydium P.R.N. Do braków w pracy prezydium należy zaliczyć:

1. Brak instruktażu prezydiów gminnych rad, który spowodował, że szereg prezydiów pracowało bez planów pracy, sprawy wchodzące na

porządek dzienny posiedzeń prezydiów były nieprzygotowane.

2. Tak Prezydium P.R.N. jak i prezydium G.R.N. nie analizowały socjalnego składu swych rad i nie troszczyły się o jego poprawienie.

3. Nie zatroszczono się o podniesienie frekwencji na sesjach rady, co doprowadziło, że na sesji 6.VII. na 58 radnych obecnych było 12 radnych, 15.IX, 18 radnych.

4. Prezydium P.R.N. nie potrafiło zainteresować miejscowej ludności posiedzeniami sesji, o czym świadczy fakt znikomej ilości gości obecnych na sesjach rady (od 15 do 9 osób).

5. Nie analizowano protokółów posiedzeń prezydiów i sesji gminnych rad, nie kontrolowano wykonania uchwał, nie nawiązano łączności z organizacjami masowymi, nic nie uczyniono dla uaktywnienia komisji rad, które zwłaszcza na szczeblu gmin przejawiają znikomą działalność.

6. Prezydium P. R. N. wykazało brak dostatecznej czujności klasowej, w wyniku czego w okresie akcji zniwno-omłotowej nie dopilnowało, ażeby dekret o pomocy sąsiedzkiej został wykorzystany jako oręż w walce przeciwko bogaczom wiejskim i nie dopilnowało należytej realizacji podatku gruntowego i FOR-u.

W trzeciej części uchwały Prezydium Woj. R. N. podaje wytyczne, których wykonanie przez Prezydium P.R.N. Dębica pozwoli na usunięcie braków i wypracowanie odpowiedniego stylu pracy.

Wytyczne ujęte zostały w ośmiu punktach, za których wykonanie Prezydium Woj. R.N. czyni odpowiedzialnym przewodniczącego lub sekretarza prezydium P.R.N. Dębica.

Uchwałę powyższą Prezydium Woj. R.N. rozesłało wszystkim prezydiom powiatowych rad zalecając im jej przeanalizowanie w świetle swej pracy.

UMOCNIENIE PIONOWYCH POWIĄZAŃ WYDZIAŁÓW PREZYDIUM RAD NARODOWYCH WOJ. WROCŁAWSKIEGO

W swej uchwale z 28. XII. ub.r. Prezydium Woj. R.N. we Wrocławiu

ustala organizacyjne formy pomocy w pracy prezydiom rad niższego szczebla przez prezydium rad stopnia wyższego.

Pomoc będzie się wyrażała w obowiązkowym uczestnictwie co najmniej raz na miesiąc członków Prezydium Woj. R. N. i prezydiów PRN w posiedzeniach prezydiów rad niższego szczebla, a także w pomocy po linii wydziałów.

Wydziały na podstawie zbiorczego zestawienia planów pracy prezydiów i wydziałów rad niższego stopnia zorientują się, gdzie i kiedy będą omawiane sprawy z ich zakresu działania. Na tej podstawie kierownicy wydziałów zaplanują wyjazdy własne i podległych sobie pracowników.

Prezydium Woj.R.N. tak określiło zadania wyjeżdżających:

- dopomóc prezydium rady narodowej, do której zostali delegowani, w rozwiązywaniu trudności wynikłych przy opracowaniu odnośnego punktu porządku dziennego.
- kontrolować w jaki sposób prezydium rady terenowo niższej wykonuje uchwały rady wyższej w zakresie ich resortów,
- kontrolować w jak sposób prezydium rady wykonuje swoje własne poprzednie uchwały w zakresie ich resortów.

Należy przypuszczać, że organizacja bezpośredniej osobistej pomocy i kontroli po linii resortowych wydziałów poważnie się przyczyni do usprawnienia ich działalności.

REORGANIZACJA SKŁADU OSOBOWEGO WOJ. R.N. KIELCE

Wojewódzka Rada Narodowa Kielce na sesji odbytej w dniu 26.I.51 r. przeprowadziła reorganizację swojego składu osobowego. Przeprowadzona reorganizacja zmieniła skład socjalny rady na korzyść produkcyjnych robotników i pracujących chłopów. Wśród 120 członków wojewódzkiej rady znajduje się 56 robotników — w tym 10 z P.G.R., 36 pracujących chłopów — w tym 20 członków spółdzielni produkcyjnych.

Nasi korespondenci piszą

JAK MRN W JELENIEJ GÓRZE POGŁĘBIA SWOJĄ WIEŻ Z MASAMI PRACUJĄCYMI

Jedną z podstawowych prac prawie wszystkich prezydiów rad narodowych było w ub. r. szukanie właściwych form ściślejszego powiązania się z terenem, wysłuchiwanie odgłosów społeczeństwa oraz bezpośredni kontakt z ludnością. Zagadnienie to stało niejednokrotnie na porządku obrad Prezydium MRN w Jeleniej Górze na posiedzeniach komisji, klubów radnych i odprawach pracowników. Mimo różnych wniosków i projektów sprawa ta w r. 1950 nie znalazła pełnego rozwiązania, nie wytyczono właściwych i istotnych form pracy na tym odcinku. Z prób w tym kierunku wymienić należy odbywanie sesji MRN w zakładach pracy z udziałem pracowników zakładów i z udziałem komitetów blokowych. Do dyskusji na sesjach dopuszczeni byli wszyscy obecni tak, że wypowiedzi dawały niewątpliwie bogaty materiał zarówno Prezydium Rady jak i poszczególnym komisjom. Poza tym — jako pozytywne osiągnięcia — zanotować należy prace Komisji Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, której członkowie bezpośrednio stykali się ze społeczeństwem bądź to podczas kontroli mieszkań robotniczych, bądź to w czasie załatwiania interesantów w Wydziałach Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej. Niewątpliwie osiągnięcie tej komisji — to zwołanie narady roboczej z przedstawicielami 86 komitetów blokowych, istniejących na terenie miasta, której wyniki posłużyły komisji do właściwego i istotnego wytyczenia sobie pracy na przyszłość.

Dopiero w końcu roku 1950 przy opracowywaniu planów pracy Prezydium i poszczególnych komisji, zagadnienie to postawione zostało na właściwej płaszczyźnie i na r. 1951 zaplanowano istotne formy pracy pod kątem widzenia zbliżenia się do społeczeństwa.

Jeśli chodzi o powiązanie się samego Prezydium z masami pracującymi, to w planie pracy, poza stałymi tygodniowymi dyżurami, które zresztą później wprowadzone zostały na terenie całego kraju — zaplanowano szereg wystąpień zewnętrznych kierowników poszczególnych wydziałów oraz resortowych członków Prezydium na ogólnych zebraniach załóg fabrycznych w naszym mieście. Tak np. w I kwartale br. referowane będą takie zagadnienia jak plan 6-letni dla miasta, polityka mieszkaniowa, zagadnienie zbiorowego żywienia, plany remontów budynków na rok 1951, wiosenna akcja czystości, zagadnienie lecznictwa otwartego i praca szpitala miejskiego. Zagadnienia te, które uprzednio rozpracowane zostaną przez wydziały i komisje Rady, będą przedmiotem obrad Prezydium, a po ich rozpatrzeniu przeniesione zostaną na zakłady pracy.

Poza tym Prezydium przewiduje organizowanie prawie wszystkich sesji MRN w zakładach pracy, które będą miały charakter otwarty i dopuszczeni będą do dyskusji wszyscy obecni. Komisje Rady w planach prac przewidziały dla swych członków zadania indywidualne, polegające na bezpośrednim zetknięciu się członka komisji z robotnikami w zakładach pracy i na zebraniu od nich materiałów. Ponadto 5 komisji Rady, tj. Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Hand-

lu, Zdrowia, Oświaty i Kultury oraz Pracy i Pomocy Społecznej wprowadziło stałe cotygodniowe przyjęcia interesantów od godz. 17-ej do 19-ej. Już pierwsze wyniki tych dyżurów świadczą o tym, że społeczeństwo miasta ma duże zaufanie do swych przedstawicieli w komisjach, gdyż tylko na 2-ch dyżurach Komisji Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej członkowie komisji rozpatrzyli prośby i zażalenia 17 interesantów.

Władysław Gawron

Kierownik Wydz. Ogólnego
Prezydium MRN Jelenia Góra

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI KOMISJI RAD NARODOWYCH W WOJ. ŁÓDZKIM

Wojewódzka Rada Narodowa w Łodzi na sesji odbytej w dniu 20 grudnia 1950 r. rozpatrywała m. in. sprawę działalności komisji rad narodowych w obecności przedstawicieli powiatowych i miejskich komisji rad narodowych, kierowników wydz. Prezydium Woj. R. N., przedstawicieli władz, urzędów, instytucji, organizacji, prasy oraz gości z terenu województwa w liczbie około 200 osób.

Sekretarz Prezydium Woj. R. N. ob. Pabisiaik w obszernym referacie dokonał przeglądu dotychczasowej działalności komisji i udzielanej im pomocy ze strony prezydiów rad narodowych. Referent stwierdził, że na terenie województwa notuje się dość poważne osiągnięcia w działalności komisji.

1. Wprowadzenie do komisji wszystkich szczebli 6.125 osób spoza rady daje obraz aktywizacji mas pracujących wokół zagadnień opracowanych przez komisje, mobilizuje tych ludzi i wciąga ich do gospodarowania terenem.
2. Członkowie komisji zostali przeszkoleni na jednodniowych konferencjach, na których zostali poinformowani o celach i zadaniach komisji, o formach i stylu pracy, o planach pracy i ich sposobie wykonywania.
3. Wszystkie komisje Woj. R. N., P. R. N. oraz większość komisji G. R. N. mają już własne plany pracy.
4. Prowadzenie kontroli uchwał i wniosków komisji w znacznym stopniu przyczyniło się do wykonywania tych uchwał przez prezydium rad narodowych.
5. Terenowo administracja widzi na ogół w komisjach organ pomocniczy rad, z którym należy się liczyć i współpracować.
6. Wprowadzono koreferaty komisji na sesjach po referatach wygłaszanych przez członków prezydiów rad narodowych oraz innych władz, co stanowi nową, aczkolwiek niedostatecznie rozpowszechnioną formę działalności komisji na terenie woj. łódzkiego.
7. Komisje w wielu przypadkach potrafiły powiązać się ze społeczeństwem, rozwinąć jego inicjatywę, mobilizując społeczeństwo do wykonywania poważnych zadań. Np. dzięki inicjatywie Komisji Drogowej G. R. N. w Widzewie dało się zmobilizować

zować miejscową ludność do budowy drogi gminnej.

8. Dużym osiągnięciem jest wprowadzenie w skład komisji 1.281 kobiet oraz poprawienie składu socjalnego, np. w skład komisji G. R. N. wchodzi 4.398 robotników i chłopów, co stanowi 68% ogólnej liczby członków.

Ale poza tymi pozytywnymi osiągnięciami, w pracach komisji były też błędy i niedociągnięcia.

1. Poważnym niedociągnięciem w pracach niektórych komisji jest niedostateczne planowanie pracy. Plany pracy komisji są dość często ogólnikowe i stanowią zbiór niepowiązanych zagadnień, np. w Piotrkowie Trybunalskim nie ma planów pracy a tylko są rzucane zagadnienia na posiedzeniach komisji. Takie „plany“ nie mogą być i nie są wykonywane. W planach pracy nie określa się szczegółowo terminów wykonywania.

O plany pracy komisji nie zatroszczyły się Prezydium G. R. N. w Podolinie i Szydłowie, pow. piotrkowskiego.

Niedostateczne opracowanie planów pracy przez niektóre komisje obciąża prezydium rad narodowych, które nie pomagają komisjom w układaniu planów, a także nie czuwają nad tym, by plany te były realizowane.

2. Nie wszystkie komisje zostały pouczone o ich kompetencjach, w rezultacie czego zdarzają się takie wypadki jak np. w P. R. N. Łódź, gdzie Prezydium P. R. N. na posiedzeniu komisji porządku publicznego wyjaśniło, że do zadań tej komisji należy m. in. rozdział nawozów sztucznych, spęd świń itp.

3. Poważnym brakiem w działalności niektórych komisji jest niekonkretyzowanie w formie uchwały wzgl. wniosku spraw, które stanowiły przedmiot kontroli lub obrad, co powoduje, że praca komisji nie daje żadnych rezultatów, a wielogodzinne nieraz rozprawy na posiedzeniach nie są kończone konkretnym wnioskiem. Np. komisje P. R. N. w Łasku w ciągu całego okresu swojej działalności wystąpiły zaledwie z 3-ma wnioskami i to powziętymi na wyraźną interwencję Prezydium P. R. N., które zadowolilo się tym, że komisje formalnie zaprotokółowały te wnioski jako własne, bez dyskusji i zainteresowania się zagadnieniami, których wnioski te dotyczyły.

Prezydium rad narodowych w wielu przypadkach interesują się działalnością komisji tylko wówczas, gdy chcą uzyskać formalne ustosunkowanie się komisji do jakiegoś zagadnienia wzgl. potrzebny jest wniosek komisji.

4. Prezydium nie zapewniły obsługi biurowej komisjom, nie wyznaczyły spośród pracowników osób, które byłyby odpowiedzialne za przygotowywanie materiałów dla komisji, prowadziły kontrolę uchwał, czuwały nad nadaniem biegu i realizacją wniosków komisji.
5. Członkowie prezydiów rad narodowych odpowiedzialni za poszczególne odcinki pracy nie utrzymują stałej łączności z komisjami, nie bywają na ich posiedzeniach. Ten błąd daje się zauważyć na wszystkich szczeblach rad narodowych od prezydium Woj. R. N. do prezydiów G. R. N.

6. Niektóre prezydium rad narodowych nie interesują się wnioskami komisji, co powoduje, że jeżeli nawet komisja podejmie jakieś wnioski, to bardzo często nie ma ich kto w prezydium realizować. Np. Komisja Zdrowia P. R. N. w Łęczycy przeprowadziła kontrolę szeregu zakładów spożywczych jak: piekarni, masarni, mleczarni stwierdzając poważne uchybienia. Komisja wysunęła szereg wniosków, które miały na celu usunięcie dostrzeżonych braków, jednak Prezydium P. R. N. nie zatroszczyło się zupełnie o ich realizację. Komisje widzą, że prezydium nie bierze pod uwagę ich wniosków, tracą zapał do pracy, niechętnie biorą udział w posiedzeniach czy kontrolach.

7. Poważnym niedociągnięciem jest duża nieobecność członków komisji na posiedzeniach. Np. Komisja Komunikacyjna Woj. R. N. nie odbyła już 3-krotnie posiedzenia z powodu braku quorum, gdyż tylko 2-ch lub 3-ch członków komisji przychodzi na posiedzenia. Dnia 6.XI.1950 r. Komisja Oświaty i Kultury P. R. N. w Brzezinach nie odbyła posiedzenia, ponieważ na 9-ciu członków komisji przybyło tylko 3-ch, a Komisja Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej P. R. N. w Łęczycy odbyła tylko 1 posiedzenie. Gorzej jeszcze przedstawia się sprawa na szczeblu gminnym, gdzie w wielu przypadkach posiedzenia komisji nie dochodzą do skutku z powodu nieprzybywania członków na posiedzenia.

Nad referatem sekretarza Prezydium Woj. R. N. wywiązała się żywa dyskusja, w której wzięło udział 12-tu radnych.

A oto kilka fragmentów z dyskusji.

Radny Staniszewski — słyszeliśmy niejednokrotnie o niedociągnięciach na odcinku działalności komisji gminnych, powiatowych i wojewódzkiej rady narodowej. Nasze komisje pracują dobrze. One biorą się o zagadnienia. Jednakże biurokratyczny stosunek prezydiów rad gminnych a nawet wojewódzkiej do komisji utrudnia im pracę. Prezydium rad narodowych i referaty niedostatecznie pracują począwszy od najniższego szczebla a kończąc na wydziałach prezydium Woj. R. N. Komisja Handlu stwierdziła niejednokrotnie wiele uchybień i podała wnioski o zamknięcie np. sklepu z wyszynkiem alkoholu. Posłaliśmy wnioski do Prezydium Woj. R. N. Sprawa ta tak długo jest załatwiana. że spelunka z alkoholem nie została dotychczas zamknięta. Na ulicy Praskiej znajdują się 4 prywatne sklepy. Jeden z nich nie ma nawet prymitywnych urządzeń. po prostu mieści się w obórcie. Komisja interweniowała w sprawie zamknięcia sklepów, ale bez skutku. Urządowiskiem jest, aby takie sklepy istniały; przy czym nie wiemy, z jakich powodów takie sklepy nie mogą być zlikwidowane.

Radny Ochocki — stwierdza, że opieka ze strony prezydiów rad narodowych nad działalnością komisji jest niedostateczna. Należy dokonywać wglądu przez prezydium rad wyższych szczebli w pracę prezydiów niższych szczebli i wskazywać im drogę właściwego działania. Jak wyglądały posiedzenia komisji rolnych w jesiennej akcji siewnej? Nie było tam zadnego z członków prezydium rady narodowej, nikt komisji nie zapoznał z zagadnieniami rolnymi i akcją siewną. Dla uspraw-

nienia prac komisji należy wprowadzić więcej kobiet, bezpartyjnych i młodzież zorganizowaną w ZMP.

Radny Laskiewicz — stwierdza, że były niewątpliwie duże osiągnięcia na odcinku działalności komisji, ale były też błędy. Takie wypadki jak w Górze Małgorzaty, że rolnik przyjeżdża ze zbożem na godzinę 8-mą rano i do godz. 15-ej nie jest załatwiony nie mogą się powtórzyć. Wina w tym jest spółdzielni, ale też i komisji, która nie wejrzała w tę sprawę. Trzeba pobudować schroniska dla zwierząt przy spółdzielniach, bo zwierzęta się marnują a dzisiaj każdy tucznik jest naszym złotem. Komisje muszą tym żyć, nie powinny dopuszczać do tego, ażeby zwierzęta się marnowały. W Górze brak jest piecywa i narzekania są z tego powodu. Wprawdzie jest tam piekarnia, ale nieczynna, jest i masarnia ale też nieczynna. Rolnicy muszą w Łęczycy kupować mięso i chleb. W Górze można by otworzyć masarnię, piekarnię i dom handlowy. Komisje muszą żyć potrzebami terenu, widzieć je i działać a wówczas braków nie będzie.

Ob. Czajkowski, przewodniczący Komisji Komunikacyjnej w Kutnie — podniósł, że komisja wystąpiła z wnioskiem do Dyrekcji P.K.S. i Prezydium Woj. R. N. o usprawnienie komunikacji autobusowej. Do tej pory ani Dyrekcja P.K.S., ani Prezydium Woj. R. N. nie odpowiedziały na pismo komisji. „Mój apel jako członka Powiatowej Komisji Komunikacyjnej jest taki, aby na odcinku Żychlin — Łódź komunikację usprawnić“.

W wyniku dyskusji Woj. R. N. podjęła uchwałę zmierzającą do podniesienia poziomu pracy komisji rad narodowych.

Po powzięciu uchwały Przewodniczący Prezydium Woj. R.N. — dla podkreślenia zasług niektórych członków komisji na odcinku ich działalności publicznej — wręczył nagrody wyróżniającym się członkom komisji rad narodowych, ufundowane przez Prezydium Woj. R. N.

Należy podkreślić, że sesja Woj. R. N. Łódź była dobrze przygotowana, liczny udział radnych w dyskusji oraz jej poziom dowodzą, że radni doceniają wagę i znaczenie komisji rad narodowych, w ich głosach przebiega nuta poważnej troski o dobry styl pracy komisji, o pobudzanie ich do bardziej skutecznej działalności, o ich składy socjalne itp

M. Mazurek

DOBRE PRACUJĄ KOMISJE RAD MAJĄCE W SWYM SKŁADZIE ROBOTNIKÓW

Na grunimowej sesji Miejskiej Rady Narodowej w Grudziądzu niektóre komisje składały sprawozdania ze swej działalności za czas od lipca do grudnia 1950 r.

Do najlepiej pracujących należą Komisja Komunikacyjna. Komisja ta w półrocznym okresie swej działalności przygotowała wnioski w sprawie znaków ostrzegawczych dla ruchu pojazdów mechanicznych i furmanek oraz projekty zmierzające do zapewnienia przestrzegania przez kierowców i furmanów przepisów odnośnie ruchu jednokierunkowego na niektórych ulicach miasta i wreszcie wnioski w sprawie prawidłowego przechodzenia jezdni przez mieszkańców, odbudowy mostu kolejowego na Wiśle, miejsca postoju dla pojazdów mechanicznych i kołowych, funduszy inwestycyjnych na budowę mostu przy ul. Sienkiewicza, przełożenia linii tramwajowej oraz budowy nowej linii do fabryki Pe-Pe-Ge, ponadto w sprawie odbudowy dworca kolejowego, projektu zasklepienia tzw.

„rowu furmana“, połączenia autobusowego miasta ze stacją Dragacz i wielu innych zagadnieniach.

W wyniku działalności tej Komisji Prezydium rozpatrywało względnie wydało zarządzenia dotyczące m. in. następujących spraw: uporządkowania i uruchomienia stawu sztucznego w parku miejskim, konserwacji dróg i mostów, usunięcia gruzów z chodników, przestrzegania przez kierowców ruchu jedno-kierunkowego, rozmieszczenia koszy do śmieci na terenie miasta, rozmieszczenia znaków świetlnych dla pojazdów mechanicznych, przepisów w sprawie ruchu tramwajowego, ruchu promu na Wiśle itp.

Również dobrze pracuje Komisja Zdrowia. Komisja ogółem przeprowadziła w okresie sprawozdawczym 149 kontroli sanitarnych, włączając w to kontrole, dotyczące zagadnień higieny i bezpieczeństwa pracy. W wielu przypadkach komisja stwierdziła niedostateczną dbałość o czystość i to przeważnie w sklepach sprzedaży detalicznej.

Komisja zwróciła także uwagę na konieczność budowy urządzeń kanalizacyjnych i zwiększenia oświetlenia w osiedlach robotniczych przy ul. Waryńskiego i Obr. Stalingradu.

Wnioski o usunięcie powyższych braków Komisja skierowała do Prezydium MRN, które przeprowadza ich wykonanie.

Poza tymi komisjami następujące komisje złożyły sprawozdania na sesji MRN: do Spraw Drobnej Wytwórczości i Przemysłu Miejscowego oraz Pracy i Pomocy Społecznej. Pierwsza zajęła się głównie kontrolą miejscowych warsztatów rzemieślniczych, druga — kontrolą urzędów, przedsiębiorstw i zakładów pracy w kierunku przestrzegania przepisów z zakresu bezpieczeństwa, higieny i ochrony pracy.

Obserwując działalność poszczególnych komisji Miejskiej Rady Narodowej w Grudziądzu, należy stwierdzić że docierają one bezpośrednio do większych skupisk robotniczych, czy to w fabryce, czy na osiedlach i w mieszkaniach, utrzymując w ten sposób stałą łączność Rady z klasą robotniczą, a to głównie dzięki wprowadzeniu do Miejskiej Rady Narodowej w Grudziądzu i jej komisji znacznej liczby robotników z produkcji.

Półroczna działalność komisji radzieckich na terenie miasta Grudziądza udowodniła, że mają one ogromne znaczenie, zwłaszcza na obecnym etapie realizacji reformy ustrojowej, gdyż właśnie komisje są organami, poprzez które Miejska Rada Narodowa w Grudziądzu utrzymuje bezpośredni kontakt z masami robotniczego miasta.

H. Gostomczyk

Kierownik Wydziału Ogólnego
Prez. MRN w Grudziądzu

PRN W BRODNICY WALCZY O POPRAWĘ WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH LUDZI PRACY

Dnia 28.XII 50 r. w świetlicy Zakładów Mięśnych w Brodnicy odbyła się VIII sesja Powiatowej Rady Narodowej, w której prócz członków Rady udział wzięli słuchacze kursu dla instruktorów rolnych, przedstawników weterynarii z powiatu brodnickiego, przedstawiciele partii politycznych, instytucji i organizacji społecznych oraz około 80 zaproszonych robotników i pracowników Zakładów Mięśnych, młyna PZZ i Okręgowej Mleczarni Spółdzielczej w Brodnicy.

Tematem sesji było sprawozdanie kierownika Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej o osiągnięciach i zamierzeniach na odcinku urządzeń komunalnych oraz poprawy warunków bytu klasy robotniczej, sprawozdanie z działalności Komisji Oświaty i Kultury Pow. R. N. i zatwierdzenie kwartalnych i rocznych planów pracy Komisji oraz Prezydium Pow. R. N.

Sprawozdanie kierownika Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej wykazało, że w chwili obecnej 63% ludności miasta korzysta z urządzeń wodociagowych i kanalizacyjnych, doprowadzono do należytego porządku chodniki na znacznej przestrzeni oraz położono nowe chodniki na długości 300 m. Zakład Oczyszczania Miasta oczyszcza rocznie ok. 100.000 m³ ulic i placów, wykonując swój plan w 100%. Ilości parków i zieleńców nie zwiększono, ale istniejącym nadano lepszy i bardziej estetyczny wygląd. Ogrodnictwo miejskie o obszarze 3 ha z 230 oknami inspektowymi — nastawione jest na hodowlę kwiatów oraz na produkcję warzyw dla ludności miasta. Za kwotę 18.000 zł uzupełniono sprzęt przeciwpożarowy.

Obramowano mogiły poległych żołnierzy radzieckich i polskich oraz przeprowadzono gruntowny remont pomnika - mauzoleum na cmentarzu wojskowym w Brodnicy.

W ciągu bieżącego roku wykonano naprawy i remonty w 32 mieszkaniach robotniczych. Z funduszków FGM wykonano kapitalne remonty w 113 budynkach na ogólną kwotę 300.000 zł w nowej walucie. Pomimo poważnych osiągnięć zauważa się jeszcze cały szereg braków na odcinku urządzeń komunalnych. W związku z tym w planach na rok 1951 preliminowano bardzo poważne sumy na oświetlenie ulic, ułożenie chodników, przedłużenie urządzeń wodociagowo - kanalizacyjnych, a w szczególności na kapitalne remonty i odbudowę wypalonych w czasie działań wojennych domów mieszkalnych.

Wskutek działań wojennych wypalonych wzgl. zniszczonych zostało ok. 30% domów mieszkalnych, co spowodowało poważne trudności mieszkaniowe w mieście Brodnicy.

Ożywiona dyskusja, w której prócz radnych brali udział robotnicy z zakładów pracy — wykazała szereg braków w pracy wydziału. Robotnicy domagali się, by organa wykonawcze rad narodowych przejawiały więcej troski o ich ważne, codzienne sprawy.

Sprawozdanie ob. Burczyka wnikliwie i szczegółowo naświetliło działalność Komisji Oświaty i Kultury. Komisja ta w miesięcznym okresie od jej powołania przeprowadziła kontrolę przedszkoli i szkół podstawowych oraz Miejskiego Ogniska Muzycznego w Brodnicy. Komisja odbywa regularne posiedzenia miesięczne, na których — w wyniku przeprowadzonych kontroli społecznych — wysunięto 13 wniosków oraz powzięto szereg uchwał. Powiatowa Rada Narodowa, przyjmując do zatwierdzającej wiadomości złożone sprawozdanie, uznała także poważny wkład pracy Przewodniczącego Komisji ob. Burczyka Bolesława, który potrafi zachęcić członków komisji do aktywnej i systematycznej pracy.

Analiza działalności pozostałych komisji wykazała, że w okresie sprawozdawczym dobrze pracowały następujące komisje: Zdrowia, Finansów, Budżetu i Planu, Komunikacyjna i Handlu. Pozostałe komisje pracowały słabiej, a Komisja Budownictwa odbyła tylko jedno po-

siedzenie. Po dyskusji nad sprawozdaniem z działalności komisji przeprowadzono szereg zmian osobowych w poszczególnych komisjach, przy czym Rada zobowiązała komisje w nowym składzie do ożywienia działalności oraz do ścisłego powiązania się z masami pracującymi.

Z kolei poszczególni przewodniczący komisji zreferowali opracowane plany szczegółowe na I kwartał oraz ramowe plany pracy na rok 1951, które po przedyskutowaniu Rada zatwierdziła.

Zatwierdzono również szczegółowy plan pracy Prezydium Pow. R.N., obejmujący podstawowe zagadnienia na sesję Rady, posiedzenia Prezydium, konferencje robocze z prezydiami terenowych rad narodowych oraz konferencje szkoleniowe członków prezydiów terenowych rad narodowych, komisji i własnych pracowników.

Odbycie sesji Pow. R.N. w Zakładach Mięsnych wpłynę niewątpliwie na wysiłek załogi tych zakładów w walce o przekroczenie planów produkcji. Załoga ta mogła bowiem przekonać się, że rada narodowa troszczy się o ich żywotne interesy.

Ludwik Nowak
Sekretarz Prezydium
Pow. R. N. Brodnica

DOBRE PRZYGOTOWANIE SESJI DAJE WYNIKI

Porządek dzienny sesji został rozesłany radnym na 2 tygodnie przed sesją. Pośród innych spraw porządek dzienny przewidywał sprawozdanie z działalności komisji Rady i plany pracy komisji na r. 1951, sprawozdanie z remontów budynków w P.G.R-ach i remontów zagrod wiejskich.

Zdawałoby się, że to zagadnienia znane, objające się często o uszy i możnaby radnym porządek dzienny doręczyć na dwa lub trzy dni przed sesją. Jednak jak wskazuje doświadczenie, tak późno wysłany porządek dzienny powoduje brak aktywności członków rad i komisji na sesji już choćby dlatego, że radny nie ma czasu porozmawiać z robotnikami na ten temat, przyrzec się wykonanie robocizny, t. zn. wyremontowanej zagrodzie wiejskiej lub mieszkaniu robotnika P.G.R.-skiego i przyjeżdża na sesję nieprzygotowany, nie bierze udziału w dyskusji, lub też zabierając głos, mówi bez podania faktów, potrzebnych dla nas do konkretnej roboty. Jeżeli radny otrzymuje porządek dzienny na dwa tygodnie przed sesją, podzieli się on zagadnieniami mającymi wejść pod obrady sesji z tymi, których reprezentuje, zainteresuje się zagadnieniami na miejscu, w terenie, zrobi notatki i potem operuje konkretnymi faktami. Np. inwestycje wykonywane w P.G.R-ach i w spółdzielniach produkcyjnych na naszym terenie wskutek braku dokładnej analizy, wskutek wadliwego sporządzenia kosztorysu przekroczyły dwukrotnie sumy przewidziane na ten cel. Radni nie przeszli nad tym zagadnieniem do porządku dziennego. Po wnikliwej dyskusji rada podjęła uchwałę zalecającą Komisji Budownictwa i komisjom urzędzenia osiedli, aby dokonały kontroli i postawiły wnioski.

Dużą rolę w przygotowaniu sesji rady odgrywają u nas kluby radnych. Radny powinien zapoznać się bliżej z interesującym go punktem porządku dziennego. Właściwie pracujący klub radnych może mu to ułatwić. Na terenie tut. powiatu kluby radnych zbierają

się na jeden dzień przed mającą się odbyć sesją. Na tym posiedzeniu przewodniczący klubów radnych mają ze sobą materiały, które wejdą pod obrady sesji. Materiały te są analizowane przez klub radnych i służą przygotowaniu się członków klubu do dyskusji. Przed sesją kluby radnych PZPR i ZSL uzgadniają projekty uchwał. W ten sposób przygotowana sesja dużo daje. Radni są aktywni, dyskutują rzeczowo, wysuwając szereg wniosków.

Na porządku dziennym jednej z sesji stało sprawozdanie z działalności komisji. Przed naszym Prezydium stało zadanie udzielenia jak najdalej idącej pomocy komisjom. Ktoś by powiedział: przecież komisje kontrolują działalność prezydium i wydziałów, to niech sobie członkowie komisji sami łamią głowę, co mają referować na sesji i co będą robili w 1951 roku. Takie zdanie jest według mnie zupełnie niesłuszne. Przecież do komisji wchodzi ludzie od warsztatów pracy, od pługa, ludzie, którzy się uczą rządzić. Trzeba tym ludziom pomóc. Tak do tej sprawy podeszło nasze Prezydium.

Mimo tej pomocy ze względu na to, że nie wszyscy członkowie komisji schodzili się na posiedzenia, Komisja Finansów, Budżetu i Planu nie opracowała sprawozdania ze swej działalności (opracowała tylko plan pracy), a Komisja Rolnictwa i Leśnictwa nie opraco-

wała ani sprawozdania, ani planu pracy. Wobec tego w czasie dyskusji nad sprawozdaniami z działalności komisji i planami pracy na rok 1951 mówiono również o uaktywnieniu działalności niektórych komisji i niektórych członków komisji. W wyniku dyskusji sesja postanowiła, aby kluby radnych wyłoniły Komisję Międzyklubową, której zadaniem będzie przeprowadzenie indywidualnej rozmowy z poszczególnymi członkami komisji i spowodowanie, by ci zaczęli aktywnie pracować. Ja ze swej strony uważam, że jest to posunięcie słuszne i w dużej mierze przyczyni się do uaktywnienia komisji. Tę metodę aktywizacji komisji proponowano przenieść do gminnych rad narodowych na terenie tut. powiatu.

Na omawianej sesji przewodniczył przodownik pracy ob. radny Rostkowski, robotnik Państwowej Fabryki Wyrobów Drzewnych, który jest również członkiem naszej Wojewódzkiej Rady Narodowej. W podsumowaniu dyskusji ob. Rostkowski powiedział: „Jestem sam członkiem Komisji Budownictwa i tu na dzisiejszej sesji powinniśmy się wstydzić, że niektórzy członkowie naszych komisji nie pracują aktywnie i nie doceniają zaufania, jakim ich obdarzyła rada i masy ludowe“.

Julian Mclenda
Przewodniczący Prezydium
P.R.N. Morąg

Z działalności rad **w krajach demokracji ludowej**

RADY NARODOWE CZECHOSŁOWACJI WZMACNIAJĄ ŁĄCZNOŚĆ Z MASAMI

Instytucja „mężów zaufania“ rad narodowych nie jest u nas znana. Nieco zbliżona jest ona do „opiekunów gromad“ lub delegatów rad dzielnicowych do spraw poszczególnych większych zakładów pracy. Rozporządzenie o czeskosłowackich miejscowych radach narodowych z dn. 28.II.1950 r. postanawia w § 25, że rady narodowe większych gmin, (tj. gmin powyżej 200 mieszkańców) i miast mogą powoływać „mężów zaufania“.

Ci mężowie zaufania rady narodowej powoływani są dla poszczególnych zakładów pracy lub osiedli na wniosek organizacji politycznych, zawodowych, kulturalnych i innych. Mężowie zaufania stanowią istotny czynnik pogłębienia więzi rady narodowej z masami pracującymi.

Poniżej podajemy streszczenie artykułu o pracy mężów zaufania rad narodowych zamieszczonego w czasopiśmie „Vestník ministerstva vnitra“ 1950 Nr 4, str. 326 — 330.

IX Zjazd Komunistycznej Partii Czechosłowacji podkreślił znaczenie zespolenia najszerzych mas ludowych z władzą państwową. Znaczenie tego zagadnienia ponownie potwierdziła lutowa sesja K.C.K.P.Cz.

Z okazji „dni rad narodowych“, 23 lipca ub. r. w Sobiesławiu Minister Spraw Wewnętrznych Vaclav Nosek wygłosił obszerny referat o stanie i skutkach reorganizacji rad narodowych oraz wytyczył nowe zadania dla wszystkich pracowników rad narodowych. Referatu wysłuchało wówczas ponad 7000 pracowników rad narodowych.

Minister Nosek nie pominął również w swoim referacie zagadnienia, które jest obecnie jednym z najważniejszych, a mianowicie: jak zapewnić aktywny udział mas w pracach rad narodowych, jak, wzorem Związku Radzieckiego, uczynić z rad narodowych wielką szkołę rządzenia dla wielu tysięcy ludzi pracy naszego państwa.

Minister Nosek wskazał, że dotychczasowe formy wciągnięcia mas do pracy aparatu państwowego są niewystarczające, że niezbędne jest wyszukiwanie właściwych form, które spowodowałyby, iż „aparat ten zostanie zawsze narzędziem wykonania woli ludu pracującego i że nigdy nie będzie mu obcym“.

Jedną z tych właśnie form jest instytucja „mężów zaufania“ rad narodowych. Instytucja ta nie została stworzona rozporządzeniem, lecz powstała z praktycznej potrzeby i ona sama stanowi doskonały dowód, że lud nasz doprowadzi do odnalezienia właściwych środków i metod organizacyjnych, że doprowadzi do stworzenia dobrego zarządu swych gmin. Formę tę wprowadziła jako pierwsza Główna Rada Narodowa m. st. Pragi. Gdy IX Zjazd Partii w wypowiedziach tow. Slansky'ego podkreślił słuszność inicjatywy praskiej, Rada Narodowa m. Pragi w dniu 23.XI.49 podjęła uchwałę zalecającą utworzenie zespołu mężów zaufania. Dopiero po tej uchwale, rozporządzenie Rady Ministrów Nr 14/1950 (ogłoszone w Nr 1 czasopisma Vestník Min. Vnitra) wprowadziło instytucję mężów zaufania do wszystkich rad większych gmin.

W podanej już wypowiedzi w „dniu rad narodowych“ Minister Spraw Wewnętrznych stwierdził, że instytucja ta wprowadzona już jest w całym szeregu

gmin, niemniej posiada ona jeszcze szereg braków. Konkretnie jako na podstawowy brak wskazał, że plany pracy rad narodowych nie wzięły pod uwagę instytucji mężów zaufania, następnie, że wielkiego uchyleńcia dopuszczają się te rady narodowe, które nakładają na mężów zaufania obowiązek wykonywania niektórych mniej popularnych czynności administracyjnych, należących ściśle do zakresu działania poszczególnych referatów rad narodowych.

Instrukcje wyjaśniające Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wydane w maju i czerwcu bieżącego roku potwierdzają wypowiedzi Ministra. Instrukcje te zostały wprowadzone w życie przez wszystkie krajowe rady narodowe.

Jak już było wspomniane, przyczyną powołania mężów zaufania rad narodowych była konkretna potrzeba i inicjatywa mas ludowych. Sprawa ta dotyczyła przede wszystkim wielkich miast, gdzie rady narodowe poprzez swe rady rejonowe ewentualnie komitety obwodowe administrowały wielkimi, gęsto zaludnionymi terytoriami, a to powodowało nieuchronnie częściowe oddalenie rady od mas pracujących.

Rozwój tej instytucji to nowa forma łączności z masami, tworząca z mężów zaufania rad narodowych skuteczną, dobrą i przydatną dla tego celu instytucję.

Błędy, jakie przejawiały się w doborze kadr rad narodowych w pełni ujawniły się również w powoływaniu mężów zaufania. Często na męża zaufania były typowane osoby przeciążone innymi pracami, a zdarzały się nawet wypadki typowania na te stanowiska ludzi nie cieszących się zaufaniem publicznym.

Instrukcja o mężach zaufania podkreśla, że istnieją trzy jakby sposoby wypełniania swych zadań przez mężów zaufania rad narodowych.

W pierwszym, reprezentowanym przede wszystkim przez Pragę, mężom zaufania nie są powierzane żadne szczególne i stałe obowiązki. Praca ich jest bardziej ogólna. Zespołom są wskazywane zadania, doraźnie są oni informowani o pracy władz ludowych i te informacje z kolei przenoszą mężowie zaufania w masę, przedkładając ze swej strony przedstawicielom rad narodowych swe wnioski i uwagi krytyczne.

Inaczej jest w Brnie. Tam zespół mężów zaufania poza podziałem na grupy miejscowe (który to podział występuje wszędzie) został podzielony wedle zagadnień rady narodowej.

Trzeci typ — to kombinacja obu poprzednich.

Instrukcja o pracy mężów zaufania podkreśla, że zespoły mężów zaufania zajmują się przede wszystkim następującymi zadaniami:

- 1) informowaniem obywateli o zadaniach rad narodowych,
- 2) inicjowaniem projektów i pomocą w rozbudowie miejscowości,
- 3) wynajdywaniem nowych sposobów realizacji i poprawy komunalnych warunków bytu,
- 4) pozyskiwaniem obywateli dla prac i akcji masowych,
- 5) mobilizowaniem rezerw siły pracy,
- 6) kontrolą dystrybucji,

7) sprawami zdrowia i higieny publicznej (dla tych spraw powołano ostatnio specjalnych mężów zaufania rady do spraw zdrowia i higieny publicznej),

8) werbunkiem do związków ochotniczych, jak np. straże pożarne, dawcy krwi itp.,

9) innymi szczególnymi akcjami.

Zaznaczyć należy, że na tych wskazaniach nie kończy się zakres czynności mężów zaufania, jest on tak samo szeroki, jak szeroką jest kompetencja rady narodowej.

Ważną jest rzeczą, aby wszyscy mieszkańcy wiedzieli o powołaniu i istnieniu mężów zaufania. Sposoby zaznajamiania mieszkańców z powołaniem i zadaniami mężów zaufania są różne. W Pradze o powołaniu mężów zaufania mieszkańcy byli powiadomieni przez plakaty, w Kutne Hore wszystkim rodzinom została przesłana osobna informacja; gdzie indziej mężowie zaufania sami informują masy pracujących o swych zadaniach.

Bardzo ważną okolicznością jest, aby tak sami mężowie zaufania, jak i mieszkańcy ich obwodu istotnie przekonali się, że ich wnioski brane są pod uwagę i realizowane w pracach rady narodowej.

Mąż zaufania, który przesłał wniosek radzie, musi znać dalszy los swego wniosku i musi wiedzieć dlaczego wniosek ten ewentualnie nie został wykonany. Często za niespełnieniem wniosku męża zaufania kryje się tylko wygodnictwo i niechęć do stosowania nowych form i metod pracy. W licznych przypadkach mąż zaufania rady o losie swego wniosku dowiaduje się dopiero wtedy, gdy sam o to się zapyta. Rozwiązanie tej sprawy jest jedną z najważniejszych kwestii dalszego rozwoju pracy mężów zaufania rad narodowych.

Już teraz można zanotować szereg ciekawych sposobów spowodowania, aby wnioski mężów zaufania zostały rozpracowane. Np. na zebraniach mężów zaufania obecny jest urzędnik rady narodowej, który troszczy się o to, aby wszelkie uwagi i projekty mężów zaufania były ujęte pisemnie i rozpatrzone. W Pa-rosciejowie mężowie zaufania rad narodowych używają dla swych wniosków papieru specjalnego koloru, aby każdy, który będzie wniosek opracowywał wiedział, że idzie o wniosek, który musi być załatwiony niezwłocznie. W niektórych przypadkach zespoły mężów zaufania mają zastrzeżone miejsce i godziny, w których wraz z przydzielonymi im urzędnikami sporządzają wnioski i skargi. W Wyszkowie zostały po całym mieście rozmieszczone skrzynki z napisem: „Co się nam podoba i niepodoba“.

Większość miast jest podzielona na obwody, dla których powołane zostały zespoły mężów zaufania rad narodowych.

W wielkich miastach dąży się do tego, aby każdy dom miał swego męża zaufania. Sprawna i właściwa rejonizacja mężów zaufania jest jedną z podstaw dobrych wyników pracy mężów zaufania rad narodowych.

Kierownictwo zespołów mężów zaufania należy bądź to do wyznaczonego członka rady narodowej, bądź

też same ich zespoły wybierają przewodniczącego. Prowadzeniem prac mężów zaufania w całym mieście obciążony jest bądź to sekretarz rady, jej przewodniczący, członek rady lub inni. Często jest wybierany przewodniczący mężów zaufania, który uczestniczy w sesjach rady z głosem doradczym. Polityczne kierownictwo prac zespołów mężów zaufania należy do Komitetów Frontu Narodowego, lub do odpowiedniego Komitetu K.P.Cz.

Jeśli chodzi o mężów zaufania na zakładach przemysłowych to są oni powoływani bądź po jednym dla każdego zakładu pracy, bądź też na większych zakładach pracy jest powoływany cały ich zespół, który ma

łączność z radą narodową poprzez jej członków (najczęściej z tego zakładu pracy).

Instytucja mężów zaufania zdobyła już sobie uznanie. Różnorodność form organizacyjnego powiązania ich z radą narodową nie stoi na przeszkodzie rozwojowi tej instytucji. Różność warunków pracy rad narodowych w miejscowościach przemysłowych, rolniczych, w miejscowościach różnej wielkości oczywiście musi przejawiać się w odmiennych formach organizacyjnych. Należy te organizacyjne formy stale udoskonalać i starać się o usprawnienie kierownictwa i kontroli działania. Mężowie zaufania rad narodowych są jedną z form realizacji zasady „zespalać się“ aparatu państwowego z masami pracującymi.

Wiadomości urzędowe

**KANCELARIA
RADY PAŃSTWA
PREZYDIUM
RADY MINISTRÓW
ZESPÓŁ II**

Warszawa, dn. 31.I.1951 r.

**PREZYDIA WOJEWÓDZKICH I POWIATOWYCH
RAD NARODOWYCH**

**WYTYCZNE W SPRAWIE ZADAŃ
RAD NARODOWYCH**

**W ZWIĄZKU Z NOWYM TRYBEM REJESTRACJI
SPÓŁDZIELNI PRODUKCYJNYCH**

Rady narodowe nie brały dotychczas bezpośredniego i pełnego udziału w pierwszym okresie budowy spółdzielczości produkcyjnej na wsi. Obecnie wobec coraz bardziej masowego rozwoju spółdzielczości produkcyjnej jak również w związku z przekształceniem się i okrzepnięciem rad narodowych jako terenowych organów jednolitej władzy państwowej — rady narodowe, ich prezydium i komisje winny w stopniu o wiele pełniejszym niż dotychczas włączyć się do pracy nad budową spółdzielczości produkcyjnej na wsi, aktywnie pomagać w dalszym jej rozwoju oraz w umacnianiu istniejących już spółdzielni produkcyjnych.

W związku z koniecznością mocniejszego powiązania rad narodowych z coraz szerzej rozwijającym się ruchem spółdzielczości produkcyjnej na wsi, ulegają zmianie dotychczasowe przepisy dotyczące rejestracji nowych spółdzielni produkcyjnych, na którą do chwili obecnej rady narodowe nie miały zapewnionego wpływu.

Kancelaria Rady Państwa i Prezydium Rady Ministrów Zespół II podaje do wiadomości i wykonania następujący nowy tryb rejestracji spółdzielni produkcyjnych:

Wnioski nowozałożonych spółdzielni produkcyjnych o rejestrację wpływają do prezydium powiatowej rady narodowej, które rozpatruje je na swoim posiedzeniu.

Prezydium powiatowej rady narodowej przed powzięciem uchwały zatwierdzającej założenie spółdzielni produkcyjnej powinno wysłuchać sprawozdania przewodniczącego nowozałożonej spółdzielni produkcyjnej —

o sytuacji organizacyjnej i gospodarczej spółdzielni, warunkach jej rozwoju oraz o planach na przyszłość.

Wskazaniem jest również, aby Prezydium PRN przed powzięciem uchwały zatwierdzającej założenie spółdzielni produkcyjnej zapoznało się z opinią prezydium gminnej rady narodowej na terenie której powstaje spółdzielnia produkcyjna.

Po omówieniu sprawozdania i sprawdzeniu dokumentacji prezydium powiatowej rady narodowej podejmuje uchwałę, w której zatwierdza uchwałę chłopów o założeniu spółdzielni produkcyjnej i nakłada na wydziały i referaty prezydium powiatowej rady narodowej oraz na prezydium gminnej rady narodowej ściśle określone obowiązki w zakresie pomocy nowopowstającej spółdzielni produkcyjnej.

Uchwałę, zatwierdzającą założenie spółdzielni produkcyjnej, prezydium powiatowej rady narodowej przesyła niezwłocznie:

a) wraz z wszystkimi niezbędnymi dokumentami — do okręgowego oddziału C. R. S., który przedłoży je właściwemu sądowi rejestracyjnemu.

b) do Prezydium wojewódzkiej rady narodowej — do wiadomości.

Prezydium powiatowej rady narodowej winno na sesjach powiatowej rady narodowej składać okresowe sprawozdania o pracy na odcinku spółdzielni produkcyjnych i pomocy udzielanej spółdzielniom przez powiatowe rady narodowe i gminne rady narodowe, ich prezydium i komisje oraz przez miejscowe organizacje społeczne.

Prezydium wojewódzkiej rady narodowej obowiązane jest czuwać nad prawidłowym podejmowaniem uchwał przez powiatowe rady narodowe w sprawie rejestracji spółdzielni produkcyjnych oraz systematycznie kontrolować działalność prezydiów rad narodowych niższych stopni w zakresie pomocy i umacniania spółdzielczości produkcyjnej na wsi.

Dyrektor Generalny

Szef

II zespołu
w Prezydium Rady Ministrów
Stanisław Tołwiński

Kancelarii Rady Państwa
Marian Rybicki

**KANCELARIA
RADY PAŃSTWA**

Org. I/1/108/51

PREZYDIA MIEJSKICH RAD NARODOWYCH**M. ST. WARSZAWY I M. ŁODZI**

oraz

**MIEJSKICH RAD NARODOWYCH MIAST
STANOWIĄCYCH POWIATY****OKÓLNIK Nr 1****W SPRAWIE OBSŁUGI SKRZYNEK ZAŻALEŃ
W SPOŁECZNYCH ZAKŁADACH SŁUŻBY ZDROWIA**

W celu podniesienia jakości świadczeń i usprawnienia działalności społecznych zakładów służby zdrowia na rzecz świata pracy, niezbędne jest wykrycie i usunięcie braków, usterek, niedociągnięć w poszczególnych ogniwach aparatu służby zdrowia.

Zadanie to może być wykonane jedynie przy współudziale najszerszych mas pracujących.

Ministerstwo Zdrowia poleciło umieścić w społecznych zakładach służby zdrowia w miastach wojewódzkich i powiatowych skrzynki, do których osoby korzystające ze świadczeń tych instytucji będą mogły składać swoje spostrzeżenia, uwagi, projekty usprawnień oraz skargi i zażalenia.

W związku z powyższym Kancelaria Rady Państwa zaleca Miejskim Radom Narodowym m. st. Warszawy i m. Łodzi oraz miejskim radom narodowym miast stanowiących powiaty, co następuje:

- I Komisje zdrowia zbadają: 1) czy wspomniane skrzynki zostały umieszczone w miejscu widocznym i dostępnym dla zainteresowanych, 2) czy w poszczególnych placówkach służby zdrowia podano adres najbliższej skrzynki, o ile nie znajduje się ona w danym zakładzie.
- II Skrzynki zażaleń powinny być opróżniane przez komisję zdrowia co najmniej raz na miesiąc, przy czym z czynności tej sporządza się protokół.
- III Rozpatrywanie skarg i zażaleń może się odbywać poza zwykłym trybem załatwiania również w większych zakładach pracy, na otwartych posiedzeniach komisji w obecności przedstawicieli organizacji politycznych i społecznych.

Na posiedzeniach otwartych winny być rozpatrywane jedynie te sprawy, które komisja zdrowia uzna za nadające się do tego trybu załatwienia. O terminie posiedzenia, na którym będą rozpatrywane poszczególne sprawy można zawiadomić zainteresowanych.

- IV Z przebiegu posiedzenia i sposobu załatwienia zażaleń powinien być sporządzony protokół z podaniem nazwisk i adresów osób, które wniosły pisma do skrzynki, ze wskazaniem przedmiotu i sposobu załatwienia sprawy.

Protokół podpisują biorący udział w posiedzeniu członkowie komisji zdrowia.

- V Komisja zdrowia przesyła odpis protokołu do prezydium rady narodowej ze swoimi wnioskami odnośnie poszczególnych spraw. O sposobie załatwienia

złożonego do skrzynki pisma należy powiadomić o ile to możliwe składającego pismo.

- VI W sprawozdaniach komisji zdrowia należy wyodrębnić w specjalnym punkcie sprawę obsługi skrzynek zażaleń.

Zastępca Szefa
Kancelarii Rady Państwa
Z. Sznek

**PREZYDIUM
RADY MINISTRÓW
II ZESPÓŁ
Nr 01-2371**

Warszawa, dn. 5.I.1951 r.

**TYMCZASOWE RAMOWE WYTYCZNE W SPRAWIE
ORGANIZACJI REFERATÓW PREZYDIÓW MIEJSKICH
RAD NARODOWYCH MIAST NIE STANOWIĄCYCH
POWIATÓW I PREZYDIÓW GMINNYCH
RAD NARODOWYCH****I. Organizacja**

Tworzy się następujące referaty — prezydium rad narodowych miast nie stanowiących odrębnych powiatów miejskich:

- 1) Referat Ogólno-Administracyjny
- 2) Referat Finansowy
- 3) Referat Spraw Socjalnych i Kulturalnych
- 4) Referat Wojskowy
- 5) Referat Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

— prezydium gminnych rad narodowych:

- 1) Referat Ogólno-Administracyjny
- 2) Referat Finansowy
- 3) Referat Spraw Socjalnych i Kulturalnych
- 4) Referat Wojskowy
- 5) Referat Spraw Rolnych

U w a g a:

Za zgodą prezydium wojewódzkiej rady narodowej prezydium miejskiej rady narodowej może w miarę potrzeby w ramach zatwierdzonych etatów:

- a) wyodrębnić sprawy zdrowia i utworzyć osobny referat zdrowia,
- b) wyodrębnić sprawy administracyjne i utworzyć osobny referat administracyjny,
- c) w miastach liczących ponad 10.000 mieszkańców i gospodarczo rozwiniętych utworzyć w ramach zatwierdzonych etatów w miejsce referatu gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, wydział gospodarki komunalnej i mieszkaniowej.

Podstawa:

Uchwała Rady Ministrów z dnia 27 września 1950 r. o zmianie Instrukcji Nr 3 w sprawie tworzenia wydziałów i referatów prezydium rad narodowych (Monitor Polski Nr A-106, poz. 1334).

II. Szczegółowy podział czynności**A. W prezydiach miejskich rad narodowych**

Do zakresu działania Referatu Ogólno-Administracyjnego należy:

0. Przepisy i zarządzenia ogólne
1. Sprawy organizacyjne

2. Sprawy osobowe pracowników prezydium
3. Sprawy obsługi rady narodowej i jej organów (komisji)
4. Kontrola wewnętrzna i kontrola społeczna
5. Ewidencja i kontrola ruchu ludności w miastach powyżej 5.000 mieszkańców
6. Sprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego
7. Apropowizacja oraz walka z drożyzną
8. Sprawy karno-administracyjne i sprawy karno-sądowe.

Do zakresu działania Referatu Finansowego należą następujące sprawy:

1. Budżety administracyjne miast, zakładów i przedsiębiorstw
2. Dochody
3. Kredyt komunalny, zapomogi i dotacje
4. Obrót pieniężny i bezgotówkowy
5. Dochody obce, wymiar podatków
6. Egzekucja administracyjna
7. Przymusowe ubezpieczenie rzeczowe
8. Świadczenia w naturze.

Do zakresu działania Referatu Spraw Socjalnych i Kulturalnych należą następujące sprawy:

1. Oświata, kultura i sztuka
2. Zdrowie publiczne i akcja sanitarna
3. Praca i pomoc społeczna
4. Sprawy rolnictwa i weterynarii oraz hodowli.

Do zakresu działania Referatu Wojskowego należą:

1. Sprawy administracyjno-wojskowe.

Do zakresu działania Referatu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej należą sprawy:

1. Sprawy ogólnogospodarcze
2. Drogi i place publiczne
3. Gospodarka lokalowo-mieszkaniowa
4. Sprawy budowlane
5. Zarząd nieruchomości
6. Przedsiębiorstwa Prez. Miejskiej R. N.

Niezależnie od powyższej organizacji na referaty przy Prezydium Miejskiej Rady Narodowej istnieje Urząd Stanu Cywilnego.

Do zakresu jego działania należy:

1. Sprawy Urzędu Stanu Cywilnego.

B. W prezydiach gminnych rad narodowych

Do zakresu działania Referatu Ogólnogospodarczego należą następujące sprawy:

0. Przepisy i zarządzenia ogólne
1. Sprawy organizacyjne prezydium
2. Sprawy osobowe pracowników prezydium
3. Sprawy obsługi rady narodowej i jej organów (komisji).
4. Kontrole wewnętrzne i kontrola społeczna
5. Sprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego
6. Apropowizacja oraz walka z drożyzną

7. Sprawy karno-administracyjne i karno-sądowe oraz w gminach o ludności powyżej 5.000 mieszkańców
8. Ewidencji ruchu ludności.

Do zakresu działania Referatu Finansowego należą sprawy:

1. Budżety administracyjne zakładów i przedsiębiorstw
2. Dochody
3. Kredyt komunalny, zapomogi, dotacje
4. Obrót pieniężny i bezgotówkowy
5. Dochody obce, wymiar podatków
6. Egzekucja administracyjna
7. Przymusowe ubezpieczenia rzeczowe
8. Świadczenia w naturze.

Do zakresu działania Referatu Spraw Socjalnych i Kulturalnych należą następujące sprawy:

1. Oświata, kultura i sztuka
2. Zdrowie publiczne i akcja sanitarna
3. Praca i pomoc społeczna
4. Majątek gromad
5. Sprawy ogólnogospodarcze
6. Drogi i place publiczne
7. Sprawy budowlane
8. Zarząd nieruchomości
9. Przedsiębiorstwa gminne.

Do zakresu działania Referatu Wojskowego należą:

1. Sprawy administracyjno-wojskowe.

Do zakresu działania Referatu Rolnego należą następujące sprawy:

1. Sprawy rolnictwa, weterynarii i hodowli.

Niezależnie od powyższej organizacji na referaty przy Prezydium Gminnej Rady Narodowej istnieje Urząd Stanu Cywilnego.

Do zakresu jego działania należy:

1. Sprawy Urzędu Stanu Cywilnego.

U w a g a :

W gminach liczących ponad 10.000 mieszkańców, o poważnym odsetku ludności robotniczej, Prezydium Gminnej Rady Narodowej może za zgodą Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej uchwalić w ramach zatwierdzonych etatów wyodrębnienie spraw gospodarki komunalnej i mieszkaniowej w osobny referat.

P o d s t a w a :

Uchwała Rady Ministrów z dnia 29 lipca 1950 roku o zmianie Instrukcji Nr 3 w sprawie tworzenia wydziałów i referatów prezydiów rad narodowych (Monitor Polski Nr A-93, poz. 1161).

Zastępca Dyrektora Generalnego

Wacław Morawski

Przegląd ustawodawstwa

W okresie sprawozdawczym ukazały się numery Dziennika Ustaw R. P. od 1 do 3.

Dziennik Ustaw Nr 1 z dnia 8 stycznia 1951 r. zawiera m. in.:

Ustawę z dnia 8 stycznia 1951 r. o przejęciu aptek na własność Państwa (poz. 1);

Ustawę z dnia 8 stycznia 1951 r. o aptekach (poz. 2).

Dziennik Ustaw Nr 2 z dnia 16 stycznia 1951 r. zawiera m. in.:

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 1951 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie mieszkań służbowych i mieszkań pracowniczych (poz. 7);

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 1951 r. w sprawie obowiązku uiszczenia zaliczki na podatek gruntowy za rok 1951 (poz. 10);

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 1951 r. w sprawie wywozu mienia ruchomego z obszaru Ziemi Odzyskanych (poz. 11);

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 8 stycznia 1951 r. w sprawie terminu wpłacania wkładów oszczędnościowych przez uczestników funduszu B-rolnictwa Społecznego Funduszu Oszczędnościowego (poz. 12).

Dziennik Ustaw Nr 3 z dnia 17 stycznia 1951 r. zawiera:

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1951 r. w sprawie ustalenia ulgowej stawki podatku gruntowego na rok 1951 dla rolniczych zrzeszeń spółdzielczych (poz. 17);

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów oraz Ministrów Budownictwa i Finansów z dnia 29 grudnia 1950 r. w sprawie trybu powoływania rzeczoznawców w postępowaniu ustalającym odszkodowanie za nieruchomości wyłączone dla realizacji narodowych planów gospodarczych (poz. 19);

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 19 grudnia 1950 r. w sprawie wyznaczenia władz powołanych do przyjmowania roszczeń i ustalania warunków do zaopatrzenia inwalidzkiego (poz. 21).

*

W Monitorze Polskim w tymże okresie czasu zostały ogłoszone następujące uchwały, zarządzenia, instrukcje i okólniki władz naczelnych o ogólniejszym znaczeniu:

Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 listopada 1950 r. w sprawie przywrócenia i ustalenia urzędowych nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych. (M. P. Nr A-134 z dnia 29.XII.1950 r., poz. 1720);

Uchwała Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 grudnia 1950 r. w sprawie propozycji II Światowego Kongresu Obronców Pokoju. (M. P. Nr A-135 z dnia 31.XII.1950 r., poz. 1730);

Uchwała Rady Państwa i Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 1950 r. w sprawie rozpatrywania i załatwiania odwołań, listów i zażaleń ludności oraz krytyki prasowej. (M. P. Nr A-1 z dnia 12.I.1951 r., poz. 1);

Uchwała Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1950 r. w sprawie obniżki cen niektórych artykułów powszechnego użytku. (M. P. Nr A-1 z 1951 r., poz. 5);

Uchwała Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1950 r. w sprawie obniżki cen artykułów zaopatrzeniowych i inwestycyjnych. (M. P. Nr A-1, poz. 6);

Uchwała Prezydium Rządu z dnia 29 listopada 1950 r. w sprawie szkolenia sanitarnego i ustanowienia „Oznaki Przystosowania Sanitarnego”. (M. P. Nr A-1, poz. 7);

Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 12 grudnia 1950 r. w sprawie zlecenia Prezesowi Głównej Komisji Arbitrażowej wykonywania niektórych uprawnień Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w zakresie państwowego arbitrażu gospodarczego. (M. P. Nr A-1, poz. 10);

Zarządzenie Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 1950 r. w sprawie określenia kategorii podatników i warunków, pod jakimi uścić mogą w gotówce równowartość podatku gruntowego w ziemiopłodach. (M. P. Nr A-1, poz. 11);

Instrukcja z dnia 10 stycznia 1951 r. w przedmiocie wykonania uchwały Rady Państwa i Rady Ministrów w sprawie przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania odwołań, zażaleń i listów ludności oraz krytyki prasowej (M. P. Nr A-2, poz. 16);

Uchwała Prezydium Rządu z dnia 23 grudnia 1950 r. w sprawie zadrzewienia dróg publicznych, brzegów wód otwartych i zamkniętych oraz parków wiejskich, znajdujących się na gruntach będących w posiadaniu Państwa lub instytucji uspołecznionych. (M. P. Nr A-3, poz. 39).

ULGOWA STAWKA PODATKU GRUNTOWEGO DLA ROLNICZYCH SPÓLDZIELNI PRODUKCYJNYCH NOWEGO TYPU

Ostatnio powstało szereg rolniczych spółdzielni produkcyjnych zakładanych na podstawie nowego wzorcowego statutu organizacyjnego określającego działalność rolniczych zrzeszeń spółdzielczych.

W związku z powyższym rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1951 r. w sprawie ustalenia ulgowej stawki podatku gruntowego na rok 1951 dla rolniczych zrzeszeń spółdzielczych (Dz. U. R. P. Nr 3 poz. 17) ustaliło dla tego typu spółdzielni produkcyjnych za wymieniony okres czasu ulgową stawkę podatku gruntowego w wysokości 4,5% podstawy opodatkowania.

ROZSZERZENIE KATEGORII PODATNIKÓW UPRAWNIONYCH DO UISZCZENIA PODATKU GRUNTOWEGO W GOTÓWCE

Zarządzenie Ministra Finansów z dn. 22.XII.1950 r. (Monitor Polski Nr A-1, poz. 11, z 1951 r.) wprowadziło nowe zasady w sprawie określenia kategorii podatników i warunków pod jakimi uścić mogą w gotówce równowartość podatku gruntowego w ziemiopłodach.

Mianowicie — poza korzystającymi już dotychczas z prawa do uiszczenia w gotówce równowartości całej drugiej raty podatku gruntowego za 1950 rok, płatnej w ziemiopłodach, przyznano obecnie to prawo:

1. gospodarstwom rolnym, użytkowanym przez przedsiębiorstwa państwowe, podległe Ministerstwu Górnictwa, położonym przy kopalniach (fabrykach) i oddzierzawionym pracownikom tych przedsiębiorstw;
2. wszystkim innym gospodarstwom rolnym, jeżeli:
 - a) co najmniej 20% ogólnej powierzchni gruntów gospodarstwa rolnego zajęte jest wyłącznie na uprawy szkółkarskie,
 - b) zostały nawiedzone klęską żywiołową w 1950 r., wskutek której ponad 25% obszaru zasiewów uległo zniszczeniu, a przysidia gminnych (miejscowych) rad narodowych zezwolą im na uiszczenie podatku gruntowego w gotówce zamiast w ziemiopłodach.

TERMIN WPŁACANIA ZALICZKI NA WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE SFOR

Rozporządzenie Ministra Finansów z dn. 8.I.1951 r. w sprawie terminu wpłacenia wkładów oszczędnościowych przez uczestników funduszu B — rolnictwa Społecznego Funduszu Oszczędnościowego (Dz. U. R. P.

Nr 2 poz. 12) ustaliło obowiązek wpłacenia zaliczki na poczet wymienionego wkładu za rok 1951.

Obowiązkiem tym są objęci podatnicy opłacający za rok 1950 podatek gruntowy od podstawy opodatkowania przekraczającej 240 tysięcy złotych dotychczasowych — 7.200 zł w nowej walucie w stosunku rocznym.

Zaliczka na wkład oszczędnościowy za 1951 r. wynosi 60% rocznego wkładu oszczędnościowego ustalonego na 1950 r.

Wyżej wymienieni podatnicy są obowiązani do uiszczenia zaliczki bez wezwania organu finansowego w terminie do dnia 28 lutego 1951 roku.

ZADRZEWIENIE DRÓG PUBLICZNYCH, BRZEGÓW WÓD ORAZ PARKÓW WIEJSKICH

Celem właściwego rozwiązania i zrealizowania w okresie Planu 6-letniego problemu zadrzewień przydrożnych, przywodnych i parkowych — Prezydium Rządu uchwaliło dn. 23 grudnia 1950 r. (Monitor Polski Nr A poz. 39) następujące wytyczne, dotyczące rozbudowy i utrzymania oraz racjonalnego zagospodarowania tych zadrzewień na gruntach będących w posiadaniu Państwa lub instytucji społecznych.

Do przeprowadzenia akcji zadrzewieniowej zostały zobowiązane Ministerstwa: Komunikacji, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Leśnictwa i podległe im organy.

Przy doborze drzew i krzewów na cele zadrzewieniowe należy przestrzegać:

- użycia gatunków miejscowego pochodzenia,
- dostosowania gatunków do lokalnych warunków glebowych i klimatycznych,
- wprowadzenia maksymalnej ilości gatunków szybko-rosnących, jak topola, brzoza i modrzew,
- zwiększenia udziału gatunków miododajnych, jak lipa i akacja, oraz cennych liściastych, jak dąb rodzimy, jesion, jawor, klon, wiąz i olsza czarna.

Forma zadrzewień oraz dobór gatunków i odmiana drzew powinny stanowić całość z otaczającym krajobrazem oraz wpływać korzystnie na sąsiadujące uprawy rolne i ogrodnicze.

Dla zapewnienia ciągłości zadrzewień jako zasadniczego elementu krajobrazowego przyjmuje się obowiązującą zasadę, że po usunięciu drzew stanowisko zadrzewieniowe powinno być bez zwłoki uzupełnione młodymi drzewkami. Wyjątek stanowią te przypadki, gdy częściowa lub zupełna likwidacja obiektu zadrzewieniowego podyktowana jest względami użyteczności społecznej.

W celu zapewnienia jak najszerszego udziału czynnika społecznego w akcji zadrzewień **zobowiązuje się prezydium rad narodowych wszystkich szczebli do powołania terenowych komisji zadrzewień.**

Minister Oświaty w porozumieniu z Ministrem Leśnictwa opracuje zasady włączenia młodzieży (szkół, harcerstwa itd.) do stałej akcji ochrony drzew.

TRYB POWOŁYWANIA RZECZOZNAWCÓW W POSTĘPOWANIU O ODSZKODOWANIE ZA WYWŁASZCZENIE DLA REALIZACJI NARODOWYCH PLANÓW GOSPODARCZYCH

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów oraz Ministrów: Budownictwa i Finansów z dnia 29 grudnia 1950 r. ustaliło następujący tryb powoływania rzeczoznawców w postępowaniu ustalającym odszkodowanie

za nieruchomości wywłaszczone dla realizacji narodowych planów gospodarczych (Dz. U. R. P. Nr 3 poz. 19 z 1951 r.).

Rzeczoznawców w liczbie od 12 do 24 osób powołuje na okres 2 lat i wpisuje na listę rzeczoznawców prezydium wojewódzkiej rady narodowej (prezydium rady narodowej w m. st. Warszawie i w m. Łodzi).

Na ogólną liczbę rzeczoznawców prezydium rady narodowej samo wyznacza $\frac{1}{4}$, a powołuje $\frac{1}{4}$ spośród kandydatów zgłoszonych przez zarząd oddziału wojewódzkiego Związku „Samopomoc Chłopska“, połowę zaś w równych częściach — spośród kandydatów organizacji wskazanych przez Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministra Budownictwa Miast i Osiedli. Listy rzeczoznawców powinny być ułożone w taki sposób, by zapewniały odpowiednio do potrzeb województwa liczbę rzeczoznawców w zakresie szacowania każdego rodzaju wartości majątkowych.

Rzeczoznawcą może być osoba, która posiada obywatelstwo polskie, korzysta z pełni praw obywatelskich i cywilnych, zamieszkuje na terenie województwa, posiada kwalifikacje, które dają rękojmię fachowego i sumiennego wykonania obowiązków rzeczoznawcy oraz wyraziła zgodę na pełnienie tych obowiązków.

Prezydium wojewódzkiej rady narodowej skreśli rzeczoznawcę z listy w razie utracenia przez niego któregośkolwiek z wymienionych warunków.

W razie skreślenia rzeczoznawcy z listy prezydium wojewódzkiej rady narodowej uzupełnia listę osobą z tej samej grupy, do której należał rzeczoznawca skreślony z listy.

Strony w postępowaniu o ustalenie odszkodowania mają prawo wskazać po jednym rzeczoznawcy, który ma być wysłuchany, spośród rzeczoznawców danej specjalności. W razie niemożności wykonania obowiązku rzeczoznawcy przez osobę wskazaną — rzeczoznawcę wyznacza prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

NOWA ORGANIZACJA WŁADZ POWOŁANYCH DO PRZYJMOWANIA ROSZCZEŃ I USTALANIA WARUNKÓW DO ZAOPATRZENIA INWALIDZKIEGO

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 19 grudnia 1950 r. (Dz. U. R. P. Nr 3 poz. 21) określiło nową organizację władz właściwych do przyjmowania roszczeń i ustalenia warunków do zaopatrzenia inwalidzkiego.

W porównaniu z poprzednio obowiązującymi przepisami nowe rozporządzenie wprowadza tę zasadniczą zmianę, że uchyla właściwość prezydiów powiatowych rad narodowych w zakresie wyżej wymienionym, działających dotychczas jako pierwsza instancja.

Zasady nowej organizacji władz w zakresie roszczeń inwalidzkich przedstawiają się następująco:

Władzami powołanymi do przyjmowania roszczeń do zaopatrzenia inwalidów i wniosków o uznanie osób za zaginione bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych, tudzież do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego w tych sprawach są prezydium wojewódzkich rad narodowych.

Władzami, powołanymi do orzekania o związku przyczynowym uszkodzeniu zdrowia ze służbą wojkową, o stopniu utraty zdolności zarobkowej spowodowanej tym uszkodzeniem oraz o prawie do dodatku na

pielęgnację i o wysokości tego dodatku, jako też o zagnięciu bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych, są inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie w pierwszej instancji, a inwalidzkie komisje odwoławcze w drugiej i ostatniej instancji.

Inwalidzkie komisje rewizyjno-lekarskie i inwalidzkie komisje odwoławcze działają przy prezydiach wojewódzkich rad narodowych.

W skład inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej wchodzi: jako przewodniczący pracownik wydziału pracy i pomocy społecznej prezydium wojewódzkiej rady narodowej należycie obeznany ze sprawami inwalidzkimi, wyznaczony przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej oraz jako członkowie:

- 1) dwaj lekarze, z których jeden jest lekarzem wydziału pracy i pomocy społecznej, a drugi lekarzem czynnej służby wojskowej wyznaczonym przez władze wojskowe,
- 2) pracownik wydziału finansowego prezydium wojewódzkiej rady narodowej wyznaczony przez kierownika tego wydziału.

Lekarz wydziału jest z urzędu referentem komisji.

W skład komisji odwoławczej wchodzi: jako przewodniczący pracownik wydziału pracy i pomocy społecznej prezydium wojewódzkiej rady narodowej należycie obeznany ze sprawami inwalidzkimi, wyznaczony przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej, oraz jako członkowie:

- 1) lekarz wyznaczony do spraw inwalidzkich przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej,
- 2) lekarz czynnej służby wojskowej wyznaczony przez władze wojskowe,
- 3) pracownik wydziału finansowego prezydium wojewódzkiej rady narodowej wyznaczony przez kierownika tego wydziału,
- 4) przedstawiciel Związku Bojowników o Niepodległość i Demokrację.

Lekarz wyznaczony do spraw inwalidzkich przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej jest z urzędu referentem komisji.

Przedstawiciela Związku Bojowników o Niepodległość i Demokrację i jego zastępcę powołuje właściwe prezydium wojewódzkiej rady narodowej spośród kandydatów przedstawianych przez miejscowy zarząd okręgowy Związku Bojowników o Niepodległość i Demokrację.

Przewodniczący i członkowie inwalidzkiej komisji rewizyjno-lekarskiej nie mogą brać udziału w posiedzeniach inwalidzkiej komisji odwoławczej.

Głosy prasy

RADY NARODOWE ROZPATRUJĄ LISTY I ZAZALENIA

Dzielnicowa Rada Narodowa Warszawa — Południe pierwsza spośród dzielnicowych rad narodowych stolicy przystąpiła do realizacji uchwały Rady Państwa i Rady Ministrów, dotyczącej rozpatrywania i załatwiania listów i zażeń ludności.

Na ostatniej swej sesji Rada uchwaliła jednomyślnie rezolucję zalecającą członkom Prezydium i członkom komisji zorganizowanie codziennych otwartych przyjęć interesantów. Jednocześnie zobowiązano cały aktyw Rady do wnikliwej kontroli publikowanych w prasie listów i zażeń lud-

Tam gdzie przepisy mówią o prezydiach wojewódzkich rad narodowych mają one odpowiednie zastosowanie do prezydiów rad narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi.

Sprawy nie załatwione do dnia wejścia w życie omawianego rozporządzenia będą załatwione w trybie określonym w tym rozporządzeniu, które wchodzi w życie dn. 1 lutego 1951 r.

PRZEDŁUŻENIE TERMINÓW PRZEWIDZIANYCH W PRZEPISACH O MIESZKANIACH SŁUŻBOWYCH I PRACOWNICZYCH

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3.I.1951 r. (Dz. U. R. P. Nr 2, poz. 7) przedłużyło terminy przewidziane w przepisach o mieszkaniach służbowych i pracowniczych odnośnie trybu ich wejścia w życie. Obecnie obowiązują następujące terminy:

Pracodawca dokona do dnia 31 marca 1951 r. przydziału lokali mieszkalnych zajmowanych przez pracowników w dniu dokonania przydziału, jeżeli lokale te uważa się za mieszkania służbowe lub pracownicze.

W przypadku przejścia pracownika do służby (pracy) u innego pracodawcy w okresie od dnia otrzymania mieszkania do dnia wejścia w życie przepisów o mieszkaniach służbowych i pracowniczych, jeżeli przejście nastąpiło przy zachowaniu wymogów uzasadniających otrzymanie mieszkania zastępczego — przydziału dokona nowy pracodawca w terminie do dnia 31 marca 1951 r.

O ile zaś zmiana miejsca pracy nastąpiła w okolicznościach, które nie dawały podstaw do otrzymania mieszkania zastępczego, lecz dawny pracodawca nie skorzystał z prawa żądania do opróżnienia lokalu — nowy pracodawca dokona przydziału mieszkania zajmowanego przez pracownika w terminie do dnia 30 czerwca 1951 r.“

NADZÓR NAD APTEKAMI

W celu stworzenia właściwych podstaw dla planowego i sprawnego zaopatrzenia ludności w leki — Sejm Ustawodawczy dnia 8 stycznia 1951 r. uchwalił ustawę o przejęciu aptek na własność Państwa.

Ustawa o aptekach stanowi, że bezpośredni nadzór nad aptekami sprawują prezydium wojewódzkich rad narodowych.

Minister Zdrowia ustali w drodze rozporządzenia wydanego za zgodą Prezesa Rady Ministrów zasady wykonywania bezpośredniego nadzoru nad aptekami oraz szczegółowy zakres uprawnień organów nadzorczych.

ności, jak również krytycznych notatek dotyczących spraw związanych z dzielnicą.

DRN Warszawa — Zachód, oprócz powzięcia decyzji o rozszerzeniu przyjęć popołudniowych, utworzyła przy Prezydium specjalny referat odwołań, listów i zażeń, który rozpatrywać będzie skargi i interwencje ludności.

Nową formę przyjęcia z pomocą ludności pracującej wprowadziła Dzielnicowa Rada Narodowa Warszawa — Śródmieście. Polega ona na wspólnych naradach wytwórczych pracowników poszczególnych działów administracyjnych w Prezydium Rady z odnośnymi komisjami. W czasie

narad komisje, utrzymujące bezpośredni kontakt z ludnością, występować będą z odpowiednimi wnioskami, mającymi na celu zwracanie uwagi aparatu administracyjnego Rady na zgłoszone w zażaleniach czy prośbach potrzeby mieszkańców. (Sztandar Młodych Nr 8).

Jak bardzo uchwała Rady Państwa i Rady Ministrów była potrzebna, może świadczyć fakt, że już w pierwszy poniedziałek przyjęć do Rady Narodowej i Dzielnicowych Rad Narodowych w Łodzi, zgłosiło się aż 120 obywateli z najrozmaitszymi skargami i zażaleniami. Na przyjęciach były poruszane sprawy niemal z każdej dziedziny życia, sprawy przeważnie istotne i ważne, bo dotyczące warunków bytowych ludności pracującej. W większości skarg interesanci żalili się na biurokratyczny sposób załatwiania ich spraw przez różne instytucje, wskutek czego narażeni są na stratę czasu.

Większość petentów odeszła z zadowoleniem. W ich obecności polecono kierownikom właściwych wydziałów, aby natychmiast zainteresowali się złożonymi skargami. Było to możliwe dzięki temu, że w tym samym czasie, kiedy członkowie prezydium rad narodowych załatwiali interesantów, wszyscy kierownicy wydziałów prezydium byli w biurze; wystarczyło więc połączyć się z nimi telefonicznie, aby zbadać szczegóły sprawy i z miejsca wydać odpowiednie polecenia.

Przyjęcia w radach narodowych będą się odtąd odbywały w każdy poniedziałek, co niewątpliwie przyczyni się do zacieśnienia kontaktu między władzami a ludnością, a co za tym idzie — do szybszego załatwiania żywotnych spraw mas pracujących Łodzi. (Życie Warszawy Nr 15).

Na ostatniej sesji Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie, w podsumowaniu dotychczasowej działalności Prezydium Woj. R. N. jak i terenowych rad narodowych wiele uwagi poświęcono sprawie wzmocnienia łączności z masami pracującymi, jako najważniejszego zadania w pracy rad.

Skład socjalny prezydiów przedstawia się następująco: około 70% chłopów, 25% robotników, 5% inteligencji pracującej.

Dla umożliwienia bezpośredniej łączności społeczeństwa z prezydiami rad na szczeblu powiatowym i wojewódzkim, zorganizowano spotkania przewodniczących prezydiów w oznaczonych dniach tygodnia.

Ob. Geraga, Przewodniczący Prezydium Woj. R. N. w Rzeszowie, odbył ponadto spotkania ze społeczeństwem w Przemyślu i Jarosławiu. Spotkania te cieszyły się wielką frekwencją miejscowej ludności. Omawiano na nich wiele żywotnych spraw i wnoszono dęzyderaty, zmierzające do podniesienia warunków materialnych i kulturalnych mas pracujących i do usprawnienia gospodarki w powiecie.

W akcji ścisłego powiązania swych prac i włączenia do nich szerokiego ogółu — mas pracujących, odznaczają się prezydium rad powiatowych w Krośnie i Przemyślu. (Nowiny Rzeszowskie Nr 3).

KOMITETY BLOKOWE BIORĄ AKTYWNY UDZIAŁ W GOSPODARCE MIEJSKIEJ

Miejska Rada Narodowa w Krakowie uchwaliła w dniu 28 lutego 1950 r. statut organizacyjny komitetów blokowych, a wybory zostały przeprowadzone w okresie od 27.VI. do 10.XI. 1950 r. i mieszkańcy 553 bloków wybrali swych przedstawicieli. Komitety są reprezentantami mieszkańców bloku i wyrażicielami ich wspólnych interesów, o ile chodzi o poprawę warunków życiowych na terenie bloku. Równno-

cznie jednak są one społecznym aparatem pomocniczym Miejskiej Rady Narodowej i tym sposobem realizuje się powiązanie nawet w drobnych sprawach codziennego życia klasy pracującej miasta z Miejską Radą Narodową jako reprezentacją lokalnej władzy ludowej.

Przed komitetami blokowymi stoją rozliczne zadania jak: troska o należyty stan nieruchomości, poprawa warunków zdrowotnych, czuwanie nad przestrzeganiem regulaminu porządku domowego, kontrola świadczeń ubocznych, pobieranych przez administratorów na utrzymanie domu, kontrola pomieszczeń itp.

Ale nie tylko przez drobne a życiowe sprawy wiążą komitety blokowe Miejską Radę Narodową z szerokimi masami pracującej ludności. Aparat ten ma służyć państwu pomocą w realizacji wielkich i ważnych zadań jak: wykonanie Planu 6-letniego, walka z analfabetyzmem, obrona pokoju. Komitety Blokowe dostarczają kadr dla mających powstać dzielnicowych rad narodowych. Już obecnie komitety będą mogły przekazywać istotnie i należyście oświetlone zagadnienia pod obrady Miejskiej Rady Narodowej. W ten sposób komitety stają się przedłużonym ramieniem Miejskiej Rady Narodowej i najniższą komórką w systemie jej pracy. (Gazeta Krakowska Nr 3).

ŻYCIE KULTURALNO-OSWIATOWE

Członkowie Powiatowej Rady Narodowej w Namysłowie wykazują wiele zainteresowania wszelkimi przejawami życia mieszkańców. Ostatnio poświęcili oni na wyjazdowej sesji w Jakubowicach większą część dyskusji omówieniu konieczności wyremontowania sali teatralnej w Namysłowie.

Na terenie pow. namysłowskiego jest w chwili obecnej czynnych 49 kursów dla analfabetów. Uczęszczający na kursy są otaczani szczególną opieką przez namysłowską P.R.N., która wysłała się m. in. o to, że wszyscy analfabeci zostali zbadani przez okulistę w celu dostarczenia potrzebnych okularów. Ponadto biedniejsi słuchacze otrzymali pomoc w formie obuwia, odzieży i pomocy naukowych. (Opolski Dziennik Zachodni Nr 2).

Staraniem Prezydium Woj. R. N. w Opolu odbudowano i oddano do użytku w roku ubiegłym szkołę podstawową w spółdzielni produkcyjnej Bierdzany, a w najbliższym czasie zakończony zostanie remont szkoły w Idzikowicach i internatu szkolnego w Opolu.

Jak wykazuje podsumowanie dotychczasowej pracy terenowych rad narodowych w związku z przejęciem agendy po byłym Kuratorium Szkolnym przez organa rad narodowych, zaopatrzenie szkół, kontrola nad nimi i wnikanie w ich potrzeby są pomyślnie rozwiązywane. Ponadto cały szereg tworzących się na Opolszczyźnie ognisk kulturalnych świadczy o wydatnej pomocy udzielanej przez rady narodowe. Część tych ognisk została już upaństwowiona.

Ponieważ dziedzina oświaty łączy się ściśle z działalnością teatrów, prowadzone są prace przy odbudowie teatrów w Raciborzu i Koźlu, które zostaną w pierwszych miesiącach b.r. oddane do użytku. (Opolski Dziennik Zachodni Nr 9).

Dnia 31 grudnia ub. r. odbyło się uroczyste otwarcie szkoły w Nowej Wsi, gm. Ojrzeń, w pow. ciechanowskim. Społeczeństwo tej gminy dla uczczenia Święta Pracy i Maja zobowiązało się z własnych funduszy i własnymi siłami wybudować nową szkołę, gdyż stara była niewystarczająca; zobowiązanie to zostało sumiennie wypełnione. Bardzo chętnie pomagała przy budowie młodzież szkolna.

Otwarcie szkoły odbyło się podczas nadzwyczajnej, otwartej sesji GRN. (Trybuna Ludu z dnia 9.I.50 r.).

Adres redakcji: Aleje Ujazdowskie nr 3 Kancelaria Rady Państwa tel. 89000-005 Red. — 131. Sekr. — 263.

Redaguje Komitet. Przyjmowanie interesantów codziennie od 12 — 14.

Prenumerata 1 egz kwartalnie 7 zł 20 gr

Redakcja rękopisów nie zwraca

Prenumerata przymuje P P K „Ruch — Oddz Woj. w Warszawie Srebrna 16. tel. 80420 na konto PKO nr I — 6800.

Wydawca: Spółdzielnia Wyd.-Oświat. „Czytelnik“ Drukarnia Nr 2 Spółdz. Wyd.-Ośw. „Czytelnik“, Marszałkowska 3/5 B-2-15507

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Żychlinie zapytuje, czy w czasie sesji Miejskiej Rady Narodowej obywatele znajdujący się na sali, a nie będący członkami rady, mogą zabierać głos przy każdym punkcie porządku dziennego, czy tylko w punkcie: zapytania i wolne wnioski?

Odpowiedź:

Prawo do zabierania głosu na sesjach rad narodowych służy w kolejności zgłoszeń członkom rady. Poza kolejnością mogą zabierać głos, stosownie do § 11 regulaminu wzorowego obrad (Monitor Polski Nr A-57, poz. 651), jedynie członkowie prezydium oraz przedstawiciele władz zwierzchnich.

Ponadto przewodniczący w każdym czasie, gdy uzna to za stosowne, może udzielić głosu poszczególnym osobom spośród publiczności znajdującej się podczas obrad na sali. Winien on to uczynić, gdy osobami pragnącymi zabrać głos są ludzie pracy, których interesów bezpośrednio dotyka sprawa, będąca przedmiotem obrad, oraz gdy zachodzi prawdopodobieństwo, że wystąpienia ich przyczynią się do lepszego naświetlenia rozpatrywanego zagadnienia. Udzielając głosu osobom spośród publiczności, przewodniczący winien czuwać nad tym, aby radni mieli zawsze prawo wypowiedzenia się przed gośćmi.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Alkowie zapytuje, czy gminna rada narodowa może powołać w skład komisji oświaty i kultury osoby pełnoletnie nie mające ukończonych 21 lat życia, mając na uwadze przepis art. 7 § 1 ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. 1946 r. Nr 3, poz. 26), przewidujący, że członkami rady mogą być jedynie osoby, które ukończyły 21 lat życia.

Odpowiedź:

Gminna rada narodowa może powołać w skład komisji spośród osób nie będących członkami rady, także te osoby pełnoletnie, które nie ukończyły jeszcze 21 lat życia.

Uzasadnienie:

Art. 7 § 1 ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 3, poz. 26), przewidujący dla członków rad narodowych jako najniższą granicę wieku — 21 lat życia nie ma zastosowania do osób, które mogą być powoływane spoza grona rady w skład komisji.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Ornece zapytuje, czy sekretarz Prezydium Rady Narodowej może być nieetatowym członkiem prezydium, nie pobierającym za swą pracę na tym stanowisku żadnego wynagrodzenia, a otrzymującym pobory z innego źródła?

Odpowiedź:

Sekretarz prezydium miejskiej rady narodowej nie może być nieetatowym członkiem prezydium, gdyż praca w prezydium wymaga całkowitego oddania się pracy w prezydium rady narodowej. Osoba, której głównym zajęciem jest praca poza prezydium rady narodowej może być jedynie nieetatowym członkiem prezydium.

Uzasadnienie:

§ 11 uchwały Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. — instrukcja Nr 2 w sprawie składu, podziału pracy i trybu działania prezydiów rad narodowych (Monitor Polski Nr A-57, poz. 654) przewiduje, że przewodniczący prezydium i jego zastępcy oraz sekretarz są stale urzędującymi członkami prezydium. Przewodniczący prezydium, jego zastępcy i sekretarz otrzymują uposażenie, którego wysokość normuje instrukcja Nr 4.

Wyjątek w tej materii przewidziany jest odnośnie zastępcy przewodniczącego prezydium gminnej rady narodowej.

Sprawa ta jednak została w sposób wyraźny wyjaśniona w piśmie okólnym Kancelarii Rady Państwa i Prezydium Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 1950 r. w sprawie składu i podziału pracy w prezydiach gminnych rad narodowych (Rada Narodowa Nr 11, 12, 13 z 1950 r.).

Przewidziano tam, że w wyjątkowych wypadkach w przypadku braku kandydatów na zastępcę przewodniczącego o odpowiednich kwalifikacjach do prowadzenia jednego z referatów prezydium można zezwolić tymczasowo, aby nowoobрани spośród członków rady zastępca przewodniczącego prezydium nie był stale urzędującym etatowym członkiem prezydium.

Pracownik Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Lesznie zapytuje, czy przynany mu przez Komisję Kwalifikacyjną przy Radzie Państwa dla kierowników organów kontroli i inspektorów kontroli zwiększony dodatek funkcyjny przysługuje mu w dalszym ciągu i w roku 1951, czy też dodatki funkcyjne otrzymują jedynie pracownicy wymienieni w uchwale Rady Ministrów z dnia 5 lipca 1950 r.?

Odpowiedź:

Dodatek funkcyjny przysługuje b. inspektorowi prezydium powiatowej rady narodowej w r. 1951 tylko w tym wypadku, o ile jest on w dalszym ciągu inspektorem kontroli w referacie kontroli prezydium powiatowej rady narodowej.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Gliwicach zapytuje, czy budowle niemieszkalne, np. magazyn, przebudowane na cele mieszkalne, są zwolnione od podatku od nieruchomości?

Odpowiedź:

Przebudowa budowli niemieszkalnych na cele mieszkalne nie daje prawa do zwolnienia od obowiązku podatkowego w zakresie podatku od nieruchomości.

Wynika to wyraźnie z postanowień art. 18 ust. 1 lit. a ustawy z dnia 3.VII.1947 r. o popieraniu budownictwa (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 270), które ten właśnie podatek wyłączają wyraźnie spośród ulg, przysługujących tego rodzaju przebudowie.

Zestawianie jej z naprawą budynku mieszkalnego i wyprowadzenie stąd wniosku o nierówność prawa w obu tych przypadkach mimo jed-

nakowego, bo wynoszącego ponad 65% wartości danej nieruchomości, jest niesłuszne ze stanowiska nie tylko analogii przebudowy i jej kosztów oraz brzmieniu wymienionej ustawy, ale także i z punktu widzenia zamierzeń, jakie ta ustawa ma osiągnąć.

Jeśli bowiem budowla niemieszkalna i niezniszczona, a tylko o takich właśnie budowlach jest mowa w wymienionych postanowieniach prawnych, zostaje poddana przebudowie na cele mieszkalne, to powiększenie zapasu mieszkań następuje tu kosztem zapasu potrzebnych gospodarce narodowej budowli użytkowych, a więc powiększenie to ma charakter względny, a nie bezwzględny. Ponadto nic nie uzasadniałoby zwolnienia w zakresie podatku od nieruchomości — budowli nienaprawianej, lecz jedynie poddawanej przebudowie, w której wyniku powstaje nie nowa budowla, lecz jedynie już istniejący budynek przeznaczony zostaje na inne niż dotychczas cele użytkowe, mianowicie na lokale mieszkalne. Lokale te zwolnione są od podatku od lokali.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Stanisławowie, zapytuje, czy w wypadku niemożności pełnienia funkcji przewodniczącego w czasie całej sesji przez osobę wybraną na pierwszym posiedzeniu, należy wybrać nowego przewodniczącego obrad, czy też funkcję przewodniczącego może pełnić sekretarz obrad?

Odpowiedź:

W wypadku niemożności pełnienia obowiązków przez wybranego na sesji przewodniczącego obrad, nie należy wybierać drugiego przewodniczącego, lecz zastąpić go może wybrany przez radę narodową sekretarz obrad.

Uzasadnienie:

Podany pogląd opiera się na postanowieniach § 4 regulaminu ramowego obrad rad narodowych, który przewiduje, że natychmiast po dokonaniu wyboru przewodniczący obrad obejmuje przewodnictwo i przewodniczy na wszystkich posiedzeniach sesji. Zastępuje go sekretarz obrad, który jednocześnie nadzoruje prowadzenie protokołu.

Podany regulamin jest regulaminem ramowym, jeśli przeto gminna

rada narodowa swą uchwałą wprowadzi odmienne postanowienia regulaminowe, to obowiązuje regulamin uchwalony przez radę.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Józefince zapytuje, czy komisja urządzenia osiedli gminnej rady narodowej może składać się z 2-ch osób i z ilu członków winny składać się komisje rady?

Odpowiedź:

Komisja urządzenia osiedli gminnej rady narodowej winna składać się co najmniej z 3-ch członków. Poszczególne komisje gminnej rady narodowej mogą składać się z liczby członków nie mniejszej niż 3 i nie większej od dziewięciu, w zależności od miejscowych potrzeb.

Uzasadnienie:

§ 9 uchwały Rady Państwa z dnia 12 maja 1950 r. w sprawie tymczasowych wytycznych dla powoływania i działalności rad narodowych (Monitor Polski Nr A-57, poz. 652) przewiduje, że rada narodowa określa liczbowy skład komisji w zależności od miejscowych potrzeb, przy czym poszczególne komisje gminnych rad narodowych mogą liczyć najwyżej dziewięciu członków.

Przepis ten określa jedynie górną granicę członków jaka może zasiadać w poszczególnych komisjach gminnej rady narodowej, nie podając dolnej liczby członków komisji gminnej rady narodowej.

Jednak z § 11 podanej wyżej uchwały, przewidującego, że przewodniczącego komisji wybiera rada narodowa, zastępcę przewodniczącego oraz sekretarza wybiera komisja ze swego grona, wynika, że liczba członków poszczególnych komisji nie może być mniejsza od trzech.

Komisja gminnej rady narodowej składająca się z dwóch osób nie byłaby zdolna do spełnienia tych obszernych zadań, jakie nakłada na komisje ustawa z 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej i uchwała Rady Państwa z 12 maja 1950 r. w sprawie tymczasowych wytycznych dla powoływania i działalności komisji rad narodowych (Monitor Polski Nr A-57, poz. 652).

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Inowłodziu zapytuje, czy pracownicy, posiadający mieszkanie w ośrodkach wypoczynkowych i w nich zatrudnieni obowiązani są do opłacania podatku od lokali?

Odpowiedź:

Lokale zajmowane przez pracowników ośrodka wczasowego w domach wczasów pracowniczych podlegają podatkowi od lokali. Według postanowień art. 26 ust. 1 i 2 dekretu o podatkach komunalnych obowiązek podatkowy w zakresie podatku od lokali ciąży na najemcach, którymi w rozumieniu tego dekretu są lokatorzy główni. Jeśli więc Fundusz Wczasów Pracowniczych jest takim najemcą, także w stosunku do lokali, zajmowanych przez pracowników ośrodka wypoczynkowego, to nie oni, lecz Fundusz jest obowiązany do opłacania podatku przypadającego od tych lokali, chyba, że są oni podnajemcami, obowiązany w myśl art. 7 dekretu z dnia 28.VII.1948 r. o najmie lokali (Dz. U. R. P. z roku 1950 Nr 51, poz. 479) do płacenia oddzielnie czynszu. W takim bowiem razie byłiby ci pracownicy, a nie Fundusz podatnikami podatku od lokali, jak o tym stanowi art. 26 ust. 3 wymienionego na wstępie dekretu.

Dr St. Dusznik

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Inowłodziu zapytuje, czy osoby przebywające na wczasach należy wykazywać w sprawozdaniach kwartalnych dla G.U.S., jako czasowo zamieszkałe?

Odpowiedź:

Osoby, przebywające na wczasach, zamieszkują tam czasowo, wobec tego, jako niestali mieszkańcy, powinny być wykazywane w przeznaczonych na ten cel rubryce w sprawozdaniach kwartalnych dla G.U.S. zgodnie z instrukcją G.U.S. z 1.XI.1950 r. w sprawie sporządzania kwartalnych sprawozdań ruchu ludności.

Ob. B. Kropiwnicki, sołtys gromady Dalekie, zapytuje, czy majątek gromady przeszedł na Skarb Państwa, jako majątek samorządowy w związku z ustawą z 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej?

Odpowiedź:

Majątek gromadzki nie przeszedł na Skarb Państwa, a nadal pozostaje własnością gromady.

Uzasadnienie:

Art. 15 ust. 3, ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294), głosi, że gromada jest podmiotem majątku, dobra gromadzkiego i innych praw majątkowych.

Art. 32 ust. 2, ustawy z 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 130) mówi, że majątek dotychczasowych (zniesionych) związków samorządu terytorialnego z mocy prawa staje się majątkiem Państwa.

Wspomniana ustawa o terenowych organach jednolitej władzy państwowej pozostawia jednak w mocy dotychczasowe przepisy o gromadach i organach gromadzkich do czasu odrębnego uregulowania ustawowego.

Wobec tego gromada nadal jest podmiotem majątku, dobra gromadzkiego i innych praw majątkowych.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Inowłodziu zapytuje, czy Fundusz Wczasów Pracowniczych, jako prowadzący ośrodki wypoczynkowe w gminie, obowiązany jest do opłacania podatku od lokali?

Odpowiedź:

Fundusz Wczasów Pracowniczych jest obowiązany do opłacania podatku od lokali w swych ośrodkach wypoczynkowych. Zwolnienie bowiem Funduszu od tego podatku nie wynika z przepisów art. 25 pkt. 1, 2 i 3 dekretu o podatkach komunalnych. Zwolnienia przewidziane w tych przepisach dotyczą tylko przypadków, gdy lokale są nieodnajmowane i nie oddane bezpłatnie do użytkowania osobom trzecim. Dotyczyć zatem może lokali, które zarząd ośrodka wypoczynkowego zajmuje na cele administracyjne dla własnych potrzeb, np. na biuro (ale nie na mieszkania pracowników). — To stanowisko zajmuje Min. Finansów (D V/5655/1/49) jak również jest ono zgodne ze stanowiskiem b. Min. Adm. Publicznej (Nr S. F. III—1—35/49).

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Zielonej Górze zapytuje, czy zastępcy przewodniczącego prezydium miejskiej rady narodowej, który zajmuje równocześnie stanowisko przewodniczącego Miejskiej Komisji Planowania Gospodarczego przysługuje druga „pensja“ z tytułu spełnianej drugiej funkcji?

Odpowiedź:

Zastępcy przewodniczącego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej pełniącemu równocześnie funkcję przewodniczącego Miejskiej Komisji Planowania Gospodarczego przysługuje tylko jedno uposażenie, mianowicie uposażenie przewidziane w instrukcji Nr 4.

Uzasadnienie:

Załącznik do uchwały Rady Ministrów z dn. 12 lipca 1950 r. — instrukcja Nr 11 w sprawie zaszeregowania pracowników wojewódzkich i powiatowych komisji planowania gospodarczego (Monitor Polski Nr A-97, poz. 1220) przewiduje, że gdy przewodniczącym komisji planowania gospodarczego miasta liczącego poniżej 100.000 mieszkańców jest zastępca przewodniczącego prezydium miejskiej rady narodowej, wówczas pobiera on uposażenie określone w uchwale Rady Ministrów z dn. 17 kwietnia 1950 r. — instrukcja Nr 4 w sprawie uposażenia przewodniczących, zastępców przewodniczących i sekretarzy prezydiów rad narodowych (Monitor Polski Nr A-57, poz. 656), a więc tylko jedno uposażenie.

Mgr. St. Słubowski

W sprawie pokrywania kosztów nakładów inwestycyjnych dokonanych bez uprzedniego zawarcia umowy — Główna Komisja Arbitrażowa w dniu 31 orzekła:

Jednostka gospodarki społecznej, w której nieruchomości poczynione zostały za jej wiedzą i bez sprzeciwu z jej strony nakłady inwestycyjne przez inną jednostkę gospodarczą, w której posiadaniu nieruchomości się znajdowała, obowiązana jest do zwrotu kosztów tych nakładów, chociażby w przedmiocie korzystania z tej nieruchomości i przeprowadzenia odnośnych robót nie zawarła uprzednio umowy (Nr OK. III. A. 187/50).

Uzasadnienie:

Miejska Rada Narodowa m. X postanowiła oddać Zakładom Y dom na przedszkole. Umowa szczegółowa

nie została zawarta, mimo to Zakłady przystąpiły do remontu budynku, o czym zawiadomiły Prezydium MRN, a ponieważ nie otrzymały odpowiedzi, po dokonaniu remontu, zwróciły się do Prezydium Miejskiej Rady Narodowej o zwrot wyłożonych kosztów remontu, powołując się na to, że Prezydium MRN zamierza dom zatrzymać w przyszłości do własnego użytku.

Aczkolwiek Prezydium MRN nie uznaje roszczenia, zarzucając, że Zakłady podjęły remont budynku na własne ryzyko i dlatego nie mogą kosztami tego remontu obciążać Prezydium, to jednak należy mieć na uwadze, co następuje: wprawdzie Zakłady podjęły remont bez uprzedniego zawarcia umowy z Prezydium MRN, jednakże o podjęciu remontu powiadomiły je. Remont prowadzony był przez szereg miesięcy i przez cały ten czas Prezydium MRN nie podjęło żadnych kroków, które by świadczyły o tym, że jest przeciwne prowadzeniu robót; Prezydium MRN miało nie tylko możliwość ale i obowiązek natychmiast po otrzymaniu pisma, zawiadamiającego o przystąpieniu do remontu, zabronić Zakładom podjęcia remontu budynku, skoro było temu przeciwne; Prezydium MRN jednak nic w tym kierunku nie zrobiło; w tych warunkach uznać należy, że Zakłady, prowadząc remont budynku, działały w dobrej wierze i dlatego należy się im zwrot kosztów za poczynione nakłady w budynku, który pozostaje w zarządzie Prezydium MRN.

Jedna z Wojewódzkich Komisji Planowania Gospodarczego zapytuje, jakie potrącenia należy uwzględnić przy wypłacie wynagrodzenia za wykonane zlecone prace typu prac naukowych?

Odpowiedź:

Zagadnienie potrąceń przy wypłacie należności z tytułu wykonanej pracy naukowej jest uregulowane w następujących przepisach prawnych:

- 1) art. 4 ust. 2 i art. 11 ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 41);
- 2) w § 10 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 17 marca 1949 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o podatku od wynagrodzeń (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 98);

3) w okólniku Ministra Skarbu z dnia 31 marca 1949 r. w sprawie ustalenia norm kosztów użytkowania wynagrodzeń osób określonych w art. 4, ust. 1, pkt. 2, ust. 2 i 3 ustawy o podatku od wynagrodzeń oraz odszkodowaniu za używane własne narzędzia pracy (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 11, poz. 59).

Prezydium PRN w Toruniu zapytuje, czy kierownikowi referatu kontroli przysługuje prawo pobierania zwiększonych dodatków funkcyjnych i czy tryb składania wniosków w tych sprawach nie uległ ostatnio zmianie?

Odpowiedź:

Kierownik referatu kontroli i inspektorzy w tym referacie mogą otrzymać zwiększony dodatek funkcyjny. Władzą właściwą dla przyznawania zwiększonego dodatku funkcyjnego jest „Komisja Kwalifikacyjna przy Radzie Państwa dla kierowników organów kontroli i inspektorów kontroli“.

Tryb przyznawania tych dodatków nie uległ zmianie. W związku z tym wnioski w sprawie przyznawania poszczególnym inspektorom zwiększonych dodatków funkcyjnych winny być dla inspektorów prezydiów powiatowych rad narodowych opiniowane przez prezydium powiatowej rady narodowej i kierowane do prezydium wojewódzkiej rady narodowej. Prezydium wojewódzkiej rady narodowej przesyła sprawę II Zespołowi Prezydium Rady Ministrów dla skierowania jej do Komisji Kwalifikacyjnej. Wnioski do Komisji Kwalifikacyjnej w sprawie inspektorów kontroli prezydiów wojewódzkich rad narodowych opiniowane są bezpośrednio przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej i przesłane do II Zespołu Prezydium Rady Ministrów, które przedstawia je do Komisji Kwalifikacyjnej. Do wniosku winien być dołączony szczegółowy życiorys kandydata oraz karta personalna dla inspektorów kontroli wewnętrznej. Karty te prezydium powiatowej rady narodowej może otrzymać od prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

Sąd Najwyższy rozpatrzył w dniu 30 września 1950 r. sprawę ochrony prawnej pracowników instytucji wykonywujących funkcje zleczone w zakresie administracji lub gospodarki publicznej. Wyjaśniając zagadnienie, czy funkcjonariusze stali Spółdzielni „Samopomocy Chłopskiej“ korzystają z ochrony prawnej przewidzianej w rozdziale XXI kodeksu karnego dla urzędników, Sąd Najwyższy rozstrzygnął:

Funkcjonariusze Spółdzielni „Samopomocy Chłopskiej“, jak zresztą i funkcjonariusze wszelkich przedsiębiorstw państwowych, społecznych oraz instytucji i organizacji społecznych — mogą korzystać ze wzmożonej ochrony prawno-karnej, przewidzianej w rozdziale XXI kodeksu karnego w zależności od wagi i charakteru wykonywanych przez nich czynności.

Wyjaśnić należy, że wzmożona ochrona prawna w rozdz. XXI — KK polega m. in. na tym, iż znieważenie osoby wykonującej czynności, przeszkadzanie osobom w wykonaniu ich zadań, nieprzyzwoite zachowanie się wobec tych osób, są przestępstwami ściganymi przez prokuratora, podczas gdy w braku tej ochrony przestępstwa te rozpatrywane są przez sąd z oskarżenia prywatnego.

Nie ma przy tym decydującego znaczenia istota prawna stosunku pracownika do jego pracodawcy, ani charakter umowy o pracę, lecz sama czynność pracownika (Nr K. O. 264/50).

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Z.... zapytuje, jak daleko ma sięgać troska pracownika (kasjera) o majątek publiczny. Czy jedynie zadośćuczynienie formalnym wymogom zabezpieczenia tego mienia zwalnia pracownika od zarzutu „niedbalstwa“?

Odpowiedź:

Obowiązek dbałości o dobro publiczne powierzone pieczy pracownika prezydium wpływa nie tylko z wydanych w tym względzie przepisów i zarządzeń administracyjnych, ale także z samego charakteru zajmowanego przez pracownika stanowiska tudzież z istoty przywiązanych do tego stanowiska zadań.

Obowiązek ten dotyczy w szczególności pracownika, któremu powierzono troskę o całość i bezpieczeństwo mienia publicznego, jak np. pieniądze itp.

Pracownik taki powinien z własnej inicjatywy i przezorności poczynić wszelkie starania mające na celu zapobieżenie utraty lub znieszczenia powierzonego mu dobra, nie oglądając się na to, czy jego przełożony wydał instrukcje zmierzające do usunięcia szkody.

Czułość tego rodzaju jest nakazana zwłaszcza w ustroju planowej gospodarki socjalistycznej, gdzie każdy funkcjonariusz publiczny powinien się uważać za współgospodarza majątku publicznego i tym samym dbać o jego zachowanie jak o swoje własne dobro.

W tym stanie rzeczy, jeżeli kasjer nie przedsięwziął pełnych środków ostrożności dla zabezpieczenia pieniędzy publicznych (np. przez zażądanie asysty Milicji Obywatelskiej) — nie wykazał należytej dbałości przy wykonywaniu swych obowiązków, przez co działał na szkodę interesu publicznego (choć nie umyślnie), dopuszczając się tym samym niedbalstwa podlegającego ukaraniu z art. 286 § 3 kodeksu karnego. (Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 7 września 1950 r. Nr K. 720/50).

Pracownik Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Strzyżewie pow. Wysokie Mazowieckie zapytuje, czy istnieją przepisy przewidujące obowiązek ogrzewania lokali biurowych?

Odpowiedź:

Pracownikom powinny być zabezpieczone odpowiednie warunki dla normalnej ich pracy. Zasada ta dotyczy również ogrzewania lokali biurowych. Szczegółowy przepis w tej mierze zawiera § 35 rozporządzenia Ministrów Pracy i Opieki Społecznej, Zdrowia, Przemysłu, Odbudowy, Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 6 listopada 1946 r. o ogólnych przepisach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. R. P. poz. 344/46, zm. 240/47), który przewiduje, że w pomieszczeniach pracy należy utrzymywać podczas chłódów dostatecznie wysoką temperaturę, dostosowaną do rodzaju pracy.